

รายงานการประชุม

[หมายเลข]

ครั้งที่ ๓๐

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

รายงานการประชุมคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

สภากร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๓๐/๒๕๕๐

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

(นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม)

ประธาน : ขณะนี้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญประชุมแล้วนะครับ ผมขอเปิดการประชุมครั้งที่ ๓๐/๒๕๕๐ ก็มีระเบียบวาระการประชุมอยู่ ๔ วาระด้วยกันนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

เรื่องนี้ผมเพียงอยากจะเรียนต่อที่ประชุมว่า การทำงานของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเราได้ทำงานมาไกลพอสมควร ภายใต้การทำงานของทุกท่านนะครับ โดยเฉพาะฝ่ายเลขานุการและเจ้าหน้าที่ของสภา เจ้าหน้าที่ของกฤษฎีกาที่มาช่วยเราทำงาน ผมในฐานะเป็นประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ขอขอบพระคุณทุกท่านด้วย แล้วในการที่เราจะมีการเริ่มรับฟังความคิดเห็นหรือแม้กระทั่งการพูดกันนอกรอบกับ สสร. เมื่อวานนี้ เกี่ยวกับการแปรญัตติในประเด็นต่าง ๆ สำหรับกรรมาธิการที่ไม่ได้มานั้น ผมก็อยากจะเรียนว่าก็ไม่มีอะไรนะครับ ทุกท่านในสภาร่างก็อยากจะเสนอความคิดเห็นของเขาในบางเรื่องบางราว ซึ่งพวกเราที่ไปแล้วก็รับเรื่องเขามา แล้วขณะนี้ก็ให้เขาไปแบ่งกลุ่มกันเกี่ยวกับการแปรญัตติในประเด็นต่าง ๆ ที่นี้เท่าที่ทราบการแบ่งกลุ่มก็ยังไม่ได้ออกมาเพราะบางท่านชื้ออยู่กลุ่มนี้ แต่นามสกุลไปอยู่อีกกลุ่มหนึ่ง คือหมายความว่ายังไม่ลงตัวนั่นเอง ก็ให้เขาแบ่งกันไปก่อนแล้วเราจะพบกับเขาอีกสักหนหนึ่งครับ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุมครั้งที่แล้ว อันนี้ก็ขอเลื่อนไปก่อน จะเป็นการรับรองในการประชุมครั้งต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

เลขานุการ (ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์) : ท่านประธานครับ ๔ ครั้งที่แล้ว

เรายังไม่ได้รับรองครับท่านประธาน

ประธาน : ผมได้ขอให้เขาไปอ่าน คล้ายว่าในที่ประชุมผมบอกว่า ถือว่ารับรองหลักการไปแล้วนะครับ มันเป็นวิธีการรับรองแบบผิดปกติ ที่นี้ถ้าหากว่าไม่มีท่านผู้ใดจะขอแก้ไข ก็ถือว่ารับรองอย่างเป็นทางการไปนะครับ สำหรับบันทึกการประชุมทุกครั้งนะครับ ไม่ใช่ว่ารับรองเสร็จแล้วเราจะแก้ไขไม่ได้

คณะกรรมการสิทธิการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๑/๒

เมื่อท่านยังอ่านไม่ละเอียด มาอ่านพบเข้าวันหลังแล้วมาขอแก้ไขได้ไม่เป็นไรหรอกครับ แล้วก็ไม่ต้องเสียตังค์
ไม่เสียค่าลงทะเบียนอะไรทั้งสิ้นนะครับ แก้ไขเมื่อไรก็แก้ไขได้ สำหรับเรื่องวาระการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมนี้
ผมขอให้ท่านเลขานุการ อาจารย์สมคิดได้ช่วยดำเนินการด้วยครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นวพร ๒/๑

เลขานุการ : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ท่านกรรมาธิการครับ วันนี้เป็นการนัดหารือ
ในระหว่างพวกเราด้วยตัวเอง เมื่อคราวที่แล้วเราได้พิจารณาประเด็นที่สมาชิกสภาฯ รัฐธรรมนูญได้ขอ
แก้ไขเพิ่มเติมไปแล้ว มีบางประเด็นที่เราเห็นด้วยประมาณสัก ๒๐ เปอร์เซ็นต์ มีบางประเด็นที่เราแขวนไว้
แล้วก็มีบางประเด็นที่เราไม่เห็นด้วย ผมได้ทำรายละเอียดเอกสาร เดี่ยวคงได้มาแจกพวกเราครับว่าประเด็น
ที่เห็นด้วยมีประเด็นอะไรบ้าง ประเด็นที่เราไม่เห็นด้วยมีเหตุผลอย่างไรบ้าง กำลังทำรายงานอยู่นะครับ
วันนี้ผมขออนุญาตว่าจะขอหารือในระหว่างพวกเราด้วยตัวเอง เข้าใจว่าพวกเราด้วยตัวเองที่หารือกัน
๒๙๙ มาตรา มีบางเรื่องพวกเราได้ไปดูแล้ว ไปปรับฟังความคิดเห็นแล้ว แล้วก็อาจจะมีความเห็นเพิ่มเติม
อยากจะขอแก้ไขในประเด็น โดยเฉพาะประเด็นทางเทคนิคกฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้
นะครับ ก็จะขออนุญาตให้ที่ประชุมได้หารือกันไป บางประเด็นที่ผมเรียนนั้นไม่ใช่ประเด็นใหญ่ ๆ ถ้าเป็น
ประเด็นใหญ่ ๆ คงต้องมีเวลาหารือกันมากกว่านี้ ซึ่งกำหนดการจะเป็นระหว่างวันที่ ๒๙ วันที่ ๓๐ แล้วก็
วันที่ ๑ ซึ่งเราได้นัดกันไว้แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าตามที่เราจะหารือกันวันนี้ ก็จะขออนุญาตหารือไปเร็ว ๆ ว่า
ถ้าเรื่องอะไรที่เห็นตรงกัน เราอาจจะตกลงกันได้เลย เหมือนคราวที่แล้วที่เราดูของ สสร. เขาไปว่าอะไร
ที่เห็นตรงกันก็ตกลงกันได้ อะไรที่เห็นต่างกันอาจจะขอพักไว้ ยังไม่มีมติหรืออะไรทั้งสิ้น จะขออนุญาต
ท่านประธานอย่างนี้ครับ เพื่อให้มีความรวดเร็ว ผมอย่างนี้ได้ไหมครับว่า จะขออนุญาตดูไปเป็นหมวด
ได้ไหมครับ แทนที่จะลงไปทีละมาตรา ดู Survey ไปกว้าง ๆ ทั้ง ๒๙๙ มาตรา วันนี้ที่ท่านกรรมาธิการ
อาจจะมีการส่งสัยหรือติดใจอะไรก็แล้วแต่ จะได้ว่ากันไป ผมเริ่มที่หมวด ๑ ได้ไหมครับ ขออนุญาต
ท่านประธาน ท่านสุพจน์ครับ เรียนเชิญครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ไข่มุกด์ ครับ ท่านประธานครับ
ในหมวดที่ ๑ ครับ ในมาตรา ๔ ที่พูดถึงเรื่องเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในบรรทัดรองสุดท้ายนะครับ
ที่บอกว่า และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ในกรณีนี้ผมได้
หารือกับทางกระทรวงต่างประเทศแล้วนะครับ ปรากฏว่าก็มีความเห็นร่วมกันว่าถ้าใช้คำว่า พันธกรณี
ระหว่างประเทศ ซึ่งมีความหมายที่กว้างมากนะครับ และมีผลทำให้กฎหมายระหว่างประเทศสามารถ
เข้ามาบังคับใช้เสมือนเป็นกฎหมายภายในของไทยโดยตรงเลย ซึ่งโดยไม่ต้องมีกฎหมายอนุวัติการ
ซึ่งมันจะขัดกับหลักการต่าง ๆ นะครับ ซึ่งประเทศไทยถือมาตลอด เพราะฉะนั้นก็จะขอตัดส่วนนี้ไป
และใช้คำว่า และตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี ย่อมได้รับความคุ้มครอง
แทนนะครับ ขออนุญาตเสนอครับ

นายอัคร จารุจินดา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ขอเรียนถามท่านอาจารย์
นิดหนึ่งว่า ตามสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน คือไทยเป็นภาคีนั้น สนธิสัญญาชนิดนี้มันจะขยายความ
ไปถึงบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ชนชาวไทยด้วยหรือเปล่า

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

นวพร ๒/๒

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นายสุพจน์ ไช้มุกด์ : โดยมากถ้าไม่เกี่ยวกับชนชาวไทยนั้นเราจะไม่เข้าเป็นภาคีครับ ส่วนใหญ่ นะครับ ส่วนใหญ่ที่เราเข้าเป็นภาคีมักจะเกี่ยวข้องกับคนไทยนะครับ สัญชาติไทย เราไม่ได้เป็นภาคีในสนธิสัญญาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในทุกฉบับนะครับ ส่วนใหญ่เราเป็น แต่ว่ามีบางส่วนที่เราไม่ได้เป็นครับ

เลขานุการ : ผมขออนุญาตท่านประธานให้ความเห็นนิดเดียวครับ ความจริงเรื่อง มาตรา ๔ ตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ ย่อมได้รับความคุ้มครอง เราได้พูดกันไปบ้างพอสมควรแต่ว่าไม่ได้ลงรายละเอียดนะครับ แต่ว่าในหลักวิชากฎหมายระหว่างประเทศก็มีแนว ๒ แนวด้วยกัน คือพันธกรณีต่าง ๆ ทั้งหลายมีผลผูกพันประเทศไทยทันทีเมื่อประเทศไทยไปลงนามร่วมกับเขา อย่างนี้เรียกว่า ระบบ Monism กับอีกระบบหนึ่งก็คือ ระบบที่ประเทศไทยไปลงนามแล้วยังไม่ได้ผลผูกพัน ประเทศไทย ประเทศไทยต้องมาออกกฎหมายอีกฉบับหนึ่งเพื่อให้เป็นไปตามสนธิสัญญานั้น เรียกว่า ระบบ Dualism -----

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๓/๑

ระบบเดิมที่ประเทศไทยใช้ตลอดคือระบบที่ ๒ การเขียนในมาตรา ๔ เปลี่ยนระบบจากระบบที่ ๒ เป็นระบบที่ ๑ ความจริงสิ่งที่กระทรวงการต่างประเทศพยายามเขียนและปรับปรุง ผมเห็นด้วยนะครับ แต่ว่ายังขออนุญาตท่านสุพจน์กับท่านประธานและท่านกรรมการว่าขออนุญาตไปเช็คอีกทีได้ไหมครับว่าเขียนแค่นี้ก็ยังไม่อาจจะกว้างเกินไป ความจริงแล้วน่าจะย้ายมาอยู่ในหมวดสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยหรือเปล่า เอาเรื่องนี้เข้ามาเขียนและจำกัดเฉพาะเรื่องคนไทยเท่านั้นเอง จะได้เกิดความชัดเจนขึ้น เพราะว่าเขียนอย่างที่กระทรวงการต่างประเทศเขียนก็จะดีขึ้นครับ แต่ยังไม่แน่ใจว่าจะมีพันธกรณีหรือมีสนธิสัญญาอะไรบ้างที่ไทยไปรับในเรื่องสิทธิมนุษยชน แล้วก็มีปัญหาที่ไทยต้องมีภาระ อันนี้เรายังไม่ได้ดูทั้งหมด

นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธานครับ คิดว่าข้อความตรงในมาตรา ๔ น่าจะตัดออก แต่อาจจะใช้ความอื่นแทนหรือจะย้ายไปอยู่ที่หมวดสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยนั้นเป็นอีกประเด็นหนึ่ง ตรงนี้ควรจะตัดออกไปก่อน

ประธาน : เชิญท่านประพันธ์

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขอบคุณท่านประธานครับ ผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการคือผมก็เห็นด้วยว่าประโยคสุดท้ายนี้ และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ย่อมได้รับความคุ้มครอง คือใส่ไว้แบบนี้ คือทำให้รอบคอบนะครับ ความจริงต้องตรวจสอบก่อนว่าพันธกรณีเหล่านี้มีเรื่องใด แล้วเรื่องใดจะมีปัญหา ถ้าเราใส่ไว้แบบนี้ถ้าเกิดเราทำไม่ได้แล้วจะมีข้อทักท้วงได้แย้ง ผมเห็นด้วยว่าชวนไว้ก่อน แล้วไปตรวจสอบรายละเอียดอีกที

เลขานุการ : ถ้าอย่างนั้นเอาหลักการนี้นะครับ ถ้าที่ประชุมไม่แย้งอะไรนะครับ

ฝ่ายเลขานุการขอรับไปดูนะครับ อาจจะตัดทิ้งหรืออาจจะปรับคำตามกระทรวงการต่างประเทศ หรืออาจจะย้ายที่ไปอยู่ในหมวดสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย ขออนุญาตว่าเดี๋ยวไปดูนิดหนึ่งแล้วจะกลับมาใหม่ครับ เพื่อให้ที่ประชุมได้ดู

หมวด ๒ หมวดพระมหากษัตริย์ เราผ่านนะครับ ไม่แก้ไขนะครับ ขออนุญาตท่านอัศววิทย์

นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์ : ขออนุญาตนิดเดียวคือ ความจริงในมาตรา ๑๔ ซึ่งมีคำว่าตุลาการศาลปกครอง ก็อยู่ในความหมายของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ซึ่งเราตัดไปที่อื่น ๆ หมดแล้ว แต่ว่าถ้าไม่อยากจะกระทบในหมวดนี้ ไม่อยากตัดนี้ ผมไม่ว่า แต่ว่าขอบันทึกเจตนาผมว่าอันนี้หมายความว่าตุลาการศาลปกครองก็เป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำอยู่แล้ว แต่ว่าที่ ไม่ได้ตัดออกเพราะเหตุอะไรก็แล้วแต่ เพราะว่าบางที่มีปัญหาเกี่ยวกับทางหน่วยอื่น

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๓/๒

เลขานุการ : หลักการที่ท่านอัครวิทย์พูดถูกต้องแล้วนะครับ ความจริงตุลาการศาลปกครองก็เป็นข้าราชการประเภทหนึ่งนั่นเอง แต่ว่าในหมวดนี้เราได้หารือกันไปคร่าว ๆ ว่าอย่าแก้ไขเลย เพราะว่าถ้าแก้แล้วอาจจะมีอีกหลายมาตราที่อาจจะมีคนขอแก้ ก็เลยขออนุญาตผ่านไปในะครับ ก็ให้บันทึกในเจตนากรณีว่า ตุลาการศาลปกครองก็เป็นข้าราชการประเภทหนึ่งนั่นเอง ไม่เขียนไว้ก็ได้

ผมไปที่หมวด ๓ เนื่องจากหมวด ๓ มีแบ่งเป็นส่วน ๆ เยอะ ขออนุญาตไปที่ละส่วนได้ไหม สิทธิเสรีภาพในบททั่วไปนะครับ ตั้งแต่มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๒๙ ขออนุญาต ท่านประธานครับ
ท่านนครินทร์ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ : มาตรา ๒๙ ผมเผชิญได้คุยกับนักวิชาการและผู้รู้ทางด้านนิติศาสตร์หลายท่านว่า ความจริงเรื่องการตัดคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นั้น เป็นความกำกวมอย่างหนึ่ง แต่เราก็ไปตัดของดีของปี ๒๕๕๐ ออกไปด้วยอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นหลักสำคัญของวรรคสองของมาตรา ๒๙ ปี ๒๕๕๐ ที่ระบุว่าการตรากฎหมายที่จะไปจำกัดเรื่องสิทธิเสรีภาพต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

เลขานุการ : ถูกต้องแล้วครับ ที่ท่านนครินทร์พูดถูกต้องแล้วครับ

รองศาสตราจารย์ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ : วรรคสองเป็นเรื่องใหญ่ ก็อยากจะขอให้เอาเรื่องของวรรคสอง ปี ๒๕๕๐ อย่าเพิ่งไปตัดทิ้ง ให้กลับมาดูในมาตรา ๒๕๕๐ ด้วยครับ

นายอัคร จารุจินดา : ตอนที่ทำร่างฉบับแรกก็คิดอยู่เหมือนกันนะครับ แต่เหตุที่ตัดออก เพราะว่าพอหลักการเราตัดคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามมาตราต่าง ๆ ออก ถ้าการคงวรรคสองของมาตรา ๒๙ เดิมไว้ จะเกิดปัญหาเวลาเขียนกฎหมายว่า แล้วจะอ้างมาตราไหนได้บ้าง เพราะเดิมเข้าใจกันว่าสิ่งที่อ้างขึ้นไปได้ก็คือสิ่งที่รัฐธรรมนูญเขียนว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นั้นแหละ เวลาออกกฎหมายถึงได้ไปอ้างของอันนั้นมาได้ อันนี้พอตัดออกทั้งหมดเลยมีปัญหา ในมาตรา ๒๙ ก็เลยตัดออกไปก่อน มีอีกทางหนึ่งว่าถ้ายังคงไว้ นั่นแล้วยังคงหลักการเรื่องไม่เขียน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นั้น ก็จะต้องแปลความว่า สิ่งที่อ้างอิงรัฐธรรมนูญต่อไป ในการตรากฎหมายต่อไปก็เฉพาะมาตราที่พูดถึงว่า การจำกัดสิทธิให้ตรากฎหมายเพื่อการใด ก็หมายถึงมาตราประมาณสัก ๑๐ มาตราเท่านั้นเอง ทีนี้จะเอาอย่างไรก็สุดแล้วแต่กรรมการ

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

รองศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ : ท่านประธานครับ ผมขออีกนิดเดียวครับท่าน ผม นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ครับ ผู้รู้ทางนิติศาสตร์ บางท่านอธิบายว่า คำว่า ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ มันไปมุ่งบังคับทางกระบวนการทางศาลนะครับ คือหมายความว่าทำให้ศาลเข้ามามีบทบาทในการให้ความคุ้มครองเรื่องสิทธิของประชาชนอย่างเต็มที่นะครับ ไม่ต้องรอให้กฎหมายบัญญัตินะครับ เพราะฉะนั้น เรื่องก็จะขึ้นไปศาลเลย แต่การที่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เขียนไว้ระบุว่า ถ้าจะมีการรทบัญญัติใด ๆ ตราบกฎหมายใด ๆ เพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพให้ระบอบกฎหมายนั้นไว้ด้วยเป็นมาตราไป อันนี้เป็นเจตนารมณ์ นั่นคือมุ่งบังคับใช้ต่อฝ่ายบริหาร คือรัฐบาล หรือสภานิติบัญญัติของเรา นะครับว่า การตรากฎหมายก็ต้องมีความรอบคอบขึ้นว่า จะต้องระบุเนื้อหาความไปให้ชัดเจนว่ามันจำกัดด้วยเหตุอะไร มาตราอะไร จุดประสงค์ของ ๒ เรื่องนี้มันคนละทางกันครับ

เลขานุการ : ผมมองอย่างนี้ได้ไหมครับ เอาหลักการได้ไหมครับ ท่านรองอัยยพรว่า การอ้างเลขมาตราที่ตัดสิทธิเสรีภาพประชาชน เราควรจะทำใช้ไหมครับ ส่วนในเรื่องเทคนิคกฎหมายว่าจะทำอย่างไร จะไปเขียนอย่างไร เดี่ยวฝ่ายเลขานุการรับไปดูนะครับ อย่างนี้ได้ไหมครับ คือรับข้อเสนอของท่าน นครินทร์นะครับว่า การที่จะตัดสิทธิเสรีภาพประชาชนในกฎหมายได้ ต้องอ้างเลขมาตราของรัฐธรรมนูญด้วยในกฎหมายฉบับนั้นนะครับ เอาหลักการนี้ได้ไหมครับ ประเด็นอื่นมีไหมครับ ท่านครับ ในบททั่วไป ถ้าไม่มี ผมฝ่ายเลขานุการมีนิดเดียวสั้น ๆ ครับ แต่ว่าอาจจะยาวเวลาอภิปรายกัน ก็คือว่า เดิมที่เราตกลงกัน นะครับว่าไปตัด คำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ออก แล้วก็มีข้อวิพากษ์วิจารณ์พอสมควรครับว่า สิทธิเสรีภาพบางประเภท ไม่เขียนว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ สิทธิเสรีภาพมันเกิดขึ้นเลย ยกตัวอย่างเช่น เรื่องการเดินทาง เสรีภาพในการเดินทางมันก็เกิดขึ้น แล้วก็ทำได้เลย ไม่ต้องไปตามที่กฎหมายบัญญัติหรอก แต่สิทธิเสรีภาพบางประเภท อาจจะต้องเขียน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้บ้าง ยกตัวอย่างเช่น เรื่องของบุคคลที่ไร้ที่อยู่อาศัยแล้วไม่มีรายได้ที่เราเขียนไว้ในมาตรา ๕๔ นะครับ พอไม่เขียนว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วเราก็ไปเขียนรับในมาตราต้น ๆ นะครับ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ ว่า พอร์ัฐธรรมนูญประกาศใช้ให้เขามีสิทธิเสรีภาพทันที ผมได้หารือกับผู้พิพากษาบางท่าน ท่านก็บอกว่าเท่ากับให้ศาลเป็นคนชี้ ซึ่งศาลก็ไม่ว่าจะชี้ว่าอะไร เช่น สมมติคนไร้ที่อยู่อาศัยมาขอที่อยู่ ศาลจะชี้ว่าอย่างไร ศาลก็ไม่ว่าจะชี้ว่าอย่างไร เพราะว่ากฎหมายไม่ได้มีรายละเอียด ก็กลายเป็นว่าศาลนี่เป็นคนสร้างกฎหมายขึ้นเองนะครับ ผู้พิพากษาท่านนั้นที่แนะนำผมนี้ก็เลยบอกว่า ขออนุญาตได้ไหมว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นี่ถูกต้องแล้วที่พวกเราทำ คือตัดบางอย่างทิ้ง แต่เรื่องบางเรื่องนี้อาจจะมีความจำเป็นที่ต้องเขียนให้สั้นหน่อยว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ผมขอหลักการอย่างนี้ว่าจะเป็นไปได้ไหมว่าแบ่งแยกสิทธิเสรีภาพออกเป็น ๒ กลุ่มอย่างนี้ แล้วฝ่ายเลขานุการรับไปดูนะครับว่า อะไรจะเพิ่ม อะไรไม่เพิ่มอย่างไรบ้าง

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

หน้าพร ๔/๒

นายอัศวินวิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธาน ผมขออนุญาต คือความจริงมันก็ยังไม่ถึงเวลา เพราะว่าศาลปกครองสูงสุดได้ทำความเห็นมา กำลังจะส่งมาวันสองวันนี้ครับ ความเห็นอันหนึ่ง ก็คือ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นั้นจะต้องมี แต่ไม่ได้บอกว่าทั้งหมดนะครับ คิดว่าตัดออกโดยหลักการ ที่ว่า ตัดออกทั้งหมดนั้นไม่ถูกต้อง

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานที่เคารพครับ คือผมก็เข้าใจว่าการให้สิทธิเสรีภาพ บางเรื่อง มันจำเป็นต้องมีกรอบที่รอความพร้อม รอกลไกอะไรของรัฐ เพราะฉะนั้นจึงต้องมีว่า ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ แต่ว่าพอเราทำร่างแรกแล้วนำออกไปเผยแพร่แล้ว เสียงของประชาชนก็ชื่นชมยินดี ไซโย ให้ร้องว่า บัดนี้ ไซตรวนที่เคยพันธนาการเขาไว้นี้ได้ถูกตัดทิ้งไปแล้ว สิทธิเสรีภาพอะไรที่รัฐธรรมนูญให้กับ เขาก็จะไปถึงมือเขาได้จริง ๆ เขาก็ให้ความสนับสนุน แต่ที่นี้พอเราจะกลับมาแปรเปลี่ยนเป็นว่า ให้ถอย กลับมานี้มันก็อธิบายกับประชาชนยากพอสมควร คือมันก็ต้องตามข้อทักท้วงของ ๑๒ องค์กร ที่ท่านมอง ในกรอบที่ลึกซึ้งกว่าประชาชน แต่เราก็จะต้องเปรียบเทียบกับความรู้สึกของประชาชนเหมือนกันว่า เราก็ เขียนรัฐธรรมนูญอย่างนี้ แล้วกฎหมายเหล่านั้นก็ไม่ออก แล้วในที่สุดสิทธิเสรีภาพที่เราอยากจะให้ก็ไปไม่ถึง ผมก็อยากจะขอตรงกลาง ๆ ว่าถ้าเราจะปรับเปลี่ยนให้มี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ขอว่า

๑. ขอฝ่ายเลขานุการท่านดูว่าจำเป็นจริง ๆ เป็นเรื่องที่เราปล่อยให้ธรรมดาไม่ได้จริง ๆ แล้ว มีเหตุผลที่เราอธิบายกับประชาชนในรอบต่อไปได้

แล้วประการที่ ๒ ก็ต้องขอกรอบเวลาไว้ว่าภายในหนึ่งปีหรืออย่างช้าไม่เกินสองปี อย่างที่ เราทำไว้ครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

อารีรัตน์ ๕/๑

ส่วนข้อสงสัยว่า ถ้าไม่เขียนอะไรไว้แล้วศาลจะทำไม่เป็น ผมก็เข้าใจว่าศาลเราที่ท่านถูกฝึกให้เดินตามกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติเขียนมาโดยตลอด ไม่เหมือนบางประเทศที่ศาลเขามีความเชี่ยวชาญในการที่จะวางกรอบในการกำกับสิทธิเสรีภาพอะไรนี้ให้ได้บนความว่างเปล่าของบทบัญญัติของกฎหมายลายลักษณ์อักษร แต่ผมก็มั่นใจว่าถ้าเราทิ้งในหมวดสิทธิเสรีภาพไว้แบบนี้ ผมมั่นใจว่าศาลไทยนี้ไม่ว่าจะเป็นศาลในท่านมีสติปัญญาพอที่จะวางกรอบหรือกระบวนการที่จะให้ได้รับสิทธิเสรีภาพนั้นอย่างพอเหมาะพอควรกับสถานะของประเทศ แล้วมันจะค่อย ๆ พัฒนาไปเป็นช่องทางให้เราเอามาบัญญัติเป็นกฎหมายตามหลังได้อีกทีหนึ่ง ก็หลายเรื่องครับที่กฎหมายไม่ได้เขียนแล้วศาลก็ไปพัฒนาจนกระทั่งเป็นหลักเป็นเกณฑ์อะไรขึ้นมาครับ เพราะฉะนั้นก็ปรับตรงนี้ แต่ว่าขอปรับน้อยหน่อยเท่านั้นครับ ขอขอบคุณครับ

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ : ท่านประธานครับ ผม วิชา มหาคุณ ครับ ผมเห็นด้วยกับท่านอาจารย์จรูญแล้วก็อยากจะให้ระมัดระวังในเรื่องเหล่านี้ด้วยนะครับ เพราะว่ามันเป็นจุดที่มีความเปราะบางพอสมควรนะครับ เนื่องจากว่าการแสดงหลักการในรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ ที่ออกไปครั้งแรกมันชัดเจนมากเลยว่าเราให้อะไรกับประชาชนในเรื่องนี้ แล้วเสียงขานรับนั้นเป็นอย่างไร ความจริงแล้วนี่ผมก็เห็นด้วยในแง่ของทางวิชาการว่า ถึงจะเขียนไว้ว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ศาลก็พึงวินิจฉัยให้ นะครับ แต่ปรากฏว่าศาลไทยมิได้เป็นเช่นนั้น ศาลไทยยึดรูปแบบของกฎหมายโดยเคร่งครัดครับ ก็คือต้องรอให้กฎหมายบัญญัติเสียก่อนจึงจะดำเนินการ ซึ่งต่างประเทศนี้เขาวางหลักไว้ แม้แต่ฟิลิปปินส์เองนะครับ ศาลสูงสุดของฟิลิปปินส์ก็วินิจฉัยว่าแม้กฎหมายเขียนว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็ให้วินิจฉัยให้ได้ตามรัฐธรรมนูญของฟิลิปปินส์ อันนี้ก็เหมือนกัน ประเทศอื่น ๆ ในแถบนี้ก็เช่นเดียวกัน กรอบของเราเนี่ยค่อนข้างจะเข้มงวด เพราะฉะนั้นการที่เราเปิดกรอบให้กับศาลนี้ก็มีคนท้วงติงเหมือนกันครับ อย่างเช่น ท่านอาจารย์นครินทร์พูดถึงนะครับว่า ในแง่ของหลักวิชา มันอาจจะฝืนหรือเปล่า แต่ผมขอเรียนว่าประเทศไทยไม่เหมือนประเทศอื่น หลักวิชาอะไรที่มาถึงประเทศไทยแล้วตายหมดแล้ว เราเปลี่ยนแปลงเขาจนเรียกได้ว่าไม่สามารถที่จะไปได้กับทฤษฎีบางทฤษฎีครับ คือเราเนี่ยบางทีเราเข้มงวดกับตัวเราเองเนี่ยค่อนข้างมาก เหมือนกับขีดวงให้ตัวเองแล้วเดินออกไม่ได้ ทั้ง ๆ ตัวเองเป็นคนขีดนะครับ เพราะฉะนั้น บางครั้งก็ต้องลบลวงให้เขาด้วยเหมือนกัน ในกรณีนี้ก็คงจะต้องมาพิจารณาในรายละเอียดนะครับ คงจะต้องเปิดเป็นราย ๆ ไป คือถือว่าเป็นข้อยกเว้นก็แล้วกันนะครับ ถ้าเรากำหนดไว้แบบนี้ได้ ผมก็ไม่ขัดข้องอะไรครับ เราจะได้พูดได้ว่าหลักใหญ่เนี่ยเรายังวางหลักไว้เช่นเดิมอยู่ครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านไพบูลย์ครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นัยกานจน์ ๖/๖

นายไพฑูย์ วราหะไพฑูย์ : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม ไพฑูย์ วราหะไพฑูย์ ก็เห็นด้วยกับท่านกรรมการที่อภิปรายจบไปนะครับ ในประเด็นของ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ในบรรดาที่ได้เกิดการแปลความมา ส่วนใหญ่ก็จะมองว่าถ้ากฎหมายยังไม่บัญญัติสิทธินั้นจะยังไม่เกิด หรือเสรีภาพนั้นจะยังไม่เกิด ซึ่งจุดนี้เราพูดกันเยอะว่ามันควรจะไม่มีเงื่อนไขในจุดนี้ ถ้าจำเป็นต้องมีนะครับ ผมก็คิดว่ามันต้องจำเป็นจริง ๆ แล้วกำหนดเวลาให้ชัดเจนว่าจะบัญญัติขึ้นกี่ปี อย่างในศาลของสากล ในต่างประเทศถึงแม้จะมี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เขาก็มองว่าถ้าไม่บัญญัติภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ถือว่าตรงนั้นชัด ตรงนั้นก็มีการ เป็นทางออกได้ในคำพิพากษาของศาล บางอย่างเสรีภาพมันคงต้องซึ่ง น้ำหนักให้เกิดได้สัดส่วน อย่างเสรีภาพในการเดินทางไปไหนต่อไหนเลือกถิ่นที่อยู่ กับเสรีภาพในการชุมนุม บางทีไปชุมนุมแล้วไปขบวนการเดินทางตรงจุดนั้น มันต้องอาศัยการแปลความว่ามันได้สัดส่วนไหมที่ ไปชุมนุมและไปขบวนการเดินทางเขา เพราะว่าเสรีภาพตรงนั้นรับรองโดยรัฐธรรมนูญทั้งคู่ อย่างเสรีภาพ ในการเดินทางไปไหนต่อไหน แต่อีกอันหนึ่งก็บอกว่าเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบแล้วไปปิดทางเขา จนเขาเดินทางไปไหนต่อไหนไม่ได้

อีกเรื่องหนึ่งนะครับ ในประเด็นของมาตรา ๒๙ ขออนุญาตเมื่อสักครู่นี้อ้างบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญในการที่จะตรากฎหมายนั้น มันเคยมีประเด็นอยู่ว่า ถ้ารัฐสภาตรากฎหมายขึ้นมาแล้วล้มล้าง ตรงจุดนั้นผลจะเป็นอย่างไร ในเรื่องของกระบวนการตรากฎหมาย ก็คือไม่ได้อ้างมาตราไว้ ทั้ง ๆ ที่ รัฐธรรมนูญให้อ้าง ตรงนั้นก็เป็นการประเด็นหนึ่งที่ผมฝากเป็นข้อสังเกตไว้ว่าถ้าจะเขียนในจุดนั้น ถ้าจะอ้าง บทบัญญัติแห่งมาตรา แล้วถ้าไม่อ้างเกิดหลงลืมขึ้นมาผลมันจะเป็นอย่างไร คือในทางปฏิบัติที่ผ่านมา เมื่อรัฐสภาผ่านมาแล้วเราจะไม่ไปย้อนดูแล้วว่าคุณอ้างหรือไม่อ้าง แต่จะดูที่เนื้อหาสาระมากกว่า ไม่ได้ ในเรื่องของรูปแบบการตรานะครับ ถ้าจะเอาตรงนี้ให้ชัดก็ต้องมีหลักการที่แน่ชัดว่าจะเอาอย่างไร ผมฝาก เป็นข้อสังเกตครับ

เลขานุการ : ก็เอาตามหลักการที่ ๒ - ๓ ท่านได้เรียนมาได้ไหมครับ

๑. ก็คือเรายืนยันเรื่องเวลาของการตรากฎหมายลูกนะครับ เราคงไม่แก้มาตรา ๒๙๓ (๑) ที่เราบอกว่า กฎหมายลูกทั้งหลาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพประชาชนต้องตราขึ้นอย่างรวดเร็ว คือภายในหนึ่งปี

๒. ฝ่ายเลขานุการรับไปดูว่า เรื่องที่จะต้องใส่ว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จะมี ก็มาตราบ้าง เอาเฉพาะจำนวนที่จำเป็นอย่างยิ่ง แล้วถือหลักการว่าตัดคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นหลักการ ส่วนเดิมถือว่าเป็นข้อยกเว้น ขออนุญาตเอาตามหลักการท่านเจริญ ท่านวิชา ท่านไพฑูย์ ถ้าไม่มีอะไร ผมขออนุญาตผ่านบททั่วไปไปนะครับ ไปเรื่องความเสมอภาคครับ มีอะไรไหมครับ ไม่มีนะครับ ผมไปสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล มีอะไรไหมครับ

คณะกรรมการข้าราชการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๖/๒

ประธาน : เชิญท่านไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พรหมลาสน์ : ขออนุญาตนิดเดียวครับ เรื่องความเสมอภาค พอตีผมกับท่านนรนิติไปคุยกับทอง วปอ. รุ่น ๓๖ ทางฝ่ายทหารหลายท่านก็บอกว่า ในมาตรา ๓๑ บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐและพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมาย หรือกฎ ตรานั้นนะครับ หรือกฎเดิมมันมี หรือข้อบังคับ เพราะทางทหารเขาบอกเขาใช้ข้อบังคับ ซึ่งผมคุยกับอาจารย์สมคิดแล้ว บอก กฎหมายรวมถึงข้อบังคับด้วยนะครับ แต่ฝ่ายทหารบอกว่าอยากจะให้ชัดเจน เพราะว่าทางทหารนี้ใช้ข้อบังคับเยอะเลย ถ้าไม่อ้างตรงนี้ก็จะต้องไปอธิบายหรือตีความ หรือบันทึกในเจตนารมณ์อะไรให้ชัดเจนนะครับ อันนี้ฝากมา ดูเหมือนจะฝากทางเจ้ากรมพระธรรมนูญด้วย แต่บังเอิญท่านไม่อยู่นะครับ ผมก็เลยนำเรียนต่อที่ประชุม

เลขานุการ : เรียนชี้แจงท่านประธานครับ คำว่า กฎ ตอนปี ๒๕๔๐ ไม่มีนิยามชัดเจนครับ ระหว่างกฎกับข้อบังคับ แต่ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ เป็นต้นมา ซึ่งมี พรบ. จัดตั้งศาลปกครอง และมี พรบ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองปี ๒๕๓๙ นั้นนะครับ คำว่า กฎ รวมกฎทุกชนิดไม่ว่าจะชื่ออะไรก็แล้วแต่ ก็คือกฎหมายลูกบททั้งหลาย พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบข้อบังคับทั้งหมด ถือเป็นกฎทั้งหมดครับ เพราะฉะนั้นไม่น่ามีปัญหาอะไรครับ

ประธาน : เชิญท่านมานิจครับ

นายมานิจ สุขสมจิตร : กราบเรียนท่านประธานครับ ของผมก็มีมาตรา ๓๕ วรรคสอง ที่พูดถึงเรื่องการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งคราวที่แล้วฝ่ายเลขานุการรับว่าจะไปดูให้ ไม่ทราบว่าทางฝ่ายเลขานุการ

เลขานุการ : อันนี้เราคุยไปแล้วครับ เมื่อคราวที่แล้วเราตกลงให้มาตัดทิ้งครับ ย้ายจากอันนี้ออกครับ ไม่มีปัญหาแล้วครับ

นายมานิจ สุขสมจิตร : ขอบคุณครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

พุทธชาติ ๗/๑

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิชา มหาคุณ ครับ ในมาตรา ๓๒ ในวรรคท้าย ที่พูดถึงเรื่อง Due process of law นะครับ กรณีที่มีการกระทำซึ่งกระทบต่อสิทธิเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง ก็มีผู้ทักท้วงมาว่า ยังไม่คลุมถึงเรื่องอื่น คือมันมีเฉพาะเรื่องชีวิต ร่างกาย เพราะว่าเราพูดเฉพาะวรรคหนึ่ง ทีนี้ในเรื่องของทรัพย์สิน อย่างไปยืมบ้านเช่าพัก หรือเข้าไปบุกรุกทำลายบ้าน มันก็จะไม่อยู่ในตรงนี้ครับ เพราะฉะนั้นเขาอยากจะให้ขยายให้คลุมถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพที่เกี่ยวกับเรื่องอื่นด้วยนะครับในการตรวจสอบ ซึ่งผมก็เห็นว่าถ้าเมื่อเราพิจารณาให้ได้ก็เป็นการดีครับ คือถ้าเมื่อจำกัดเฉพาะชีวิต ร่างกาย มันก็จะเป็นการตรวจสอบที่ครบถ้วนครับ

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธานครับ เราต้องคิดให้ดี เพราะว่าอันนี้ว่าจริง ๆ แล้วเดิมมันมาจากเรื่องคุมขังโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนะครับ ฉะนั้นเราจะเห็นได้ว่าที่เขาให้ เขาให้ผู้เสียหาย พนักงานอัยการนะ ยังถามบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหายให้มีสิทธิมาร้องอย่างนี้ ถ้าขยายไปถึงเรื่องทรัพย์สินแล้วยังมีหรือบุคคลใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย หลักของผู้เสียหายในคดีอาญามันเสียไปหมดเลยนะ

ประธาน : เชิญท่านประพันธ์ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขอบคุณท่านประธานครับ ผม ประพันธ์ นัยโกวิท ผมค่อนข้างเห็นด้วยกับท่านอัครวิทย์นะครับ ความจริงในมาตรานี้เขาต้องการจะพูดถึงเรื่อง Habeus corpus ตามวิ. อาญา มาตรา ๙๐ เป็นเรื่องของชีวิต การคุมขังโดยไม่ชอบซึ่งกระทบต่อชีวิต ร่างกาย คงจะไม่ได้รวมถึงเรื่องทรัพย์สินอะไรพวกนี้นะครับ คิดว่าน่าจะบัญญัติเพื่อให้รับกับมาตราเดิมที่เราตัดไป เรื่องการคุมขังโดยไม่ชอบนะครับ เป็นหลักการกว้าง ๆ ไว้ตรงนี้นะครับ แล้วก็รายละเอียดไปอยู่ในกฎหมายลูกคือในวิ. อาญา มาตรา ๙๐ ครับ

เลขานุการ : ขอยังไม่เต็มนะครับ ท่านวิชาครับ เพราะเราเต็มมาระดับหนึ่งแล้วนะครับ หมวดสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลมีอะไรใหม่ครับ ถ้าไม่มี ผมไปส่วนที่ ๔ นะครับ

ประธาน : เชิญท่านชูชัยครับ

เลขานุการ : ท่านพูดส่วนที่ ๔ หรือเปล่าครับ ประธานโทษท่านชูชัย

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ส่วนที่ ๔ ครับ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

เลขานุการ : อันนี้เราแทรกแล้วนะครับ เราจะไปเติม เราขอท่าน देखุดมไปเพิ่มบางเรื่องนะครับ ในเรื่องมาตรา ๔๐ นะครับ ที่เราได้หารือแล้วก็ สสร. แปรญัตติมาแล้ว ถ้าไม่มีอะไร

ส่วนที่ ๕ สิทธิในทรัพย์สิน

ส่วนที่ ๖ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบวิชาชีพ มีอะไรใหม่ครับ

ส่วนที่ ๗ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน เชิญครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

พุทธชาติ ๗/๒

นายมานิจ สุขสมจิตร : ในส่วนที่ ๗ ผมขอทวงถามหน่อยครับ มาตรา ๔๗ วรรคสุดท้าย
ที่เคยอภิปรายไว้แล้วว่ามันไม่เกี่ยวกับวรรคต้น ๆ เสนอให้ย้ายไปอยู่เป็นวรรคสุดท้ายของมาตรา ๔๖ ครับ

นายอัษฎพร จารุจินดา : ท่านประธานครับ มาตรา ๔๖ พูดถึงตัวบุคคลากรในตัวสื่อ
ที่นี่ถ้าย้ายไปอยู่มาตรา ๔๖ มันก็จะไม่รับกัน เพราะอันนี้เป็นการห้ามคนที่จะไปประกอบกิจการที่อยู่ใน
มาตรา ๔๗ เพราะมาตรา ๔๗ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการประกอบกิจการโดยตรง พอการประกอบกิจการโดยตรง
ซึ่งให้มีองค์กรขึ้นมาดูแล มีการดำเนินการจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สุขต่าง ๆ นานา แล้วก็มีการทำกับ
การประกอบกิจการในวรรคสี่ วรรคสุดท้ายก็คือ การห้ามว่าใครบ้างที่จะห้ามไม่ให้ประกอบกิจการ มันก็จะ
รับกันเป็นเรื่องเดียวกันนะครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ

สุภาภรณ์ ๘/๘

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นายมานิจ สุขสมจิตร์ : แต่ว่าวรรคสุดท้ายของมาตรา ๔๗ ไม่ใช่พูดเฉพาะ
วิद्यุกระจายเสียงและโทรทัศน์นะครับ พูดถึงกิจการหนังสือพิมพ์ด้วย มีหนังสือพิมพ์ไม่ล่อออกมามันเกี่ยวกับ
ข้างบนนะครับ

นายอัศวินวิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธานครับ คือผมก็ดูอยู่ว่าทั้งข้อเสนอนี้จะให้ไป
มาตรา ๔๖ วรรคท้ายหรืออะไรนี้ ความจริงแล้วมันก็ไม่ใช่ เพราะว่ามันก็มีเรื่องของวิद्यุกระจายโทรทัศน์
โทรคมนาคม ซึ่งเป็นเรื่องของมาตรา ๔๗ ว่าจริง ๆ แล้วมันน่าจะแยกมาตราไปเลย แต่ว่ามันจะกระทบ
๒๙๙ มาตราอะไรหรือเปล่าครับ ความจริงเราอาจจะมีการรวมมาตราข้างในอีกเท่าที่ผมดู
อย่างมาตรา ๙๗ มาตรา ๙๘ สามารถจะรวมกันได้ครับ ถ้าเป็นไปได้น่าจะแยกอันนี้ออกเป็นมาตรา
เพราะว่ามันเป็นทั้งเรื่องของมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗

เลขานุการ : ย้ายไปอยู่หรือแยกมาตรานะครับ ผมรับอย่างนี้ได้ไหมครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : แยกมาตราครับ

เลขานุการ : เพราะว่าปัญหาเรื่องมาตราคงไม่เป็นไรครับ มาตรา ๒๙๖ เราตัดไปมาตรา
หนึ่งแล้ว เอาจังนั้นได้ไหมครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผมว่าแยกมาตราครับ

เลขานุการ : เดี่ยวไปดูนะครับ สิทธิเสรีภาพในการศึกษา ผมผ่านนะครับ

ประธาน : เชิญท่านมานิจครับ

นายมานิจ สุขสมจิตร์ : เรื่องสิทธิเสรีภาพในการศึกษานะครับ จากที่ออกไปรับฟัง
ข้างนอก ผู้คนเขาปนกันมาก โดยเฉพาะประโยคสุดท้ายของวรรคแรกทีบอกไว้ว่า โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
เขาบอกว่าทำอย่างไรยากให้เขียนไว้ให้เป็นที่มันเหมาะว่า ๑. ไม่เก็บจริง ๆ ๒. รัฐบาลจะต้องจัดสรรเงิน
มาให้เพียงพอ คือถ้าเขียนไว้แบบนี้แล้วเขาบอกว่าเหมือนของเดิม แล้วเขาก็เดือดร้อนอีก ผู้ปกครอง
ก็เดือดร้อนที่จะต้องควักกระเป๋าจ่ายตลอดเวลา

เลขานุการ : คงต้องขออนุญาตคงไว้แบบนี้ครับ ส่วนทางปฏิบัติว่าจะมีงบประมาณ
เพียงพอไหมอะไรต่าง ๆ เข้าใจว่าไปเขียนในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐแล้ว ไม่อย่างนั้นอาจจะต้องเขียน
ทุกเรื่องนะครับว่าจะอะไรที่เขียนไว้ต้องจริงทั้งหมด ต้องได้งบประมาณหมด

นายมานิจ สุขสมจิตร์ : ให้บันทึกไว้ในเจตนารมณ์ได้ไหมครับว่า ไม่เก็บค่าใช้จ่าย
หมายความว่าไม่เก็บจริง ๆ

เลขานุการ : ได้ครับ แต่ว่าไม่เก็บค่าใช้จ่ายที่อื่นก็ต้องจริง ๆ ด้วยนะครับ

ประธาน : เชิญท่านศรีราชาครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๘/๒

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช : ขออนุญาตไม่เห็นด้วยกับท่านเลขานุการ
ตรงที่ว่าเขียนรัฐธรรมนุญอย่างไรก็ได้ที่จะต้องไปบังคับให้รัฐต้องจ่ายเงินจริง ๆ ผมว่ามันเป็นสิ่งที่มันเป็นไปได้
ไม่ได้แน่ ๆ แล้วมันก็เป็นสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ แล้วมันก็ล้มเหลวมาในรัฐธรรมนุญ ปี ๒๕๔๐ แล้วครับ
เพราะฉะนั้นผมยังอยากให้เขียนรัฐธรรมนุญอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงที่ปฏิบัติได้มากกว่า ซึ่งอันนี้มัน
เป็นสิ่งที่กระทบอย่างแรงในเรื่องคุณภาพการศึกษาครับ ผมเองอยากจะทำให้การศึกษาของชาติมันปฏิบัติ
ได้จริง ๆ ๙ ปี มากไปกว่าเขียนเพื่อเจ้อ ๑๒ ปี แล้วก็ต้องไปเก็บสตางค์เขาครับ อันนี้คงจะต้องขอกราบเรียน
ว่าจะต้องสงวนไว้ที่จะต้องไปพูดกันยาวในสภา คือผมจะแพ้มติทุกอย่างผมก็ไม่ว่านะครับ
แต่ขอให้เผื่ออย่างมีศักดิ์ศรี คือขอให้สู้ ให้ไปบันทึกไว้ในสภาว่ามันปฏิบัติไม่ได้แล้ว แล้วมันจะเกิดอะไรขึ้น
ในอนาคต ขอบพระคุณครับท่านเลขา

เลขานุการ : ๒๖ ต่อ ๔ ครับ เมื่อสักครู่อจารย์ศรีราชาไม่อยู่บอกท่านมานิจไม่น่าพูดเลย
ท่านเจริญไชใหม่ครับ ขออนุญาตท่านประธาน

นายเจริญ ภัทธีธนากุล : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมก็ได้รับฟังเสียงเรียกร้องตรงนี้
เยอะ แล้วเขาก็มีเหตุผลจริง ๆ นะครับ คือเขาก็บอกว่าเงื่อนไขของการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ
สังคม การเมือง อะไรนี้ มันมาจากการศึกษา เขาบอกว่าถ้าการศึกษาลงทุนให้เต็มที่แล้วมันก็จะได้คน
รุ่นใหม่ที่ดีขึ้น ไปเป็นตำรวจ ทหาร อัยการ ศาลอะไรต่าง ๆ นักการเมือง ทุกสาขามันจะดีขึ้น เขาก็บอกว่า
ขอให้รัฐลงทุนทางด้านการศึกษาให้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ให้เห็นชัดเจนเสียที่ ไม่ได้หรือครับ เขาแนะนำด้วย
บอกวาก็ไปลดค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับ ลส. สว. และข้าราชการชั้นสูงให้น้อยลง พวกที่ยกขบวนไปดูงาน
ต่างประเทศโดยไร้สาระให้ตัดงบพวกนั้นออกหมดเลย แล้วก็เอามาไปใช้ในการศึกษา -----

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

วีรพร ๙/๑

งบที่จะไปซื้ออะไร เครื่องบินอะไรให้นายกนั้นก็ไม่ว่า เขามาได้ให้การศึกษาเสีย นี่เขาบอกว่าเขาทำได้ แต่อยู่ที่เจตนาารมณ์ของรัฐบาล ของสังคมจะให้ไหม ที่นี้เวลานี้คณะกรรมการการยกเว้นเป็นเหมือนคนที่กำหนดทิศทางของประเทศได้โดยโอกาสอย่างนี้ เพราะฉะนั้นผมก็คิดว่าอยากจะให้พิเศษเรื่องการศึกษา มากกว่าเรื่องอื่น เรื่องอื่นจะมากบอกว่าที่การศึกษากำหนดได้ขอให้กำหนดให้เราบ้าง ผมคิดว่าคนละเรื่อง นี้คือเงื่อนไขและต้นทาง เพราะฉะนั้นผมก็ได้รับข้อเสนอมาว่าอยากจะให้เขียน แทนที่จะย้ายออกจาก มาตรานี้ไปไว้ในนโยบายแห่งรัฐในมาตรา ๗๙ (๓) ต้องย้ายเอามาตรา ๗๙ (๓) มาเขียนในมาตรา ๔๔ ว่า ๑๒ ปีที่รัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมือเครื่องใช้อะไรต่ออะไรให้อย่างทั่วถึงและมี คุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย อย่างนี้ครับ ถ้าเมื่อเขียนอย่างนี้จริงจางแน่นอน แล้วทำไมถึงเขียนตรงนี้ นี่ให้ การศึกษาเพราะเรามีความคิดอย่างนี้ชัดเจน เรื่องอื่น ๆ สิทธิอย่างอื่นก็รองลงไป ถ้าเราจัดอย่างนี้มันก็ อธิบายได้ครับแล้วเสียงเรียกร้องทั่วทุกเวที ขอบพระคุณครับ

ประธาน : เชิญอาจารย์ศรีราชาครับ

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช : กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ คือที่จริง ผมก็ไม่อยากจะไปก้าวล่วงมากมายนะครับ คือเสียงที่ท่านไปฟังมานี้ก็ถูก ผมไม่ได้เถียงเลยนะครับ คือถ้าเมื่อจัดได้ ๑๒ ปีผมก็ยอม แต่ปัญหาของชาติมันไม่ได้หยุดแค่นั้นครับท่าน งบประมาณการศึกษา ของประเทศ ๒๕ เปอร์เซ็นต์เข้าไปแล้ว คือมันเป็นการลงทุนที่มากมายมหาศาล แต่มันไม่คุ้มค่าครับ เพราะระบบการศึกษามันแย่ แล้วที่ท่านรองประธาน ท่านเจริญ ขออนุญาตเอ่ยนามท่าน ที่ไปรับฟังมา ผมก็เห็นด้วยในเชิงหลักการ แต่ปัญหามันอย่างนี้ครับ ปัญหามันอยู่ที่ว่าท่านแก้ปัญหาปีเดียวหรือเปล่า เพราะว่าการศึกษาของชาติมันต้องดำเนินไปนะครับ กว่าที่จะเห็นผลมันต้องอีก ๑๕ ปี ๒๐ ปีข้างหน้า แล้วงบอันนี้จะต้องลงโน้นตลอดเลยหรือเปล่าครับ ที่จะต้องไม่เก็บค่าใช้จ่ายทุกราย คือผมเองกลับเห็น ตรงกันข้าม ตรงที่ว่ามันต้องให้กับคนส่วนใหญ่ที่มันไม่พอนี้ถูก แล้วก็ไม่ได้เก็บค่าใช้จ่ายนั้นเห็นด้วยอย่างยิ่ง ผมไปรับฟังความคิดเห็น เขาบอกว่าอยากได้ถึง ๑๕ ปีครับ ให้จนจบปริญญาตรี ผมบอกว่าถ้าเมื่อรัฐบาล มีปัญหาก็ไม่ว่ากันครับ เหมือนประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมันเขาก็ทำกัน แต่รัฐบาลเรามีปัญหา หรือเปล่าที่จะทำอย่างนั้นนะครับ เสร็จแล้วก็กลายเป็นปัญหาตรงที่ว่าหิวมันกู๋ท้ายมันกรครับ เพราะอย่าง ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ที่ร้องมากก็คือว่า แต่เดิมข้าราชการไม่ต้องจ่ายนะครับ แต่เดี๋ยวนี้ข้าราชการต้องจ่ายส่วน ที่ขาด เพราะอะไร เพราะว่าเมื่อให้เต็มหมดแล้วไซ้ใหม่ครับ เมื่อเงินไม่พอโรงเรียนก็ต้องไปหาทางออก โดยไปขอกรรมการสถานศึกษาที่จะไปขออนุญาตเก็บ ชั้นหนึ่งเท่านั้น ชั้นหนึ่งเท่านี้ ชั้นมัธยมศึกษา พ้นกว่าบาท ชั้นประถมศึกษา ๔๐๐ - ๕๐๐ บาทอย่างนี้ครับ มันก็เลยเป็นเรื่องที่ทำขัดต่อรัฐธรรมนูญ กันตลอดเวลาครับ ผมก็ไม่ทราบว่าถ้าเมื่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้ร่างแล้วจะไม่แก้ปัญหาเดิม แต่จะทำให้ปัญหา มันหนักขึ้นกว่าเดิมอีก ผมก็ยังคิดว่ามันเป็นเรื่องที่มีปัญหาแน่ ๆ ครับ เพราะว่าเรื่องนี้พูดกันในเชิงลึกมันมี

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

วีรพร ๙/๒

ปัญหาซับซ้อนเยอะ ถ้าเผื่อท่านใดอยากจะทราบรายละเอียดผมยินดีจะเปิด Session ต่างหากที่จะพูดให้ฟังเลยว่าอะไรคืออะไร แต่อย่ามามองกันแต่เพียงว่าผิวเผิน บอก โอ.เค. เอาตามนี้ เอาตามหลักการ ๑๒ ปีไม่เก็บค่าใช้จ่าย ปัญหาไม่ได้แก้เลยนะครับ ท่านกำลังทำปัญหาให้หนักกว่าเดิม แล้วมันจะต้องยาวไปอีกจนกระทั่งสิ้นรัฐธรรมนุญฉบับนี้จะอีกกี่ปีก็ไม่ทราบครับ แล้วปัญหาของชาติก็จะไปอีก ขอขอบคุณครับ

เลขานุการ : ผมขออนุญาตท่านเจริญกับท่านมานิจว่าคงไว้ตามเดิมก่อนได้ไหมนะครับ
วันนี้คล้าย ๆ ตกลงเรื่องไหนที่เห็นตรง ๆ กันก็ว่าไป

ประธาน : มีท่านอาจารย์เกริกเกียรติอีกท่านหนึ่งครับ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒนเสรีธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ความจริงเรื่องนี้ในตอนทีพิจารณาผมเคยได้พูดถึงความสำคัญของเรื่องการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจของประเทศดังที่ท่านเจริญได้พูดถึงนะครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๑๐/๑

แล้วก็ในการอภิปรายในครั้งนั้นผมได้บอกว่า มันจะต้องมีการพูดถึงในเรื่องเมื่อเราพูดไปแล้วมัน ต้องทำให้
ได้ด้วยการจัดทรัพยากรที่เพียงพอ ถ้าเราถือว่ามันเป็น Priority รัฐบาลก็มีหน้าที่จะต้องดูแลเรื่องนี้ก่อน
เหลือแล้วจึงจะไปจัดสรรงบประมาณอย่างอื่นนะครับ ที่นี้ในขณะที่เราเป็นกรรมการยกย่องรัฐธรรมนุญ
เรามีโอกาสที่จะร่างรัฐธรรมนุญเพื่อที่จะทำให้เห็นว่าการศึกษาคือหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ เราจะ
ให้ความสำคัญจุดนี้ คือถ้าจะใส่ว่า รัฐจะต้องจัดทรัพยากรให้เพียงพอเพียงเรื่องเดียวเท่านั้น หรือบอกให้
ถือเรื่องการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งตอนนี้รัฐบาลกำลังประชุมให้นำเป็นวาระแห่งชาติก็ยังไม่พูดได้นะครับ
อันนี้ผมว่ามันต้องบอกอะไรสักอย่างหนึ่งว่าเพื่อเป็นความสำคัญอันนี้

ประการที่ ๒ เรื่องเงินก็มีปัญหาอย่างที่ท่านศรียาชาพูด ที่นี้ในความเป็นจริงปัญหาเกิดจาก
ความล้มเหลวในการบริหารการศึกษา โดยทั่วไปความสำคัญของการศึกษาเราจะต้อง ให้ตั้งแต่อนุบาล
ไล่ความสำคัญขึ้นมาจนประถม มัธยม เพราะฉะนั้นเงินลงทุนการศึกษาส่วนใหญ่เขาจะทุ่มในเบื้องต้นนี้
ก่อน เพราะว่าถ้าเราได้ระบบเด็กชั้นประถม มัธยม ที่มีความสามารถเราก็จะได้เด็กที่ขึ้นไปเรียนต่อปริญญา
ตรีที่มีความสามารถ แล้วระดับมันก็จะพัฒนาขึ้นไป แต่บ้านเรา ส่วนทางกันงบประมาณทรัพยากรทาง
การศึกษาส่วนใหญ่เราไปลงที่อุดมศึกษา เราปล่อยปละละเลย ในการศึกษาขั้นต้นตั้งแต่ประถม มัธยม
เพราะฉะนั้นเมื่อประถม มัธยมมันด้อยคุณภาพ มันก็ได้ปริญญาตรีที่ด้อยคุณภาพ ดังที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้
นะครับ กลายเป็นว่าปริญญาเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องการไขว่คว้า สถาบันการศึกษาก็ทำธุรกิจทางการศึกษา
ไม่ว่าจะเป็นของรัฐ หรือของเอกชน ก็มีระบบว่า จ่ายครบจบแน่ ปริญญาที่ไม่มีคุณภาพ เพราะฉะนั้นจุดนี้
เมื่อเราเห็นปัญหา ในโอกาสที่เราเป็นคณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนุญ เราจะเปลี่ยนทิศทางให้เห็น
ความสำคัญของแนวนโยบายในการจัดการเรื่องศึกษา ผมคิดว่าน่าจะทำได้เคยพูดหลายครั้งตอน
อภิปรายเรื่องนี้ แต่ที่นี้ก็อภิปรายไป ท่านเลขาก็ฟังไปอะไรต่าง ๆ แล้วก็ไม่ใช่ในการประชุม ผมก็ชี้แจงจะไป
ต่อแยะนะครับ คือผมก็ไม่ใช่เป็นคนที่ดีต้นทุกเรื่องนะ ในเรื่องที่เป็นหลักการผมว่ามันต้องทำ ไม่เช่นนั้นมัน
ไม่มีอะไรเปลี่ยนจากอดีตที่ผ่านมา ถ้าไม่เหลือปากว่าแรงจริง ๆ อาจจะลองให้พิจารณาว่า เรื่องนี้เป็นวาระ
แห่งชาติ

แล้วจะใส่เงินไม่ใส่เงินอีกเรื่องหนึ่ง แต่ว่าคนที่ป็นรัฐบาลก็ต้องมาอ่านดูว่า ในรัฐธรรมนุญหน้าที่
แห่งรัฐอะไรทั้งหมดนี้ เราให้อันนี้เป็นเรื่องเด่นเรื่องหนึ่งนะครับ อันนี้ผมก็ฝากให้เราพิจารณาในประเด็นนี้
ครับ

ประธาน : เดี่ยวขออนุญาตเลขานุการชี้แจงสั้น ๆ นิดเดียวครับ

ท่านอาจารย์เกริกเกียรติ ความจริงฝ่ายเลขานุการใส่ทุกเรื่องนะครับ อาจจะลืมไปบ้างหรืออะไรไปบ้างก็ว่าไป แต่
ว่าไม่ได้มีเจตนาจะไม่ใส่นะครับ ถ้าอันไหนที่ไม่ได้ใส่ไว้ ถ้าอยากใส่ก็มาพูดได้นะครับ แต่

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๑๐/๒

ไม่ใช่เรื่องตอแย ไม่ตอแย ผมเข้าใจว่าวิธีทำงานคงแบบนั้นนะครับว่า ๑๐๐ เรื่อง ฝ่ายเลขานุการอาจจะหลุดไป ๑ เรื่องหรืออะไรแล้วแต่ แต่คงไม่ใช่เรื่องตั้งใจจะให้หลุดหรืออะไรก็แล้วแต่ ผมว่าต้องเคลียร์ให้เข้าใจตรงกัน ที่นี้ความเห็นมันไม่ตรงกัน ผมกะว่าวันนี้จะให้ไปดู ๒๙๙ มาตรฐานนะครับ ถ้าอย่างนั้น Survey ไปรอบหนึ่งก่อนในหมู่พวกเรา อะไรที่ตกลงได้ก็ตกลงกันไป แชนวไว้ก่อนได้ไหมครับเรื่องนี้ เพราะว่ามันก้าวไปข้างหน้านะครับ จากเดิมที่เราบอกว่าจะเอาแค่นี้ วันนี้เพิ่มไปข้างหน้าบอกขอให้เขียนเรื่องงบประมาณให้เพียงพอด้วย อันนี้นักไปกว่าเดิม ซึ่งยังเป็นประเด็นใหม่ที่ยังไม่ได้พูดกันนะครับ ผมเข้าใจว่าอย่างนั้นนะครับ ท่านอาจารย์จรัญ

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานครับ ผมก็ไม่ตั้งใจถ้าท่านแชนวไว้ให้ แต่ว่าคล้าย ๆ ว่าขอให้ถือว่าตรงนี้ต้องกลับมาเป็นประเด็นให้ชัดหนึ่ง เพราะเขียนอย่างนี้ก็เท่ากับของเดิมใช้ใหม่ครับ เราเขียนเพิ่มให้อีกหน่อยหนึ่ง แล้วความจริงเราก็เขียนไว้แล้วใน มาตรา ๓๙ (๓) เพียงแต่ย้าย มาตรา ๓๙ (๓) ในเรื่องนี้เอามาจริงจังให้เห็นชัดเจนเป็นวาระของเจตนารมณ์ของเราให้ชัด
นะครับ ขอขอบคุณครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นวพร ๑๑:๑๑

เลขานุการ : ผมไปส่วนที่ ๘ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ
ท่านชูชัยครับ ท่านประธานครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ขอบคุณครับ ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ มาตรา ๕๑ ขอปรับนิดเดียวครับ
เพิ่ม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน แต่ว่าย้ายที่นิตหนึ่งดังที่ผมได้เคยเสนอไปแล้ว เด็กและเยาวชน
อันนี้เป็นพรรคแรกนะครับ มีสิทธิในการอุปถัมภ์และได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ
แล้วอันเดิมก็มาอยู่พรรคสอง พรรคแรกเดิมนะครับ เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับ
ความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม อันนี้ก็ปรับนิดเดียวครับ
เพิ่ม การมีส่วนร่วมของเด็ก เยาวชน เข้าไป ก็ครบตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กครับ อันนี้ก็ปรับไม่มาก
แล้วก็ย้ายที่เพื่อความเหมาะสม

เลขานุการ : รับได้ใช่ไหมครับ รับได้ โอ.เค. นะครับ ผมผ่านนะครับ ไปแก่นะครับ
มาตรา ๕๑ ฝ่ายเลขานุการจดทันทันนะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ขอทำความเข้าใจมาตรา ๕๓ เรื่องของคนพิการ ซึ่งมีข้อเสนอถึงให้
เพิ่ม บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ แล้วก็เพิ่มว่า คนวิกลจริต แล้วก็ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จาก
สวัสดิการ ผมไม่แน่ใจว่า คนวิกลจริต จะใส่ตรงนี้จะเหมาะหรือเปล่าครับ คือที่ประชุมรับ ในหลักการแล้วว่า
ให้เปลี่ยน สิทธิที่ได้รับสวัสดิการ เป็น สิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ แต่มีข้อเสนอว่า เพิ่ม
คนวิกลจริต เข้าไป อันนี้ก็อยากให้มีข้อสรุปตรงนี้ขึ้นมา

เลขานุการ : ที่ประชุมว่าอย่างไรครับ ท่านคมสันเชิญครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : ขออนุญาตท่านประธานครับ ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมการครับ
คือในกรณีของมาตรา ๕๓ คือเรื่องของคนพิการกับทุพพลภาพ เรื่องของการได้รับสวัสดิการก็คือ
ความช่วยเหลือนั้นไม่ค่อยเป็นปัญหาแล้วที่สิ่งอำนวยความสะดวก เพราะคนพิการมีปัญหาเรื่องการใช้
สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น รถเข็นที่จะขึ้นไปบนอาคารที่จะต้องมียางลาดบางทีก็ขึ้นไม่ได้ หรือไม่
บางครั้งเคาน์เตอร์ที่เจ้าหน้าที่ใช้รับเอกสารต่าง ๆ สูงเกินกว่าที่คนพิการจะยื่นได้ อันนั้นเป็นสภาพของ
อุปสรรคของการที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะ อันนั้นมันมีความเห็นได้ชัดเจนอยู่ แต่ว่าในเรื่องของคน
วิกลจริต ในเรื่องสวัสดิการไม่มีปัญหา ในเรื่องความช่วยเหลือไม่มีปัญหา แต่เรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวก อันนี้ผมยังนึกไม่ออกว่าคำว่า สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนวิกลจริตจะมาอยู่ตรงความหมาย
คือ ใสนี่อาจจะเป็นปัญหาว่าการเรียกร้องเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นคืออะไรด้วยซ้ำไป ในเรื่องนี้จริง ๆ
ผมอยากจะให้แยกเรื่องของคนวิกลจริตออกมาด้วยซ้ำไป จะเป็นอีกพรรคหนึ่งหรืออะไรก็แล้วแต่ครับ
ท่านประธาน

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นวพร ๑๑/๒

เลขานุการ : เข้าใจว่าไม่แย้งกันใช่ไหมครับ จะรับไปดูแลครับท่านประธานครับ

ประธาน : คือเรื่องคนวิกลจริตผมเองก็เห็นด้วย เพราะว่าจะว่าพิการก็ไม่ใช่ว่า

ทุกพลภาพก็ไม่ใช่ว่า แต่มันเป็นอาการอีกอย่างหนึ่ง ที่นี้จะได้รับอะไรแค่นั้นผมก็คิดว่าถ้าเราใส่ให้เขาได้ คนพวกนี้จะได้อันติสงส์จากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ บางทีวิกลจริตมันก็ต้องมีหลักฐานการตรวจสอบจากแพทย์ เหมือนกัน บางคนมันแก้งวิกลจริตก็มี อยู่ดี ๆ อยากรับเป็นนายกสโมสรกอล์ฟ อยู่ดี ๆ ชื้อทีมฟุตบอล อันนี้ผมไม่ได้ว่าใครนะ แต่ผมว่าถ้าวิกลจริตอย่างนี้ตรวจสอบแล้วไม่ใช่ก็คงไม่ได้รับสวัสดิการจากรัฐหรอกครับ ผมมีความเห็นเพียงว่าคนวิกลจริตเป็นบุคคลที่น่าสงสาร ถ้าเราจะช่วยเขาได้ผมอยากให้ใส่ไว้เหมือนกัน เชิญครับ

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เลขานุการ : ไปส่วนที่ ๑๐ ได้ไหมครับ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน เชิญครับ
ท่านวิทยาและท่านไพโรจน์ครับ

นายวิทยา งานทวี : ขอบคุณครับ ผมขออนุญาตมาตรา ๖๑ นะครับ จากการไปรับฟัง
มีคนฝากว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ ตัดคำว่า ติดตามและร้องขอ ขอให้เป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
ทุกระดับ เพราะปัญหาปัจจุบันนี้เรามีการกระจายอำนาจลงไปเยอะ แต่ในระบบตรวจสอบถ้าจะรอองค์กร
อิสระหรืออะไรต่าง ๆ คงไม่ทันกับเหตุการณ์ ก็อยากจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างชัดเจนในการที่จะ
ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับที่ควรจะเป็น ซึ่งท่านศรีราชาบอกว่ถ้ามีอย่างนี้จะได้เชื่อมต่อกับทาง
ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือกับทาง ปปช. ได้ง่ายขึ้นครับ

เลขานุการ : คืออันนี้เป็นสิทธิในการติดตามโดยทั่ว ๆ ไป ไม่ใช่สิทธิไปตรวจสอบ เราถึง
พยายามเขียนว่าเป็นการตามข้อมูล ผมยกตัวอย่างเช่น สมมุติผมไปขอข้อมูลข่าวสารอยู่ที่หนึ่ง แล้วเขาก็ยังไม่
ให้ผมสักที ผมก็ไปดูว่าเขาดำเนินการขั้นตอนไปถึงไหนแล้ว อย่างนี้เป็นต้น ไม่ใช่เรื่องตรวจสอบ
โดยตรง ตรวจสอบหมายความว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องของตัวเองเลย ไปตรวจ ไปสอบ แบบนั้นนะครับ
เข้าใจว่าสิทธิ ๒ อันนี้ไม่ได้ตรงกันทั้งหมด ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ว่าประชาชนก็สามารถใช้สิทธิตรวจสอบ
ได้อยู่แล้วครับตามมาตรานี้ แต่ว่ามีบางเรื่องที่ไม่ใช่เรื่องตรวจสอบ แต่ว่าเป็นเรื่องขอติดตาม ขอรู้ว่าเรื่องราว
ทั้งหลายของตัวเองไปถึงไหนบ้างแล้วนะครับ

นายวิทยา งานทวี : คราวนี้ถ้าจะเพิ่มเรื่องตรวจสอบเข้าไปตามที่เขาร้องขอมา
ท่านพอจะกรุณาได้ไหมครับ

เลขานุการ : เขียนอยู่แล้วนี่ครับท่านครับ ให้มีการตรวจสอบ

นายวิทยา งานทวี : คือแล้วต้องร้องขอให้คนอื่นเขาทำครับ ตอนนี้เป็นประเด็น
ขึ้นมาก็สามารถที่จะรวบรวมหลักฐานที่พอจะเป็น แล้วก็ยื่นทางที่ท่านศรีราชาพูด ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือ
ปปช. ได้โดยตรงเลยก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เลขานุการ : ก็ทำได้อยู่แล้วตามกฎหมายผู้ตรวจการ หรือเรื่องอื่นก็แล้วแต่นะครับ
กฎหมาย ปปช. ก็ได้ กฎหมาย คตง. ก็ได้ ก็ทำได้หมดทุกอันเลยครับเรื่องตรวจสอบนี่ครับ ไม่ได้มีปัญหา
อะไรเลยนะครับ

นายวิทยา งานทวี : แต่ไม่ใช่สิทธิโดยตรงนี่ครับ

นายอัชพร จารุจินดา : เรียนท่านประธานครับ คือมาตรานี้อยู่ในหมวดเรื่องสิทธิข้อมูล
ข่าวสารและการร้องเรียน คือเป็นบทบัญญัติที่รับรองหรือรับประกันว่า บุคคลนั้นสามารถที่จะใช้สิทธิในการ
ร้องเรียนต่าง ๆ นานาได้ พอร้องเรียนไปแล้วก็มีสิทธิติดตามหรือร้องขอให้ดำเนินการตรวจสอบว่าสิ่งที่
ร้องเรียนไปเป็นอย่างไร ส่วนถ้าตัดตัวยกคำนี้ออก บุคคลย่อมมีสิทธิตรวจสอบ แล้วก็จะหมายความว่า

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๑๒/๒

คนใดคนหนึ่งนั้นก็สามารที่จะเรียกเจ้าหน้าที่มาสอบสวนได้ด้วยตนเอง ซึ่งทำไม่ได้โดยระบบที่เป็นอยู่ จะต้องผ่านองค์กรใดองค์กรหนึ่ง เพราะฉะนั้นนี่คือสิทธิไปตามว่าองค์กรนั้นทำงานไปแค่ไหนหรือยัง รวมทั้งแม้กระทั่งยื่นเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ บุคคลก็สามารถอ้าง มาตรานี้ ถามไปว่าที่ยื่นเรื่องไปนั้นเดินทางไปถึงไหน อย่างไร

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ในมาตรา ๕๘ ของผมมีนิติบัญญัติคือ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอ เรื่องราวร้องทุกข์และได้รับการแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันสมควร ประเด็นนี้มีปัญหาเกิดขึ้นบ่อย ๆ เขาก็ว่าแค่นั้น เพียงไรที่ว่าภายในเวลาอันสมควรนะครับ เอาสมควรของผู้รับ หรือว่าสมควรของผู้ที่ยื่น จะเขียนอย่างไรให้เร็วขึ้น หมายถึงอย่างนั้นนะครับ

เลขานุการ : ประเด็นนี้เราคุยกันไปแล้วรอบหนึ่งครับ เพราะว่ามี สสร. แปรญัติติภายใน เวลาอันรวดเร็ว ซึ่งเราได้พูดกันไปแล้วว่ารวดเร็วก็มีปัญหาอีกว่าขนาดไหน เพราะว่าเรื่องที่ร้องทุกข์มายัง หน่วยงานอาจจะมีจำนวนมาก เขียนอย่างนี้ผมว่าน่าจะไปได้ และในกฎหมายก็ไปเขียนนะครับ ความจริง มีกฎหมายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการและกฎหมายอื่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยขั้นตอน วิธีการ ทำงานของระบบราชการนะครับ ที่ว่าเอกสารการไปขอขึ้นนั้นขึ้นนี้ต้องทำภายในกี่วันมีอยู่แล้วนะครับ มีอะไรอีกไหมครับ ผมขอตัดนิติบัญญัติได้ไหมครับ เป็นเรื่องคำครับ มาตรา ๖๑ วรรคสอง บุคคลผู้ให้ข้อมูล โดยสุจริตแก่องค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง และมีคำว่า หน่วยงานของรัฐ ขอตัดคำว่า หน่วยงานของรัฐ ออกนะครับ เพราะ คำว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ตามมาทีหลังมันครอบคลุมอยู่แล้ว และคำว่า การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน ไม่มีหรอกครับ มีแต่การปฏิบัติหน้าที่ของคน ก็จะขออนุญาตตัดคำว่า หน่วยงานของรัฐ ออกนะครับ เป็นเรื่องเทคนิคกฎหมายแค่นั้นเอง ไม่มีอะไรครับ ผมไปส่วนที่ ๑๑ เสรีภาพในการชุมนุม และการ สมาคมครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

นำพร ๑๓/๑

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประธาน : เชิญท่านไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : คราวที่แล้ว กระผมได้อภิปรายไปครั้งหนึ่งแล้วนะครับว่า ในเรื่องของการชุมนุมในที่สาธารณะมันจะต้องไม่เป็นการไปรบกวนสิทธิหรือกระทบสิทธิผู้อื่น เพราะฉะนั้นใน พรรคสอง ก็จึงอยากจะเพิ่มว่า การจำกัดเสรีภาพตามพรรคหนึ่งจะทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม บัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะที่ไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่นนะครับ ขอเพิ่ม คำว่า ที่ไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้หรือ เข้าถึงสาธารณสถาน ดูเหมือนท่านจรัญจะเพิ่มเติมให้ตรงนี้นะครับ เพื่อความชัดเจนครับ

เลขานุการ : คืออันนี้มันเห็นต่างกันเยอะครับ ที่ท่านเขียนนี้มันจะไปจำกัดเขามาก กว่าเดิมอีก ในขณะที่หลายคนเห็นว่าควรจะเป็นไปลดข้อจำกัดให้น้อยลงกว่าเดิม ผมเองเมื่อคราวที่แล้วคุย กัน ถึงบอกว่าขออนุญาตว่าคงไว้ตามเดิมได้ไหม ถ้าไม่มีปัญหามากนะครับ เพราะว่าถ้าไปเพิ่มนี้เราไปบอก คนทั่วไปว่าเสรีภาพเรามากขึ้นกว่าเดิมครับ มาตรฐานมันจะเสรีภาพน้อยลงกว่าเดิม

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ไซ้ เสรีภาพมันต้องไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่นด้วย ไม่อย่างนั้นนี่นะครับ ที่ผมบอกว่าเตี้ยวันดีคืนดีก็ล้อมทำเนียบ ล้อมศาลากลาง ล้อมที่ว่าการอำเภอ แล้วก็ บอกว่านี่คือการให้สิทธิชุมนุมโดยสาธารณะ ไม่มีอาวุธ ไม่มีอะไรเลยครับ แล้วก็เป็นปัญหาที่ฝ่าย บ้านเมืองที่จะต้องแก้ไขนี่ค่อนข้างจะทำได้ลำบากมากครับ ถ้าเรามีบทตรงนี้ไว้สักนิดหนึ่ง เราบอกไม่รู้ คุณจะทำอย่างไรก็แล้วแต่ แต่คุณต้องไม่กระทบถึงสิทธิของบุคคลอื่น จะเข้าจะออกนะครับ ล้อมทำเนียบ ไปกินข้าว ออกไม่ได้แล้วนะครับ

เลขานุการ : คือคำว่า ไม่กระทบสิทธิคนอื่น เขามีประเด็นเยอะครับ ชุมนุมสนามหลวง ก็ขวางทางคนเดิน คือการชุมนุมโดยทั่วไปนี่มันกระทบต่อสิทธิคนอื่นบ้าง แต่ไม่ควรกระทบมาก แต่เรา เขียนว่าไม่ให้กระทบเลยนี่มันกระทบทุกเรื่องเลยครับท่านครับ ผมถึงเรียนท่านว่าถ้าท่านไม่ตั้งใจมาก นะครับ ผมยังอยากคงตามเดิมไว้แบบนี้ครับ แล้วก็อย่าส่งสัญญาณว่าเราไปจำกัดสิทธิเสรีภาพมาก กว่าเดิม โดยที่สิทธิในการชุมนุม ผมคิดว่าคนดูอยู่เยอะนะครับ ว่าไม่อยากจะไปแตะอันนี้ ความจริงเขา ขอให้ปลดล็อกในบางเรื่องด้วยซ้ำไปนะครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จรัญ ภักดีธนากุล ครับ มาตรา ๒๒ พรรคสอง ขอแก้เล็กน้อยครับ แก่คำว่า ที่ ในบรรทัดที่ ๓ ประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ ขอแก้ เป็น ที่จะใช้สถานที่หรือบริการสาธารณะ คือบางทีมันไม่เกี่ยวกับสถานที่ คือว่าอันนี้อยู่ในกรอบเดียวกัน ไม่ได้ไปขยายข้อจำกัด แต่ว่า เขาเรียกว่า Ticketing อะไรบางอย่างจะบล็อกไม่ให้เราเข้าไปใช้บริการ ไม่ให้ ส่งไปรษณีย์ แต่ว่าเราไม่ได้ไปใช้สถานที่ แต่เราจะไปส่งไปรษณีย์ เราจะไปโทรศัพท์ เราจะไปเข้า

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

น้ำพร ๑๓/๒

โรงพยาบาล มันถูกบล็อกหมดไม่ใช่เรื่องสถานที่ แต่เป็นเรื่องให้บริการสาธารณะ เพราะฉะนั้นขอ ๒ อย่าง
ครับ มันจะต้องมีข้อจำกัดในเรื่องว่า สิทธิของประชาชนที่จะใช้สถานที่หรือบริการสาธารณะ

เลขานุการ : ท่านอื่นว่าอย่างไรครับ ผมเองก็ยังไม่เห็นด้วยนะครับ ขอประทานโทษ
นิดเดียวครับ ฝ่ายเลขานุการก็ยังไม่เห็นด้วย คือปรับค่าแล้วมันส่งสัญญาณ ส่งสัญญาณว่าเราจะไปจำกัด
สิทธิเสรีภาพของคนที่ชุมนุมโดยสงบ ตามว่าทุกวันนี้คนชุมนุมได้รับการคุ้มครองในเรื่องเสรีภาพในการ
ชุมนุมหรือยัง ผมเข้าใจว่ายังไม่ครับ มีคนพูดถึงขนาดว่า บอกให้เติมคำว่า แล้วรัฐต้องส่งเสริมให้เขาชุมนุม
ด้วยโดยดูจากการชุมนุมที่ภาคใต้ ที่สงขลา ที่จันทบุรี ที่ชุมนุมโดยสงบ แล้วก็ถูกคนไปตี ผมเกรงว่าจะส่ง
สัญญาณที่ผิดเท่านั้นเอง หลักการผมคิดว่าไม่มีอะไรเราเห็นตรงกันนะครับ

- ๑๕/๑

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : บันทึกไว้ในเจตนารมณได้ไหมครับ

เลขานุการ : ได้ครับ บันทึกในเจตนารมณ ยินดี ไม่มีปัญหา ถ้าบันทึกเจตนารมณ ไม่กระทบถึงคนอื่นนะครับ แล้วขอใช้คำอย่างท่านเจริญ ท่านคมสันรับได้ไหมครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : ในฐานะกรรมการบันทึกเจตนารมณด้วย ถ้าบันทึกลงไปอย่างนั้น เนื้อความมันจะขัดแย้งกับตัวบทในมาตราที่เขียน เพราะว่าจริง ๆ แล้วการชุมนุมสาธารณะมันกระทบคนอื่นอยู่ แต่มันเป็นสิทธิที่จะกระทำได้นะครับ แต่ว่าในตรงนี้เราต้องมีกฎหมายในเรื่องของการชุมนุม โดยเฉพาะอยู่แล้ว ในเรื่องของการที่กระทบสิทธิได้มากน้อยแค่ไหน อันนี้ผมคิดว่ามันไปอยู่ที่ตีความหมายลูก แต่ถ้าบันทึกคำนั้นลงไป เดี่ยวการตีความจะเป็นปัญหาเยอะในแง่ของการขัดแย้งในตัวบทบัญญัติพอสมควร

เลขานุการ : ก็บันทึกไว้กลาง ๆ ได้ไหม เอาอย่างที่ท่านไพโรจน์เสนอครับ ไม่ต้องบันทึกเป็นคำก็ได้ คือคำในกฎหมายเลยตัวบทนะ แต่บันทึกว่า โดยเจตนารมณของการชุมนุมก็เพื่อให้ประชาชนแสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพตัวเอง แต่ว่าการที่ชุมนุมแล้วไปกระทบผลประโยชน์ที่สำคัญของประชาชนคนอื่น มันใช้ไม่ได้ ได้ไหมครับ ท่านคมสันจะบันทึกว่าอย่างไร ประธานโทษ

นายคมสัน โพธิ์คง : เป็นลักษณะของการว่าบันทึกเจตนารมณในลักษณะของการตีความหมายต้องคำนึงถึงในเรื่องเหล่านั้นได้หรือไม่ครับ เพราะถ้าเขียนตรงไปนี่ผมคิดว่าในเรื่องของกฎหมายตรงนี้จะปัญหา คือจะมีปัญหาเรื่องของการชุมนุมไม่ได้จริง ๆ

นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธานครับ ผมไม่เกี่ยวกับเรื่องบันทึกเจตนารมณ กำลังดูอยู่นิดเดียวว่า การจำกัดเสรีภาพนี้ทำไม่ได้ เว้นแต่เหตุต่าง ๆ อันจากกฎหมายเฉพาะนะครับ เพื่อคุ้มครองความสะดวกประชาชนที่ใช้ที่สาธารณะ การชุมนุมปิดถนนนี่มันจะห้ามได้ไหม ปิดถนน ถนนนั้นเป็นที่สาธารณะ หรือว่าจะเป็นเหตุไหนที่จะห้ามไม่ให้ทำเช่นนั้น

นายอัชพร จารุจินดา : ข้อมูลท่านไพโรจน์อาจจะตื้อใจ คือเคยมีอยู่ในกฎหมายที่เขาพยายามจะร่างคือกฎหมายทางหลวงว่าชุมนุมในถนนสาธารณะไม่ได้ ศาลรัฐธรรมนูญก็บอกว่าเขียนอย่างนั้นไม่ได้ขัดรัฐธรรมนูญ ทั้ง ๆ ที่เป็นการเขียนเพื่อจะเอาข้อความ

นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์ : ทำไมจะไม่ได้

นายอัชพร จารุจินดา : ท่านจำได้ไหม

นายไพโรจน์ วราหะไพฑูรย์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม ไพโรจน์ วราหะไพฑูรย์ คือในมาตรา ๖๒ นี่นะครับ ในเรื่องของเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ความจริงในร่างมาตรานี้่นะครับก็ได้ล้อมาจากมาตรา ๔๔ ทุกคำพูดเลยนะครับ ที่นี้ในเจตนารมณของการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธนี่นะครับ สิ่งที่ได้ตีความมานี้ก็คือว่า เมื่อรัฐสภาได้ออกกฎหมายฉบับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

อารีรัตน์ ๑๔/๒

หนึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยทางหลวง ที่นี้ทางหลวงไปเขียน Definition บทนิยามว่าทางหลวงนี้
นะครับมันรวมถึงเขตทางหลวง ไหล่ทาง ซึ่งถ้าแปลความในไหล่ทาง สมาชิกก็เห็นว่ามันไม่มีพื้นที่ที่จะให้
ชุมนุมเลย เพราะมันหมายถึงเกาะกลางถนน ลานพระรูปก็คือเขตทางหลวง จะยื่นตรงไหนไม่ได้เลยนะครับ
ทางศาลก็เห็นว่ากฎหมายที่มันมีอยู่ในเรื่องของการชุมนุมนะครับ มีอยู่แล้ว โดยเฉพาะถ้าไปกีดขวางทาง
จราจรก็ผิดประมวลกฎหมายอาญามีอยู่แล้ว แล้วในพระราชบัญญัติทางหลวง การใช้เครื่องกีดขวางทางก็
เป็นความผิดอยู่แล้ว มันมีมาตราอื่นอยู่นะครับ ไม่จำเป็นต้องแก้ไข แล้วศาลก็ยังเห็นต่อไปว่าในเรื่องของ
การชุมนุมโดยสงบ ถ้าในต่างประเทศมันจะมีกฎหมายเฉพาะขึ้นมาฉบับหนึ่ง แล้วก็รวมทั้งหมดเข้ามาได้
ด้วยกัน แล้วในต่างประเทศก็จะมีผู้จัดการชุมนุมครับ เช่น ๓ คน ถ้าคุณผิด ๓ คนนี้คุณรับผิดชอบนะ ต้อง
ออกในลักษณะนั้นนะครับ ถ้าจะออกกฎหมายเฉพาะ แต่ถ้าไม่ออก ถามว่ามันมีกฎหมายอื่นอยู่ไหม มันก็มี
อยู่ ๒ - ๓ ฉบับ แต่ว่าบทลงโทษมันอาจจะน้อยไปในลักษณะนั้นนะครับ แล้วถามว่าตรงจุดนี้สามารถทำได้
ไหม ขณะนี้ก็ยังทำได้อยู่ในการชุมนุม ถ้าไม่เป็นการกีดขวางทางจราจรในลักษณะนั้นนะครับ เพราะฉะนั้น
ในจุดนี้ถ้าจะยื่นไว้แบบเดิมก็ไม่ได้ปิดกั้นที่จะไปออกเป็นร่างพระราชบัญญัติออกมา เป็นกฎหมายเฉพาะ
หรือว่าในต่างประเทศอีกอันหนึ่งครับ ที่เคยศึกษากันอยู่นะครับ ถ้าชุมนุมโดยนัดหมายต้องมีผู้จัดการชุมนุม
ส่งไปให้เจ้าหน้าที่ว่า ๓ คนนั้นเป็นผู้จัดการ แต่ถ้าไม่ได้นัดหมายออกมาพร้อมกันต้องเคลื่อนะครับ ห้ามหยุด
ถ้าหยุดแล้วจะมีความผิด อันนั้นเป็นหลักของต่างประเทศ ซึ่งอาจจะนำมาใช้ในกฎหมายในอนาคตได้ครับ
ถ้าจะยื่นไว้ ตรงจุดนี้ก็คิดว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไร

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๑๕/๑

ประธาน : เชิญท่านเจริญครับ

นายเจริญ ภักดีอนาคกุล : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม จริญ ภักดีอนาคกุล ผมยังมองว่ามีปัญหาอย่างนี้ครับ คือเขียนในเจตนารมณ์มันจะแก้ปัญหานี้ไม่ได้ เพราะว่ามันจะไปขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๒ นะครับ เราเขียนร้อยเปอร์เซ็นต์เลยบอกว่า ชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธ เป็นเสรีภาพร้อยเปอร์เซ็นต์นะครับ การจำกัดเสรีภาพนี้ทำไม่ได้เลย ทำไม่ได้เลยไม่ว่าอะไร ที่นี้ยกเว้นแต่จะอาศัยอำนาจตามกฎหมายเฉพาะนะครับ เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัติทางหลวงไม่มีทางจะมาเขียนจำกัดสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ เพราะไม่ใช่กฎหมายเฉพาะใช้ใหม่ครับ ๒. กฎหมายเฉพาะก็ใช้กับกรณีชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ เอาแค่นี้ครับ แต่เราคุ้มครอง เราจำกัดได้เฉพาะอย่าให้เขามาขวางที่สาธารณะ แต่ว่าถ้าการใช้บริการสาธารณะ ใช้น้ำ ใช้ไฟฟ้า ใช้โทรศัพท์ ใช้เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล หมอจะเข้ามารักษาเรา เราจะไปหาหมอ ไม่มีทางเขียนกฎหมายที่จะไปจำกัดสิทธิเสรีภาพอันนี้เลย ซึ่งมันแรงไป ทีนี้ถ้าเราเขียนเพิ่มเพียงว่าประชาชนที่จะใช้สถานที่หรือบริการสาธารณะ อันนี้ก็ยังไม่ได้ขวางนะครับ ต้องไปเขียนในกฎหมายเฉพาะอีกว่าจะจำกัดเขาได้แค่ไหน คือเราก็ต้องคุ้มครอง ๒ ด้านนะครับ สิทธิชุมนุมกันโดยสงบปราศจากอาวุธ เป็นหัวใจของประชาธิปไตยเรายอมรับ แต่มันก็ต้องมีจุดที่คุ้มครองสาธารณประโยชน์ของคนเป็นอันมากอีก เพราะฉะนั้นลูกเขากำลังจะตาย หมอจะเข้ามา เขาขวางไม่ให้หมอเข้ามารักษาลูกเขา อันนี้ไม่เกี่ยวกับสถานที่เลย อย่างนี้ครับ ผมคิดว่าเดิมแค่นี้ไม่ทำลาย ไม่กัดกร่อนสิทธิเสรีภาพที่จะรวมตัวชุมนุมกันแต่อย่างใดเลย ขอบพระคุณครับ

นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธาน ผมชักเป็นห่วงว่าถ้าตีความกฎหมายเฉพาะว่ากฎหมายทางหลวงก็ห้ามไม่ได้ ปิดถนนไม่ได้ มันจะเกิดเหตุใหญ่ในอนาคต

เลขานุการ : เข้าใจว่าคำว่า เฉพาะ ไปขยายความกรณีหลัง ๆ ครับ ไม่ได้ขยายความกฎหมายเฉพาะ กฎหมายมาเถียงกันที่หลังก็ได้ครับ ไม่เป็นไร ว่าอย่างไรครับ ให้เขียนใช้ใหม่ครับ ท่านคมสันบอกไม่ให้เขียนนะครับ ท่านไพโรจน์กับท่านเจริญอยากให้เขียนเพิ่ม ท่านประพันธ์ว่าอย่างไรครับ ผมขอฟังท่านประพันธ์ชี้ขาด

นายประพันธ์ นัยโกวิท : มีบ้างอาจ ท่านว่าอะไรนะครับ

เลขานุการ : ท่านไม่ได้จะพูดหรือครับ ถ้าอย่างนั้นเอาท่านอื่น ท่านวิชา ประธานโทษ

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ : ท่านประธานครับ ผม วิชา มหาคุณ เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องใหญ่มาก เป็นหัวใจของสิทธิเสรีภาพเลยนะครับ แล้วการที่เราจะเขียนอะไร ผมว่าต้องระมัดระวังในการที่จะกระทบต่อหลักในเรื่องเสรีภาพในการชุมนุม ความจริงแล้วมันควรจะไปกำหนดในกฎหมายชุมนุมสาธารณะมานานแล้ว แล้วก็ไม่มีเสียทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นเราจะมาโทษรัฐธรรมนูญว่า

คณะกรรมการสิทธิการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๑๕/๒

รัฐธรรมนูญเขียนไม่ชัดไม่อะไร ผมว่าคงไม่ได้ คงจะต้องโยนให้กฎหมายลูกไปจัดการกันเอง แล้วในต่างประเทศก็จะเป็นอย่างนั้นครับ เขาจะต้องเขียนรายละเอียดไว้ในกฎหมายชุมนุมในเรื่องชุมนุมสาธารณะว่าจะทำอย่างไรบ้าง จะไปกำหนดมีคนที่คน จะมีใครเป็นผู้จัดการ อย่างที่ท่านเลขาธิการไพบูลย์ ขอรักที่เอ่ยนาม ท่านพูดไว้ถูกต้องแล้วครับ แล้วความจริงเราเรียกร้องให้มีกฎหมายตั้งแต่หลังจากพฤษภาทมิฬแล้วนะครับ คณะกรรมการได้ลงซึ่งผมมีส่วนร่วมด้วยก็เสนอขอแนะว่าให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะจะได้ไม่เกิดกรณีที่นองเลือดขึ้นครับ เพราะฉะนั้นผมว่าอย่าไปแตะเลยครับ แตะแล้วยุ่งแน่นอนครับ

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประธาน : เชิญท่านวิจิตรครับ

นายวิจิตร วิชัยสาร : ขอบคุณครับ พอที่นั่งติดกันอยู่ เรียนท่านประธานครับ คือในส่วน
ของประเด็นการชุมนุม ผมมีความเห็นว่าน่าจะคงไว้ตามนี้ แล้วก็การบริหารจัดการให้กับผู้ที่จะแก้ปัญหา
ได้แก้ปัญหาเป็นเรื่อง ๆ ไปน่าจะเหมาะสมกว่า ถ้าเขียนลงไปมากมันจะทำให้การจัดการลำบาก เพราะ
บางครั้งมันต้องมีการตอรองกันหลายประเด็นเหมือนกันในการที่จะคุยกับผู้ชุมนุมและเขาก็มีการตอรองกัน
หลายประเด็นเหมือนกัน อยากให้กว้างไว้ แล้วก็ให้บริหารจัดการเขาน่าจะเหมาะสมกว่าครับ ผมมี
ความเห็นอย่างนั้น ก็มีความเห็นว่าจะให้คงไว้ครับ

เลขานุการ : ท่านจรัญจะให้แขวนใหม่ครับ

นายจรัญ ภัคดิธนากุล : ท่านประธานครับ ไม่ได้ดื้อ แต่ผมมองอย่างนี้ครับว่า ถ้าไม่เพิ่ม
ไว้ล่ะครับ กฎหมายที่จะออกมา เขียนไปคุ้มครองประชาชนที่จะใช้บริการสาธารณะไม่ได้เลย ชัด
รัฐธรรมนูญเลย เพราะรัฐธรรมนูญจะให้กฎหมายยกเว้นมาคุ้มครองประชาชนที่จะใช้ความสะดวกได้
เฉพาะที่สาธารณะเท่านั้น มันขาดบริการสาธารณะไป เราจะทำอย่างไรก็แล้วแต่ พอไปเขียนกฎหมายอย่าง
นั้น กฎหมายนั้นชัดรัฐธรรมนูญ ขอบพระคุณครับ

เลขานุการ : ผมแขวนนะครับ ถ้าไม่มีใครยกยี้แขวนนะครับ ผมไปส่วนที่ ๑๒ สิทธิชุมชน
ท่านชูชัยครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ผมขอเพิ่มตรงจุดเดียวครับ ซึ่งในวรรคสองของ
มาตรา ๖๖ เรื่องการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมนะครับ ให้เติมว่า และสุขภาพ เข้าไปด้วย
เนื่องจากว่า คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติได้เสนอมาว่า เดี่ยวนี้มีการประเมินผลกระทบไม่เฉพาะ EIA
เท่านั้น แต่ว่าเป็นเรื่องของ HIA คือ Health Impact Assessment

เลขานุการ : ท่านเติมตรงไหนครับ ประธานโทษ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : วรรคสอง การดำเนินโครงการ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบ
อย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและ
ประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

เลขานุการ : อันนี้โดยหลักมันประเมินพร้อมกันใหม่ครับ หรือประเมินแยกกัน

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ประเมินแยกครับ อันนี้เป็นหลักที่ได้มาตรฐานทางสากล

เลขานุการ : มันจะไหวหรือท่าน ไม่รู้ โครงการทั้งหลายมันจะดำเนินได้ไหม

นายชูชัย ศุภวงศ์ : มันจะมีอีกเรื่อง Social Impact Assessment ซึ่งเราคิดว่าก็

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

พุทธชาติ ๑๖/๒

อาจจะยังไม่จำเป็น แต่ว่าเรื่องสิ่งแวดล้อมกับเรื่อง Health เป็นเรื่องที่จำเป็น แล้วก็เรื่องการรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรอิสระ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ก็เพิ่มว่า และสุขภาพเข้าไปนะคะ

ประธาน : เชิญท่านไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พรหมลาสน : ในส่วนที่ ๑๒ ในมาตรา ๖๖ ในวรรคสอง ผมอยากจะอภิปรายว่า แผนงานและโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่ มันมีทั้งโครงการของภาครัฐ ของรัฐบาล ส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่นอะไรต่าง ๆ ซึ่งมันมีอยู่มากมาย จริงอยู่ครับ ถ้ามีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอะไรต่าง ๆ มันมีการประเมินโดยองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้วนะคะ เพราะฉะนั้นผมจึงอยากจะแก้ไขข้อความในบรรทัดที่ ๓ และบรรทัดที่ ๔ นะครับ คือไม่อย่างนั้นแล้วนะคะ การลงทุนจากต่างประเทศ กีดกันที่จะจัดทำแผนงาน โครงการหลายเรื่องหลายอย่างซึ่งเป็นประโยชน์สาธารณะมันจะล่าช้า ขนาดทุกวันนี้ประเมินสิ่งแวดล้อมมันใช้เวลา ๖ เดือน ๑ ปีนะคะ อย่างน้อยนะคะ เพราะฉะนั้นการลงทุนอะไรต่าง ๆ กระทบกระเทือนไปหมดนะคะ เพราะฉะนั้นในบรรทัดที่ ๓ ผมอยากจะตัดคำว่า กระบวน ออกนะคะ และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ก็พอไปได้นะคะ และบรรทัดที่ ๔ รวมทั้ง ตัดคำว่า ได้ให้องค์กรอิสระ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชน ซึ่งไม่รู้ว่าเป็นใครอยู่ที่ไหนนะคะ ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้วมันจะกระทบมาก แล้วเกิดความล่าช้ามาก แล้วก็จะส่งผลต่อแผนงาน โครงการต่าง ๆ การใช้จ่ายงบประมาณอะไรต่าง ๆ ด้วย ไม่เฉพาะแต่ของเอกชนเท่านั้น ภาครัฐด้วยนะคะ

ประธาน : เชิญท่านสุพจน์และท่านปรีชาครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ไข่มุกด์ วรรคสอง ของมาตรานี้ จะเห็นว่า ผมเห็นด้วยอย่างท่านไพโรจน์พูดนะคะ เพราะว่ารัฐไปทำอะไรไม่ได้เลย มันปิดทวารทั้ง ๙ เลยนะครับ แล้วก็รู้สึกว่าการลงทุนต่าง ๆ ที่จะทำให้มันทำให้เกิดความล่าช้า การลงทุนกับต่างประเทศ ในประเทศต่าง ๆ มันติดขัดไปหมดเลยนะคะ จะเป็นไปได้ไหมครับถ้าเราจะเติมคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ หลัง วรรคสอง นะครับ สุดท้ายเลยนะคะ เพราะเปิดทางให้ นะครับ เพื่อจะมีทางออกได้บ้าง ไม่อย่างนั้นมันปิดไปหมดเลย มองไม่เห็นทางออกเลยครับ ขอขอบคุณครับ

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประธาน : เชิญท่านวิชาครับ

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ : ท่านประธานที่เคารพ ผม วิชา มหาคุณ ครับ ผมขอให้อธิบายอย่างจริงจัง ๆ นะครับ ในขณะนี้ขนาดเขียนอย่างนี้ยังหาทางออก หาช่องโหว่แล้วไปดำเนินการโครงการที่เรียกว่า ทำลายสิ่งแวดล้อมและทำลายสภาพคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยอาศัยอำนาจทางเงินตรา และใช้อำนาจของรัฐที่ให้ความร่วมมือมันแปรสิ่งที่ดำเนินการ ซึ่งควรจะคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน ทำลายโดยสิ้นเชิง ผมยกตัวอย่างนะครับ มีคดีหลายคดีอยู่ที่ ปปช. ซึ่งผมตรวจสอบอยู่ในขณะนี้ นั่นนะครับ บริษัทขนาดใหญ่สร้างโรงถลุงเหล็กเตรียมโครงการในป่าพรุ ป่าซึ่งเป็นป่าชุ่มน้ำในเขตจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ติดต่อกับอำเภอปะทิว ซึ่งเป็นเขตซึ่งควรจะได้รับความคุ้มครอง ขนาดบอกให้ตรวจสอบสภาพแวดล้อมอะไรนี่ เสนอมายังทำโครงการมาชนิดที่เรียกได้ว่าปิดบัง ปกปิดครับ ปกปิดความจริงว่า ในแนวบริเวณนั้นเป็นที่ดินซึ่งพ้นจากที่ดินของรัฐแล้ว ซึ่งความจริงแล้วยังอยู่ในที่ดินซึ่งเป็นประโยชน์ของทางราษฎรหรือที่สาธารณประโยชน์ซึ่งราษฎรควรจะต้องใช้ร่วมกัน ผมอยากเรียนว่ากระบวนการแม้ว่าจะเขียนไว้ในขณะนี้มันนะครับก็ยังไม่พอกับความต้องการในการแข่งขันประโยชน์ในที่ของรัฐ ซึ่งจะเป็นของราษฎร ซึ่งทำลายสิ่งแวดล้อม ทำลายสภาพแวดล้อมในระยะยาว ผมคิดว่าที่เขียนไว้นี้ก็อยากจะให้เข้มกว่านี้ด้วยซ้ำไป แต่ว่าในเมื่อเขียนไว้แล้วเมื่อปี ๒๕๔๐ อย่างนี้ ผมก็เห็นว่าน่าจะดำเนินการอย่างจริงจังด้วยซ้ำไป ที่เพิ่มคำว่า กระบวนการ ผมขอมองต่างมุมนะครับ เพราะว่าจากคดีที่อยู่ในมือผม ผมขอเรียนท่านทั้งหลายว่าอันตรายจริง ๆ เพราะว่าข้าราชการโดนอำนาจเงินเข้าไปก็เรียกว่าอ่อนหมด ในกระบวนการนี้นะครับ จากที่ซึ่งควรจะต้องรักษาไว้ในพื้นที่สีเขียว เขายังเอาไปเขียนได้ว่าไม่ได้เขียวแล้วตอนนี้ แต่ลงไปดูของจริงมันยังเป็นที่ซึ่งจะต้องรักษาคุณภาพไว้สำหรับประชาชน อันนี้ผมขอเถอะครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ขออนุญาตเรียนถามคุณหมอนิดหนึ่ง คือองค์กรอิสระ ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมคงไม่มีปัญหาเพราะมีค่อนข้างเยอะ แล้วก็เป็นมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ว่าองค์กรเอกชนด้านสุขภาพผมเองไม่ทราบ ไม่ได้อยู่วงการก็เลยไม่ทราบว่าจะมี

นายชูชัย ศุภวงศ์ : มีมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติก็เป็นองค์กรด้านสุขภาพ มูลนิธิเพื่อผู้บริโภคก็เป็นองค์กรด้านสุขภาพ อันนี้ก็มีชัดเจน แล้วก็เรื่อง HIA ก็เป็นเมืองมาตรฐานสากล ถ้าจะทำเรื่องโครงการใหญ่ ๆ ที่มีผลกระทบก็ต้องประเมินทั้งคุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้วก็สุขภาพที่กระทบต่อประชาชน อันนี้เป็นหลักสากลเลยครับ บ้านเมืองเราโดนทำลายไปเยอะแล้ว ๓๐ ปี ๔๐ ปีที่ผ่านมา อันนี้เข้าใจว่ายังทำลายไม่พอ สุขภาพของคนที่อยู่ในพื้นที่เขาลำบากมากที่ไปพันพิษพันควันอะไรใส่เขาในหลายพื้นที่ แล้วคนเหล่านั้นไม่ได้ประโยชน์อะไรนะครับ อันนี้เราใส่เพื่อป้องกันเขา อันนี้ก็หลักสากลที่ประเมินทั้ง ๒ ส่วน จริง ๆ แล้วผมคิดว่ากระบวนการรับฟังความคิดเห็นตรงนี้ก็ผ่านมติที่ประชุมแล้ว แต่ว่าอันนี้เป็นเรื่องของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเขาเสนอเพิ่มเติมมา ซึ่งผ่านการพิจารณาของ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๑๗/๒

อนุกรรมการ กรอบที่ ๑ แล้วนะครับว่าเห็นควรเพิ่มเติมตรงสุภาพครับ ผมคิดว่าเราคงไม่ถอยหลัง
เลขานุการ : ก็มีทั้งเห็นด้วย ทั้งคัดค้านครับ คงไว้ตามเดิมได้ไหมคุณหมอ ผมหรือเร็ว ๆ
ได้ไหมครับ ไม่ต้องเพิ่ม ไม่ต้องตัด เอาตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ได้ไหมครับ
นายชูชัย ศุภวงศ์ : ปี ๒๕๕๐ แต่ว่าเราเพิ่มกระบวนการรับฟังความคิดเห็นนะครับอันนี้
เลขานุการ : อันนี้ไม่มีปัญหาครับ ขออนุญาตผ่านนะครับ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
ท่านวุฒิสภาจะพูดเรื่องอะไรครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

วีรพร ๑๘/๑

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย : ผม วุฒิสาร ครับ พูดเรื่องที่ทำานผ่านนี้คนเดียว ผมจำได้ว่ามีการอภิปรายกันใน สสร. เอง ในความเห็นเรื่องทำ EIA แล้วก็พูดถึงว่าหน่วยที่ทำ EIA ไม่ควรรับเงินจากเจ้าของโครงการเป็นหลัก เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเรื่องอย่างนี้ควรบันทึกไว้ในเจตนารมณ์ว่า EIA คือรัฐต้อง Subsidy ไปก่อน แล้วก็ถ้าโครงการนี้ผ่าน แล้วบริษัทนี้ทำได้ บริษัทนี้อาจจะ Reimburse กลับมาให้รัฐ คืออยากให้บันทึกในเจตนารมณ์ไว้ครับ

เลขานุการ : เห็นด้วยนะครับ บันทึกไปนะครับ ไป สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ นะครับ เข้าใจว่ามีมาตรา ๖๘ วรรคสองที่เราเคยคุยไปแล้ว เห็นว่าควรตัดนะครับ ท่านสทศรีขออนุญาตสงวนไว้

ประธาน : เชิญท่านจรัญครับ

นายจรัญ ภัคดีธนากุล : ท่านประธานครับ ผมขอมาตรา ๖๗ ก่อนได้ไหมครับ ของผม เสนอแล้วมีการชวนไว้ มาตรา ๖๗ ก่อนแล้วค่อยไปมาตรา ๖๘ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ผมได้เคยขอเพิ่มข้อความเอาไว้ในบรรทัดที่ ๓ ว่า หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยการทุจริต หรือซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง หรือโดยวิธีการอื่นซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ จะกระทำมิได้ เหตุผล ท่านประธานที่เคารพครับ เราก็รู้กันอยู่ว่าการเมืองของเรามันล้มลุกคลุกคลาน แล้วมันไม่ได้มาตรฐานอย่างที่เรอยากให้เป็น ก็เพราะว่าการทุจริตและซื้อสิทธิ ขายเสียง ในการเลือกตั้ง แล้วก็ทำให้คนดีก็ไม่อยากลงไปทำงานการเมือง เพราะรู้ว่าลงไปแล้วก็สู้เขาไม่ได้ แล้วปัญหาอย่างนี้เรามาร่างรัฐธรรมนูญใหม่นี้ เราเห็นอยู่ต่ำตา แล้วร่างรัฐธรรมนูญนี้ก็เคยตั้งปณิธานเอาไว้แล้วว่า จะหาทางให้ลด ละ เลิกการทุจริต ซื้อสิทธิ ขายเสียงในการเลือกตั้งได้ ถึงได้ไปทำหลาย ๆ อย่าง แต่ไม่ได้ทำโดยตรง กระผมก็คิดว่าคนที่คนใช้สิทธิเสรีภาพไปทำทุจริต ซื้อสิทธิ ขายเสียง ในการเลือกตั้งนี้ อันนี้ มันเป็นการแสวงหาอำนาจในการปกครองโดยวิธีการที่ผิดไปจากวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ว่าไม่เคยมีการหยิบเอาประเด็นนี้มาใส่ในมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งเลย แล้วเคยมีการเขียนกฎหมายรายละเอียดของมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งไป ก็ไม่สามารถจะเขียนเรื่องนี้ได้ เพราะบอกว่ามันไม่ใช่ เพราะฉะนั้นก็เลยคิดว่า น่าจะจำเป็นต้องเขียนเพิ่มตรงนี้ไว้ ก็เพื่อช่วยให้เห็นว่าเรามีเจตนาชัดเจนที่จะต่อต้านการทุจริต ซื้อสิทธิ ขายเสียงในการเลือกตั้ง แล้วอยู่ตรงมาตรา ๖๗ นี้ดีครับ ท่านประธานครับ เพราะว่ามันมีกลไกในวรรคสอง และวรรคสามที่พอจะทำให้ยับยั้งในพฤติกรรมอย่างนี้ลงได้บ้าง สำหรับคนที่กล้า ๆ กลัว ๆ ก็จะได้ไม่ทำ ที่ได้ชวนไว้ผมก็ขออนุญาตว่าถ้าได้เขียนไว้ตอนนี้ก็น่าจะเป็นประโยชน์ครับ ขอบพระคุณครับ

เลขานุการ : มีท่านเกริกเกียรติ มีท่านประพันธ์ ท่านมานิจครับ ท่านประธานครับ เชิญท่านเกริกเกียรติก่อนครับ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม ในประเด็นที่ท่านจรัญได้พูดถึงนี้ ผมคิดว่าเป็นประเด็นที่สำคัญ แล้วเป็น

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

วีรพร ๑๘/๒

ข้อบกพร่องหรือข้อเสียที่สำคัญของระบบการเมืองไทย แต่เดิมหัวหน้าพรรคการเมืองพรรคหนึ่งก็มักจะพูดถึงว่า เป็นฝ่ายค้านก็อดอยากปากแห้ง การใช้เงินก็บอกว่าต้องใช้เงินในการเลือกตั้ง พูดแบบกระมิดกระเมี้ยน ตอนนั้นพูดอย่างเปิดเผยต่อสาธารณชนบอกว่า การใช้เงินเป็นสิ่งจำเป็นต้องใช้ในการซื้อเสียงเลือกตั้ง บอกว่าถ้าจะไม่ต้องใช้เงินนี้ มันก็ต้องไปรอเอาชาติหน้าปาย ๆ -----

- ๑๙/๑

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ทีนี้ในคำพูดอย่างนี้ เราจะปล่อยให้มันเป็นสิ่งที่ยอมรับในระบบการเมืองของไทยหรือไม่ ผมคิดว่า ในประเด็นเรื่องการใช้เงินในการซื้อสิทธิขายเสียงนี้มันเป็นปัญหาใหญ่ในการแก้ปัญหาการเมืองของไทย เพราะฉะนั้นจะต้องใส่ตัวนี้ลงไปว่า พรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่ใช้เงินซื้อสิทธิขายเสียงอย่างเปิดเผย ก็มีความผิดอย่างมหันต์ ทำลายระบอบประชาธิปไตย อันนี้ก็คิดว่ามันจะต้องมีมาตรการที่สามารถที่จะยุบพรรคการเมืองนั้น หรือเอาผิดกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ แต่จะใส่ตรงไหนอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับว่า ในประเด็นของร่างรัฐธรรมนูญอยู่ตรงไหนจึงจะเหมาะสม โดยหลักการผมสนับสนุนความเห็นของท่านจรูญนะครับ ผมว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ แล้วก็จะ เป็น พูดอย่างไรดี ถ้าเราใส่เรื่องนี้ลงไปจะเป็นเรื่องใหม่ในรัฐธรรมนูญของไทย

เลขานุการ : มีท่านประพันธ์ ท่านมานิจครับท่านประธาน แล้วก็ท่านคมสันและ

ท่านสุพจน์

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขอบคุณครับ ผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการครับ คือ ข้อความในมาตรา ๖๘ วรรคแรก ที่ว่าเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ นะครับ การซื้อสิทธิขายเสียงนี้ นะครับ ก็เป็นการได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นการได้ อำนาจรัฐมาโดยการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เป็นการกระทำซึ่งผิดกฎหมายเลือกตั้ง นะครับ ซึ่งในหลักการอันนี้ อนุกรรมการยกเว้นรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๒ ก็ได้เสนอแล้วก็เคยเอาเข้าในที่ประชุมนี้ เคยพูดกันอยู่นะครับ ว่าถ้าหากว่ามีการกระทำในลักษณะอย่างนี้ มีการซื้อสิทธิขายเสียง แล้วพรรคการเมืองซึ่งส่งผู้สมัครลงเลือกตั้ง รู้ว่าผู้สมัครทำอย่างนั้นแล้วยังปล่อยให้ทำนั้น นะครับ หรือหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร พรรคการเมืองรู้ว่ามี การกระทำอย่างนั้นแล้วไม่ยับยั้งนั้น นะครับ พรรคการเมืองนั้นต้องรับผิดชอบด้วย นะครับ คือจะนำไปสู่บทบัญญัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเหตุให้นำไปสู่การยุบพรรคได้ ได้เคยเสนอไว้แล้ว และในที่ประชุมนี้ก็เห็นชอบด้วยในหลักการ เพียงแต่บอกว่าให้ไปใส่ในกฎหมายลูก รู้สึกมีพูดกันไว้ ก็เลยไม่ได้เอาเข้ามาใส่ตรงนี้ คือถ้าจะไปใส่ในกฎหมายลูก เราอาจจะไปเติมต่อ ใน มาตรา ๔๔ ของ พรบ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เดิมว่าถ้าหากว่ามีการกระทำตามลักษณะตามมาตรา ๔๔ เรื่องการซื้อสิทธิขายเสียงนี้ นะครับ ถ้าเป็นการกระทำโดย หัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค หรือรู้เห็นเป็นใจนี้ นะครับ ก็จะเป็นการกระทำซึ่งเข้าบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเหตุที่จะนำไปสู่การยุบพรรคด้วย ทีนี้จะใส่ไว้ในตรงนี้ให้เป็นเชื้อเอาไว้อย่างที่ท่านอาจารย์จรูญเสนอหรือไม่ แต่ผมเห็นว่าถ้าใส่ในรัฐธรรมนูญได้นี้ มันก็ชัดเจนว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะแก้ไขเรื่องการซื้อสิทธิขายเสียง เพราะว่าร่างนี้ ตอนที่ออกไปสู่สาธารณะ มีคนพูดบอกว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญเรื่องการซื้อสิทธิ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๑๙/๒

ชายเสียงเลย ไม่ได้พูดถึงเลย ซึ่งความจริงแล้วเรามีพูดอยู่ในระยะยาว ที่ผมได้เสนอไว้ว่าต้องมีให้การศึกษาแก่ประชาชนนี้มีพูดอยู่ แต่ว่าในระยะที่บังคับใช้กฎหมายนี้ในรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้พูดเลย เพราะเราตั้งใจจะไปเขียนในกฎหมายลูก แล้วมีหน้าซ้ำเรายังแก้เรื่องใบเหลือง ใบแดง ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญในการต่อสู้กับปีศาจร้ายในการเลือกตั้งเรื่องซื้อสิทธิขายเสียงด้วย ปรากฏว่าไปเขียนในลักษณะที่พรรคแรกนี้ทำงานไม่ได้เลยนี่นะครับ มันเลยกลายเป็นบอกว่ารัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้ร่างมาในการที่จะยับยั้งการกระทำอันชั่วร้ายในการเลือกตั้งนี้เลย ปล่อยให้มีการกระทำในลักษณะนี้ได้โดยปราบปรามการซื้อสิทธิขายเสียงไม่ได้ รัฐธรรมนูญที่ยกย่องมา ไม่ว่าจะเรื่องสิทธิเสรีภาพมีประโยชน์น้อย เพราะคนที่เข้าไปก็ไม่ได้สนใจพวกนี้ แล้วก็ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ผมก็ยังเห็นด้วยกับท่านอาจารย์รัฐว่าถ้าหากเราใส่ไว้ที่ไหนสักประโยคหนึ่งหรือสักวรรคหนึ่งนี่นะครับ เพื่อแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า มีความตั้งใจอันแน่วแน่ในการสู้กับปีศาจเรื่องการซื้อสิทธิขายเสียงนี้ก็จะประโยชน์

นายมานิจ สุขสมจิตร : ท่านประธานครับ ผม มานิจ สุขสมจิตร ครับ ผมขอสนับสนุนทั้ง ๓ ท่านนะครับ ที่ได้พูดมาให้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นการเจาะจงให้ชัดเจน เพราะว่าเท่าที่เขียนไว้ว่าโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ อันนี้ก็เป็นการเขียนอย่างกว้าง ๆ นะครับ มันไม่ชัดเจนเท่ากับเขียนไว้อย่างที่ท่านจรัญเสนอ แล้วก็ท่านทั้งหลายคงจะทราบดีนะครับว่าการซื้อสิทธิขายเสียงนี้เป็นความชั่วร้ายอย่างมหันต์ที่เกิดขึ้นในประเทศนี้ -----

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

นวพร ๒๐/๑

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

แล้วก็การที่ประชาธิปไตยของเราล้มลุกคลุกคลานที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ก็เพราะว่าปล่อยให้การซื้อสิทธิขายเสียง มันวิวัฒนาการขึ้นมาเรื่อย ๆ นับตั้งแต่แรก ๆ ที่เดียวมีการแจกแค่ปลาทุเค็ม มีการแจกเครื่องเท้าแตะ ต่อมาเป็นอย่างไรท่านทั้งหลายคงทราบดี เพราะฉะนั้นผมคิดว่าน่าจะต้องมีแสดงเจตนากรณีให้เห็นว่าในการที่เราทำรัฐธรรมนูญนี้ เราต้องการป้องกันไม่ให้ความชั่วร้ายที่มันเคยเกิดขึ้นแล้วเกิดขึ้นอีก จริงอยู่แม้ว่ามันจะป้องกันไม่ได้หมดทั้ง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ก็ยังดีที่เราได้ใช้ความพยายาม ผมได้ฟังคนพูดมามากทีเดียวว่าการเลือกตั้งซึ่งจะเกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้เงินก็ยังจะต้องซื้อได้อีก ถ้าเมื่อเราไม่หาทางป้องกันไว้ ผมขอใจคำของท่านอดีต กกต. ชุดแรก ท่านบอกว่า การทำงานของ กกต. นั้นจะต้องป้องกันไม่ให้คนชั่วเหยียบบันไดสภา ก็อยากจะให้รัฐธรรมนูญนี้เป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่ป้องกันไม่ให้คนชั่วมาเหยียบบันไดสภานะครับ ก็สนับสนุนให้บัญญัติไว้อย่างที่ท่านเจริญเสนอ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : ท่านคมสัน แล้วก็ท่านสุพจน์ และท่านเดชอุดม ท่านสุพจน์ก่อน แล้วมาท่านเดชอุดม

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผม สุพจน์ ไข่มุกด์ ท่านประธานครับ ท่านที่กล่าวมาทั้งหมดโดยหลักการผมว่ามันน่าจะทำได้ เหนือกว่าในพรรคที่สาม การสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว มันน้อยไป เพราะพรรคการเมืองไม่ได้รู้เห็นอะไรด้วย น่าจะเป็นกรรมการบริหารพรรคครับที่จะถูกยุบ ไม่ใช่พรรคการเมือง เพราะว่าขนาดที่ว่าวันที่ ๓๐ พฤษภาคม จะมีการตัดสินเรื่องคดียุบพรรคแล้ว ก็มีการจัดตั้งพรรคใหม่ขึ้นมาแล้ว แล้วจะมีประโยชน์อะไรครับ ถ้ายุบพรรคการเมือง ท่านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นั่งยิ้มอยู่ ท่านก็เห็นว่าขนาดยังไม่ได้พิพากษาอะไรเลยก็มีการจัดตั้งพรรคการเมืองไปแล้ว เพราะฉะนั้นสั่งยุบพรรคการเมืองต่าง ๆ ผมว่าได้ประโยชน์น้อยครับ เพราะฉะนั้นผมเห็นด้วยที่จะบัญญัติลงไปให้ชัดเจนเลยว่า ในกรณีที่มีการทำความชั่วต่าง ๆ เหล่านี้ต้องยุบกรรมการบริหารพรรคครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านคมสันครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : ท่านประธานครับ ผม คมสัน โพธิ์คง กรรมการ ผมคิดว่าประเด็นเรื่องมาตรา ๖๗ ในเรื่องของการใช้สิทธิและเสรีภาพที่จะคัดค้านการกระทำในเรื่องของการเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันนี้ผมคิดว่ามันต้องดูมาตรา ๖๗ พรรคแรกนะครับ ตรงนี้ตอนยกเว้นรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มีข้อเสนอหลายประการที่จะต่อต้านเรื่องของการรัฐประหาร จึงได้มีการเสนอในแง่ของมาตรา ๖๗ ตัวนี้เข้ามา ซึ่งในแง่ของมาตรา ๖๗ ในที่นี้พรรคแรกก็หมายถึงเรื่องของการกระทำที่มีลักษณะของการเป็นการล้มล้างระบบการปกครองไปเลยทั้งระบบ เช่น ระบบการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เกิดจะมีผู้ล้มล้างเพื่อจะเปลี่ยนไประบบอื่น เช่น ประธานาธิบดี อันนี้ในหลักการของมาตรา ๖๗ ทำไม่ได้ หรือได้มาโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่วิธีตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญก็คือไปได้ อำนาจโดยวิธีการ ระบอบเดียวกันนี้แหละครับ แต่ว่าไปได้อำนาจโดยวิธีการซึ่งไม่ได้มาจากกระบวนการ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นพพร ๒๐/๒

เลือกตั้ง อย่างนี้ทำไม่ได้ ผมคิดว่าประเด็นมาตรา ๖๗ จริง ๆ เป็นเรื่องของการต่อต้านการรัฐประหารในแง่ของการที่เคยบัญญัติกันมา ส่วนมาตรา ๖๘ เป็นเรื่อง Civil disobedience เรื่องอริยะชัดขึ้น มี ๒ เรื่องอยู่ในมาตราในหมวดเรื่องสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ที่นี้ในประเด็นเรื่องของการเลือกตั้งที่เป็นการซื้อสิทธิขายเสียง ผมเห็นด้วยกับท่านอาจารย์จรัญส่วนหนึ่ง แต่ผมยังเห็นว่าไม่ใช่จุดที่มาตรา ๖๗ ผมเห็นว่ามันเป็นเรื่องของ การที่ต้องไปพูดถึงการเลือกตั้งในระบบรัฐสภาในเรื่องของการให้อำนาจในกฎหมายคณะกรรมการ การเลือกตั้ง หรือกฎหมาย กกต. ซึ่งในแง่ของหลักการการเลือกตั้งสากล ๕ ประการ ที่พูดถึงเรื่องของการเลือกตั้งแบบเสมอภาค การเลือกตั้งทั่วไป แล้วก็การเลือกตั้งอย่างแท้จริง และการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา แล้วก็หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง-----

- ๒๑/๑

คณะกรรมการการกว้างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๒๑/๑

ในเรื่องของการเลือกตั้งอย่างแท้จริงการซื้อสิทธิ ขายเสียงก็ถือว่ายึดต่อหลักการเรื่องของการเลือกตั้งอย่างแท้จริง ซึ่งถือว่ายึดต่อประชาชนใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยมีการแปรปรวนในเรื่องของเจตนาที่แท้จริงของประชาชน เพราะฉะนั้นการเลือกตั้งในประเภทลักษณะเช่นนี้จึงเป็นการเลือกตั้งที่ถือได้ว่ายึดต่อหลักการสากล ๕ ประการในเรื่องของการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นประเด็นเรื่องนี้ถ้ามองไปแล้ว จริง ๆ แล้วคนที่ได้มาโดยซื้อสิทธิ ขายเสียง เป็นคนที่พูดง่าย ๆ ว่าใช้สิทธิในการได้มาซึ่งตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ยังไม่ใช่ถึงขนาดล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นถ้าจะใส่ในเรื่องของการซื้อสิทธิ ขายเสียงไว้ ผมคิดว่าต้องไปไว้ในเรื่องของหมวดรัฐสภา แล้วก็เขียนไว้ในเรื่องของหมวดรัฐสภาในส่วนที่จะไปตรากฎหมายว่าการกระทำนี้เป็นเรื่องของร้ายแรง แต่ผมกราบเรียนอย่างนี้ว่า ถ้าเราจะเขียนเรื่องของการซื้อสิทธิ ขายเสียงในรัฐธรรมนูญ มีประเด็นของการซื้อสิทธิ ขายเสียงจำนวนมากหลายรูปแบบ หลายวิธี และกระบวนการในการเลือกตั้งที่ไม่ชอบอีกเยอะ ถ้าจะบัญญัติในเรื่องนี้ ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่ยืดเยื้อจะยาวพอสมควรเลยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ถ้าจะไว้หน้าครับ ผมคิดว่าผมไม่ได้คัดค้าน ท่านอาจารย์จรัญ ผมเห็นว่าถ้าจะใส่ต้องไปใส่ไว้ในเรื่องของหมวดรัฐสภา ในเรื่องของการเลือกตั้งหรือเรื่องของการการเลือกตั้ง แต่ถ้าเรื่องนี้ผมคิดว่าเป็นคนละสิทธิในเรื่องอันนี้ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านเดชอุดมครับ

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ : ท่านประธานครับ กราบขอขอบคุณครับ ผม เดชอุดม ไกรฤทธิ กรรมการครับ ผมเห็นด้วยกับท่านอาจารย์คมสันว่า การที่จะใส่ลงไป ความจริงตอนที่เป็นอนุกรรมการของ กกต. ชุดแรก เรื่องการซื้อสิทธิ ขายเสียงเขียนไว้ด้วยถ้อยคำเพียงแค่นี้ไม่พอ เพราะกลยุทธมีเยอะ มีทั้งแจก แถม มีมาก ไม่ใช่ซื้ออย่างเดียว ต้องมานั่งนิยามคำว่า ซื้อ เป็นอย่างไรอีก ผมเกรงว่าจะเกินไป ผมคิดว่าจริง ๆ ในร่างรัฐธรรมนูญกรอบแรกของเราเขาเขียนอยู่แล้วในหมวดที่ ๑๓ จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือถ้าหากว่าเอากฎหมายใหม่ซึ่งจะออกมาตามหมวด ๑๓ ประมวลจริยธรรม ในวรรคสามของมาตรา ๒๗๐ เราก็เขียนว่า การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภารายงานต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี และหากเป็นการกระทำผิดที่ร้ายแรงให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการ โดยถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๖๑ ผมคิดว่าถ้าเราไปดูประมวลแล้ว แล้วเราก็เอาตำแหน่งผู้บริหารพรรคการเมืองมาใส่ตรงนี้เราก็ควบคุมเขาได้อยู่แล้ว แล้วก็ไปดูกฎหมายลูกตรงนั้น ก็จะเหมาะสมกว่าครับท่านประธาน กราบขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านจรัญครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๒๑/๒

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานที่เคารพครับ คือถ้าเรามองว่าอยากจะทำเรื่องนี้ให้ชัดเจนเป็นประเด็นหลักของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมคิดว่าเราใส่ไว้ตรงมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งเป็นหลักการใหญ่ ไม่ใช่เพียงแต่จะไปยึดติดกับปี ๒๕๕๐ เพราะปี ๒๕๕๐ ถูกล้มล้างไปแล้วว่า มาตรา ๖๗ ต้องเป็นเรื่องตอบโต้ปฏิบัติเท่านั้น เราไม่จำเป็นต้องยึดติดกับหลักการในปี ๒๕๕๐ อย่างนั้น มันอยู่ที่ว่าเราดูว่าเรื่องปฏิบัติเราก็ไม่เอา เรื่องข้อสิทธิ ขยายเสียง ทุจริตเลือกตั้งอย่างนี้เราก็ถือว่าเลวร้ายพอ ๆ กับการปฏิบัติเหมือนกัน แล้วเราก็จัดให้มันชัดในมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ส่วนรายละเอียดพอเราเขียนไว้ในมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งแล้ว ก็เป็นเหตุที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเรื่องการเลือกตั้งจะไปเขียนขยายความต่อไปได้ว่า กระบวนการมันจะเป็นอย่างไร ๆ แต่ถ้าเราไม่เขียนลงในมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง เราจะไปเขียนกฎหมายอื่นแทนจะไม่มีช่องทางเลย จะไปเขียนหมวด ๑๓ อย่างที่ท่านอาจารย์เดชอุดมเสนอ หมวดนั้นมันอ่อนมาก แล้วก็อย่างมากก็อาจจะเป็นเหตุถอดถอนจากตำแหน่ง แต่มันไปไม่ถึงกรรมการบริหารพรรค ผมยังเห็นด้วยกับที่ท่านสุพจน์เสนอไว้ว่า นอกจากเราจะเขียนจุดที่ ๑ ไว้ในมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่งแล้ว เราควรจะต้องไปเขียนในมาตรา ๙๖ ด้วยว่า ถ้าเคยเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบตามมาตรา ๖๗ วรรคสามละก็หมด ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ก็ ๕ ปี จะ ๓ ปี ก็เขียนกันตรงนั้นอีกทีหนึ่ง -----

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

นำพร ๒๒/๑

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

คือเรื่องนี้จะเขียนที่เดียวแล้วก็ปราบทุจริตซื้อสิทธิขายเสียงได้นั้นไม่มีทาง มันก็ต้องเขียนให้เห็นว่าทั้งหมดนี้ ปิดล้อมกันหมด แล้วจะต้องไปมีรายละเอียดอยู่ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอีก อย่างนี้ครับมันถึงจะชัด ในเจตนารมณ์ของเรา แล้วเราก็จะพูด หลังจากรัฐธรรมนูญนี้ผ่านเราก็จะพูดชัดเจนเลยครับว่าจุดเด่นของ รัฐธรรมนูญฉบับนี้จุดหนึ่งที่เราภูมิใจก็คือ เราได้สร้างปรากฏการ กระบวนการ ค่ายกกล ที่จะเล่นงานพวกทุจริต ซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง จะสำเร็จหรือไม่สำเร็จ แต่เจตนารมณ์นี้ก็เริ่มต้นแล้วก็จะถูก สืบสานต่อไป ขอขอบคุณครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : ท่านประธานอีกทีหนึ่งครับ คือประเด็นนี้ในเรื่องของมาตรา ๖๗ ตัวสิทธิที่แท้จริงของมาตรา ๖๗ นั้นอยู่วรรคสอง วรรคสองก็คือ สิทธิในการที่จะต่อต้าน ก็คือการที่จะเสนอ เรื่องให้อัยการสูงสุดสอบข้อเท็จจริง แล้วไปศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยสั่งการลงโทษครับ แต่ไม่ กระทบกระเทือนต่อการดำเนินคดีอาญา ถ้าจะเอาเรื่องของการซื้อสิทธิขายเสียงซึ่งเป็นเรื่องของการเลือกตั้ง มาใส่ที่ตรงนี้นะครับ ทุกเรื่องจะวิ่งไปที่ศาลรัฐธรรมนูญหมด หมายความว่าประเด็นตรงนี้ผมคิดว่าต้อง พิจารณาให้ดีนะครับ เพราะว่าในเรื่องของเลือกตั้งมันมีกระบวนการของมันโดยเฉพาะ ถ้าเอาเรื่องของการวินิจฉัยอย่างนี้ เทากับเราจะเปลี่ยนโครงสร้างของการชี้ขาดเรื่องของการเลือกตั้งมาที่ศาลรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นในประเด็นเรื่องของมาตรา ๖๗ อันแรกไม่ใช่เรื่องใช้สิทธิครับ เป็นข้อห้าม ส่วนตัวสิทธิที่จะไป ผูกโยงกับข้อห้ามก็คือวรรคสอง ก็คือคนที่พบการกระทำอันเป็นการใช้สิทธิล้มล้างรัฐธรรมนูญ จะถูกวินิจฉัย โดยศาลรัฐธรรมนูญโดยผ่านอัยการสูงสุด ผมคิดว่าประเด็นตรงนี้ ถ้าอาจารย์จรัญท่านต้องการตรงนั้น ผมคิดว่าต้องแยกออกจากมาตรา ๖๗ ครับ เพราะว่าถ้าอยู่มาตรา ๖๗ แล้ววินิจฉัยว่าการซื้อสิทธิขายเสียง เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแล้วจะมีปัญหามากเลย เพราะว่า ทุกเรื่องการชี้ขาดเรื่องของการเลือกตั้งทุกเรื่องจะวิ่งไปที่ศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเลยตามวรรคสองครับ

เลขานุการ : ท่านประธานขออนุญาต ผมคิดหนึ่งครับ ความจริงเรียนท่านอาจารย์จรัญ กับเรียนท่านที่อยากให้เขียนในมาตรา ๖๗ ลั้น ๆ ว่า ความจริงมาตรา ๖๗ เป็นเรื่องบุคคลจะใช้สิทธิเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญนะครับ ความจริงเรื่องของการซื้อสิทธิขายเสียง เรื่องการทุจริต มันไม่ใช่การใช้สิทธิตาม รัฐธรรมนูญอยู่แล้ว เข้าใจว่ามาตรา ๖๗ ล้อมมาจากของเยอรมัน เพราะตอนฮิตเลอร์ขึ้นครองอำนาจก็ขึ้นมา โดยถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ผมยกตัวอย่าง เช่น กรณีตามมาตรา ๖๗ อาจจะมีเกิดขึ้นได้หลายกรณี ยกตัวอย่างเช่น ผมเป็นนายกรัฐมนตรี แล้วผมก็มีเสียงข้างมากในสภา แล้วผมก็ขอสภาว่ามีมติเลยว่ สภาจะไม่ประชุม ๑ ปี แต่ให้นายกรัฐมนตรีออกกฎหมายได้ แบบนี้เป็นต้นนะครับ คือปรากฏการณ์ มันจะเป็นอย่างนี้ในมาตรา ๖๗ ที่นี้พอไปพูดเรื่องทุจริตหรือซื้อสิทธิขายเสียง ซึ่งผมเห็นด้วยกับอาจารย์จรัญ นะครับว่า เรื่องนี้ควรจะเขียนในรัฐธรรมนูญด้วย ไม่ใช่เขียนในกฎหมายลูกเท่านั้น แต่หาหรือว่าที่ของมัน ผมเข้าใจว่าคงไม่ใช่มาตรา ๖๗ น่าจะไปเขียนในบทบัญญัติว่าด้วย กกต. อำนาจ กกต. ก็ได้ หรือจะไปเขียน

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นำพร ๒๒/๒

ให้ชัดเจนในหมวดว่าด้วยสภาก็ได้ แต่ว่ามาตรา ๖๗ มันเป็นอย่างที่ผมเรียนนะครับ เจตนารมณ์ก็ต้องการว่า คนที่ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญนี้ ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแล้วมันไปล้มอย่างอื่นหมด ใช้อำนาจตาม รัฐธรรมนูญแล้วไปล้มอย่างอื่นหมด มันจะมีปัญหาอย่างนี้เกิดขึ้นในมาตรา ๖๗ ก็หาหรือเร็ว ๆ ครับท่านเจริญ ครับ เพราะว่าบางเรื่องการซื้อสิทธิขายเสียง ถ้าพรรคผมมีร้อยละคนแล้วผมซื้อคนเดียวนะครับ ไม่เกี่ยวกับ กรรมการบริหารพรรคเลย โดยส่วนตัวผมก็ไม่เห็นด้วยกับการยุบพรรคครับ ผมคิดว่าไม่ใช่เรื่องการล้ม รัฐธรรมนูญ ถ้าทั้งพรรคมีอยู่คนเดียวที่ไปซื้อเสียง แต่ว่าทำทั้งระบบเพื่อจะได้มา อันนี้ล้มรัฐธรรมนูญแน่ คงต้องแยกเป็นกรณี ๆ ไป ยังอยากว่าเห็นด้วยกับหลักการท่านเจริญ แต่ว่ามาตรา ๖๗ คงไม่ใช่ที่ของมัน ที่จะเขียนตรงนี้โดยตรง

ประธาน : ถ้าเขียนตรงมาตรา ๖๗ ไม่ได้ แต่ในหลักการเราเห็นว่ามันน่าจำเป็นนี้ นะครับ เราก็ไปเขียนไว้ในมาตราอื่น เช่น ในระบบรัฐสภาหรือว่าจะอะไรจะได้ใหม่ จะเอาไปไว้อย่างนั้นได้ไหม ครับ

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานครับ ผมมองอย่างนี้ครับ คือกรอบของความคิดเดิม ในปี ๒๕๔๐ จะจำกัดอยู่อย่างนั้นก็จริง แต่ว่าปัญหาของบ้านเรานั้นมันชัดเจนอยู่ที่ตัวนี้ แล้วก็เรื่องนี้ท่านครับ ไม่ใช่เรื่องของการล้มล้างระบอบ มันเป็นส่วนที่ ๒ เป็นเรื่องเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการอย่างนี้ คนพวกนี้ใช้สิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้เข้าไปสู่อำนาจการปกครองประเทศ แต่จะใช้วิธีที่ผิดรัฐธรรมนูญคือซื้อสิทธิ ขายเสียง คือกรอบความคิดของท่านในปี ๒๕๔๐ ท่านคิดแค่นี้ก็จริง แต่ว่าปัญหาของบ้านเรานั้นมากกว่านั้นนะครับ การซื้อสิทธิ ขายเสียงมันมากยิ่งขึ้นกว่าการปฏิวัติรัฐประหารอีก ท่านลองเช็ดดูให้ละเอียดครับ แล้วที่นี้ถ้าเราเขียนที่มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง มันก็เปิดช่องให้ ผมนี้ถ้ารู้ว่ามีกิจการที่จะไปจ้างโรงพิมพ์ของโรงพิมพ์ใดพิมพ์บัตรเลือกตั้ง แล้วจะมีกระบวนการปลอมบัตรเลือกตั้งจากแท่นแม่พิมพ์เดิมซึ่งจะเป็นปลอมแท้ ๆ จำไม่ได้นี่ ผมก็ยังมีสิทธิร้องศาลรัฐธรรมนูญขอให้สั่งห้ามห้ามกระบวนการนี้ได้ เพราะกระบวนการนี้มันจะนำไปสู่การทุจริตซื้อสิทธิ ขายเสียง เพราะที่ผ่านมามีการจ้างโรงพิมพ์ที่ทำทุจริตอย่างนี้ล่วงหน้า แต่ไม่มีใครทำอะไรได้ ๒. ที่เตรียมแล้ว เงินทองเบิกมาแล้วที่จะส่งไปให้มีการแจกออกไปซื้อสิทธิ ขายเสียง ผมขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งห้ามไม่ให้เอาเคลื่อนย้ายกระบวนการเหล่านี้ได้ นี่คือกลไกในมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม มันสอดคล้องกัน ส่วนประเด็นที่ท่านอาจารย์สมคิดห่วงว่า เดี่ยวมันจะไปถึงกับยุบพรรคเขา ก็ใช่ครับ ท่านดูสิครับ วรรคสามเขาถึงเขียนคำว่า อาจ ไม่ใช่ว่าต้องสั่งยุบพรรค คือศาลรัฐธรรมนูญท่านก็จะดูสิ ถ้าเผื่อว่าอันนี้มันเป็นตัวเดียวคนเดียวทำไปโดยพลการ พรรคไม่ได้รู้เห็นเป็นใจ แล้วก็ไม่ควรรู้เห็นเป็นใจ ศาลรัฐธรรมนูญท่านก็ไม่ยุบ แต่ถ้ามันปรากฏว่าตัวพรรค กรรมการบริหารพรรครู้หรือควรจะรู้ ท่านก็ใช้ดุลพินิจยุบไปสิ ถูกไหมครับ แล้วกลไกในมาตรา ๖๗ มันมีพลังให้กลัว เห็นไหมครับมันได้ผล คือผมเรียนอย่างนี้เพราะว่าตอนกรอบที่ ๒ นำเสนอนี้ เสนอประเด็นนี้ชัด แล้วฝ่ายเลขานุการก็รับปากว่าจะไปเขียน แล้วไม่มี แล้วไม่มีที่ไหนเลย เราก็พยายามหาทางขอโดยศาลท่าน โดยใช้มาตรา ๖๗ ท่านก็บอกอีกเห็นด้วยแต่ขอไปเขียนที่อื่น แล้วท่านไปเขียนตรงไหน เห็นไหมครับ ถ้าเขียนให้ครบกระบวนการตามมาตรา ๖๗ แล้วก็บวกด้วยอะไร ๆ เพิ่มให้เราด้วยอย่างนี้ยินดียอมรับครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมขออนุญาตเห็นต่างจากท่านอาจารย์จรัญอยู่ ผมไม่ได้ต่างในเรื่องว่าการทุจริตการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่มีความผิดครับ ผมเห็นว่าเป็นความผิดครับ แต่ถ้าเอากระบวนการตามมาตรา ๖๗ มาใช้กับเรื่องของการทุจริตการเลือกตั้ง ในประเด็นต่าง ๆ เช่น พิมพ์บัตรไว้ ซึ่งจริง ๆ แล้วเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะจัดการเรื่องนี้ หรือแม้แต่เรื่องของการเลือกตั้งที่มีการทุจริต เรื่องเตรียมเงินไว้ก็เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะทำในเรื่องนี้อยู่ ถ้าทุกคนร้องไปที่ศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงนะครับ ในเรื่องการเลือกตั้ง ๗๐,๐๐๐ กว่าหน่วย จึงไปที่ศาลรัฐธรรมนูญ ทุจริตการเลือกตั้งทุกอัน แล้วก็ข้อสำคัญถ้าเอาไปที่ศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงโดยอาศัย

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

อารีรัตน์ ๒๓/๒

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

มาตรา ๖๗ ซึ่งในเรื่องการเลือกตั้ง ที่เป็นเรื่องของการทุจริตได้โดยตรง ศาลฎีกาที่วางแผนเลือกตั้งไว้ ไม่ต้องมีครบ กกต. ก็ไม่ต้องมีครบ เพราะว่าทุกอย่างไปศาลได้หมด เพราะฉะนั้นผมจึงไม่เห็นแย้งกับ ท่านอาจารย์จรัญในเรื่องของการว่าการทุจริตการเลือกตั้งนั้นเป็นความผิด แต่ผมเห็นว่ากลไกตาม มาตรา ๖๗ มันไม่ใช่กลไกสำหรับการชี้ขาดในประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องของการทุจริตการเลือกตั้ง ทั้งนี้ถ้าเกิด บุคคลทำ พรรคการเมืองทำ กลไกในแง่ของการดำเนินการก็คือคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะให้ศาลฎีกา ซึ่งในร่างนี้เราพูดถึงศาลฎีกาเลือกตั้ง เราพูดไว้แล้วนี่ เป็นผู้ชี้ขาดซึ่งรวมถึงประเด็นเรื่องของการยุบ พรรคการเมืองได้ด้วย แต่เป็นการยุบพรรคการเมืองภายใต้เงื่อนไขของกระบวนการที่มีการสอบกลับกรอง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมาก่อน ซึ่งกลไกตรงนั้นกับตรงนี้ก็ต่างกัน ตรงนี้คืออัยการสูงสุด ซึ่งในแง่ กลไกตามกฎหมาย อย่างในแง่ของความชัดเจนต้องผูกโยงกับเรื่องศาลรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นผมจึงมี ความเห็นว่า ผมเห็นด้วยกับอาจารย์จรัญว่า การทุจริตนี้มันเป็นเรื่องที่ย้ำเป็นภัยร้ายแรง แต่ผมเห็นว่าจุด ของมันไม่ใช่เรื่องมาตรา ๖๗ ผมจึงขอประทานกราบเรียน แล้วก็ต้องขอประทานโทษท่านอาจารย์จรัญ ด้วยว่าเรื่องนี้เห็นต่างจริง ๆ ว่าถ้าเป็นอย่างนั้น ในกระบวนการอย่างนั้น กกต. หรือศาลฎีกาอาจจะต้อง ยุบไป เพราะฉะนั้นทุกคนจะไปใช้สิทธิที่ตามมาตรา ๖๗ พรรคสองทั้งหมด ขอบพระคุณท่านประธานครับ

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประธาน : มีอีก ๔ ท่านนะครับ ท่านวุฒิสาร ท่านศรีราชา ท่านนุรักษ์ และท่านประพันธ์
เชิญครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ต้นไชย : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม วุฒิสาร ผมเห็นด้วย
ในหลักว่าจากการฟังความเห็นมาทั้งหมด รัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้พูดถึงการแก้ปัญห การซื้อสิทธิ ขายเสียง
ในการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นผมคิดว่าการมี Statement ที่ชัดเจนว่าการซื้อสิทธิ ขายเสียงเป็นภัย แล้วก็เป็น
เรื่องที่ไม่พึงกระทำในรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดในรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องสำคัญ แต่ผมเองก็ยังมีความเห็น
คล้ายไปทางอาจารย์คมสันว่า การเขียนน่าจะไปในบางแห่งที่ไม่ใช่ในมาตรา ๖๗ แล้วผมคิดว่า
ควรเขียนให้ชัดเจนว่า การกำหนดบทลงโทษเรื่องยุบพรรค ผมเองมีข้อสังเกตมานานแล้วว่าการยุบพรรค
ประเทศไทยมันยุ่งง่ายมากนะครับ ไม่ส่งบัญชีรายงานการเงินก็ยุบพรรคแล้ว ทั้ง ๆ ที่พรรคในความหมาย
ที่เป็นสถาบันการเมืองมันมีความยึดโยงกับสมาชิก กับสาขาพรรคเยอะเยาะไปหมดนะครับ แต่ปรากฏว่า
พรรคกลับถูกทำร้ายมากกว่าตัวกรรมการบริหารพรรค ฉะนั้นผมคิดว่าจริง ๆ ผู้นำนักของบทลงโทษมันต้อง
ไปวางไว้ที่กรรมการบริหารพรรคผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจ เหตุแห่งการยุบพรรคมันต้องเป็นเหตุที่รุนแรง
เช่น ปลดรูปในหลวงลงอย่างนี้ ผมคิดว่าเหตุมันต้องชัดเจนแบบนั้น แต่ว่าเหตุประเภทที่แค่นี้ อันนี้ไม่ได้พูด
ให้ท่านนุรักษ์คิดต่อไปนะครับ แต่ผมคิดว่าเหตุของการยุบพรรคจริง ๆ มันต้องเป็นเหตุที่รุนแรงจริง ๆ
เพราะฉะนั้นเหตุหลายเรื่องที่เขียนในกฎหมายพรรคการเมืองผมไม่ค่อยเห็นด้วยว่ามันยุ่งง่าย
คือพรรคการเมืองต้องให้ยุบยากครับ แต่ว่ากรรมการบริหารพรรคต้องถูกลงโทษง่าย แล้วต้องเป็นการ
ลงโทษที่เด็ดขาด ฉะนั้นผมเองยังคิดว่าอยากให้เป็นโทษที่ใส่ไว้เนะครับ จะตรงไหนก็ได้ แต่ว่าอยาก Statement
เรื่องเหล่านี้ให้ชัดเจนเพื่อเป็นหลักของ กกต. ด้วยครับ

เลขานุการ : ไม่ต้องห่วงท่านนุรักษ์ครับ ท่านเขียนคำว่า ตรา เสร็จมาเดือนหนึ่งแล้วครับ
ท่านศรีราชาครับเชิญครับ

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช : ขอบพระคุณครับ ท่านเลขานุการ ท่านประธาน
ผม ศรีราชา เจริญพานิช ผมเองผมเห็นด้วยกับในหลักการที่ทุกคนพูดหมดนะครับ เพียงแต่ว่าในมาตรา ๘๐
ผมคิดว่าน่าจะไปในมาตรา ๘๖ หรือเปล่า ตรงที่เป็นลักษณะต้องห้าม คนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งว่า
คนเหล่านี้ต้องไม่เคยต้องคำพิพากษาในเรื่องเกี่ยวกับการที่จะซื้อสิทธิขายเสียง จะไม่เขียนอย่างไรก็
สุดแล้วแต่ อาจจะเป็นข้ออันหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดนะครับ สำหรับคนที่จะรับสมัครต่อ ๆ ไป แต่ผมเองนั้น
ผมอยากให้มีที่ตรงไหนจะเป็นเรื่องของกฎหมายเลือกตั้งหรืออะไรก็ตามนะครับ ให้ตัดสิทธิคนนี้
ตลอดไปเลยนะครับ มันจะได้เลิกครับ ไม่อย่างนั้นพวกนี้ส้นดานก็จะกลับมาใหม่อีกครับ พอพ้น ๕ ปี
พ้น ๑๐ ปี เดี่ยวก็กลับมาใหม่ มาแสดงบทบาทเดิม สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือความเด็ดขาดครับ ก็คือว่าเมื่อต้อง
คำพิพากษาแล้วว่ามีขัดแย้งให้ตัดสิทธิไป เราไม่ต้องการคนนี้มาเล่นการเมืองตลอดชีวิตครับ ผมว่าอันนี้

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๒๔/๒

มันสามารถที่จะเด็ดขาดพอที่จะให้เขาชะลอพฤติกรรมในการซื้อสิทธิ ขายเสียงลงไปได้ นะครับ คือเราก็พูดแล้ว เราไม่ต้องการที่จะให้คนชั่วหรือคนไม่ดีมาปกครองบ้านเมือง ตามพระบรมราโชวาทของในหลวง เพราะฉะนั้นอันนี้ใส่เข้าไปเถอะครับ ผมว่ามันจะจัดดี แล้วก็คงสามารถที่จะแก้ไขอะไรได้พอสมควร เพราะคนที่ไปซื้อสิทธิ ขายเสียงบ้บก็ตัดอกแล้วว่่า ถ้าเผื่อคราวนี้โดนตลอดชีวิตนะ ไม่มีสิทธินะ ผมว่าอันนี้จะจัดดีกว่าอย่างอื่น ขอบพระคุณครับ

ประธาน : เชิญท่านนุรักษ์ครับ

นายนุรักษ์ มาประณีต : ผม นุรักษ์ มาประณีต ครับ ใจจริงผมไม่อยากจะพูดในเรื่องนี้ ปกติตั้งแต่เป็นกรรมการยกเว้นรัฐธรรมนูญ ผมระมัดระวังคำพูดไม่ว่าในหมวด ๑ หรือหมวด ๒ พยายามไม่ออกความคิดเห็นมากที่สุด เพราะว่ากลัวว่าท่านนักข่าวจะเอาไปตีความ อย่่างไรก็ตามคือผมเห็นด้วยในเรื่องนี้มาโดยตลอดว่าการซื้อสิทธิ ขายเสียงเป็นเรื่องที่ร้ายแรงนะครับ แล้วก็นอกจากจะมีบทบัญญัติก็ควรจะมีบทลงโทษด้วย ซึ่งผมเคยเสนอว่าให้ไปอยู่ในหมวดหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ถ้าเราไปใส่อยู่ในมาตรา ๗๑ ซึ่งบุคคลที่มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นะครับ แล้วก็เติมเข้าไปในวรรคหนึ่งว่า ห้ามซื้อสิทธิ หรือขายเสียง เป็นหลักไว้ นะครับ แล้วต่อมาเราก็สามารถที่จะไปโยงกับกฎหมายลูก กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญในเรื่องพรรคการเมือง ในเรื่องของการเลือกตั้งก็จะโยงไปถึง นะครับ

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เพราะว่าในมาตรา ๖๗ จะเป็นหลักใหญ่ในการล้มล้างระบอบประชาธิปไตย มีทั้ง ๓ วรรค ซึ่งผมยังไม่ขอ
ความคิดเห็นในตอนนี ถ้าหลังวันที่ ๓๐ จะพูดอย่างเต็มที่นะครับ ก็คือว่าน่าจะใส่ไปอย่างที่
ท่านอาจารย์จัญญา แต่ถ้าอยู่ในมาตรา ๖๗ มันจะเป็นอย่างที่อาจารย์คมสันท่านนะครับ ให้ไปอยู่ในมาตรา
อื่น ซึ่งผมเห็นว่าน่าจะอยู่ในมาตรา ๗๑ และเป็นหลักไว้ และไปโยงใส่ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งเราก็
จะเป็นผู้ร่างเอง มันก็จะสอดคล้องกันนะครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : ตกลงยุบหรือไม่ยุบครับ เชิญท่านประพันธ์ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ
ผมก็เห็นด้วยกับหลายท่านนะครับ คืออาจจะไม่เขียนอยู่ในมาตรา ๖๗ แต่เขียนแยกมาอีกมาตราก็ได้
เป็นมาตรา ๖๘ แต่ไว้ในส่วนนี้ หรือว่าจะไปไว้ในส่วนบททั่วไปของรัฐสภาก็ได้นะครับ หรืออาจจะอยู่ใน
อย่างที่ท่านนุรักษ์ว่า อยู่ในหมวดสิทธิหน้าที่ปวงชนชาวไทยก็ได้ ผมไม่ตั้งใจครับว่าจะไว้ตรงไหน ขอให้
มันมีนะครับ เพื่อแสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้มีเจตจำนงจริง ๆ จะต่อสู้เรื่องการซื้อสิทธิ ขายเสียง
ให้มันประจักษ์นะครับ ไม่อย่างนั้นอ่านดูหมด เขาบอกไม่มีเลยครับ ซึ่งมันก็เป็นอย่างที่เขาพูดจริง ๆ ครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ คือโดยโครงสร้างที่เรา
วางไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นที่พูดกันในมาตรา ๖๗ เป็นเรื่องสิทธิพื้นฐานของประชาชนที่จะดำเนินการ
ส่วนเรื่องเกี่ยวกับการหาเสียงนั้นความจริงที่ทางกรอบที่ ๒ เสนอ และหลาย ๆ ท่านเสนอได้เอาไปไว้
อยู่ในมาตรา ๒๓๑ (๑) ซึ่งให้ กกต. ไปวางระเบียบเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง แล้วก็การดำเนินการ
เกี่ยวกับของพรรคการเมือง ของผู้สมัคร และรวมทั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วยว่าจะต้องให้เป็นไปตามโดยสุจริต
และเที่ยงธรรม แต่ว่าตรงนั้นเขียนแต่ให้อำนาจ กกต. ในการวางระเบียบ ตอนนีถ้าทางที่ประชุมเห็นควร
ที่จะกำหนดโทษไว้ในรัฐธรรมนูญโดยชัดเจนก็จะเขียนรับไว้ต่อเนื่องจากมาตรา ๒๓๑ ไปว่า การฝ่าฝืน
เพราะถ้าพูดถึงการซื้อสิทธิ ขายเสียงอย่างเดียวมันค่อนข้างแคบ แต่พูดถึงกระบวนการหาเสียงที่ไม่เป็นไป
ตามหลักการ แล้วก็ให้ กกต. พิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลที่กระทำการไป มันก็จะหมด
ปัญหา กำหนดโทษ คือมันมีอย่างนี้ครับท่านอาจารย์จัญญา ถ้าใส่ในมาตรา ๖๗ แล้วในเรื่องการซื้อสิทธิ
ขายเสียงจะเกิด ๒ องค์การพิจารณาเรื่องเดียวกัน คือในเรื่องของการซื้อสิทธิ ขายเสียง กกต. มีอำนาจ
โดยตรงที่จะชี้ในขณะเลือกตั้งว่าใครซื้อสิทธิหรือขายเสียงเลือกตั้งหรือไม่ ถ้า กกต. ตรวจสอบแล้วเกิดชี้ว่า
คนนั้นไม่ได้ซื้อสิทธิแล้วประกาศผลการเลือกตั้งไป ในขณะที่เดียวกันถ้ามาตรา ๖๗ เพิ่มเรื่องนี้เข้าไป
ศาลรัฐธรรมนูญก็จะชี้ชี้ว่า คนนี้ซื้อสิทธิ ขายเสียง ถ้าชี้ต่างกันไปจะเกิดปัญหากับคุณสมบัติของบุคคล
คนนั้น ว่าบุคคลคนนั้นจะได้รับรองเป็น สส. กันหรือไม่จากแต่ละองค์กรไป ถ้าอย่างนั้นด้วยความเคารพว่า

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕

พุทธชาติ ๒๕/๒

ถ้าไปอยู่ในหมวดของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อต่อเนื่องจากมาตรา ๒๓๑ (๑) ตรงนั้นก็จะเป็น
โครงสร้างที่ชัดเจนขึ้นนะครับว่าอำนาจอยู่ที่ใคร

ประธาน : ท่านจรัญมีอะไรครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานที่เคารพครับ ผมก็รับได้ตามที่ท่านแนะนำนะครับ
แต่ที่ผมขอความกรุณาอย่างนี้ครับว่า มาตรา ๖๗ ไม่ซ้ำซ้อน ไม่ไปขัดแย้งกับเรื่องศาลฎีกา เพราะว่า
มาตรา ๖๗ เป็นมาตรการป้องกัน มาตรการก่อนกระทำ กำลังจะกระทำ แบบนี้เรารู้เข้าเราจะได้ขอให้
ท่านอัยการสูงสุดขอ แล้วศาลรัฐธรรมนูญก็สั่ง แล้วถ้าพรรคการเมืองเกี่ยวข้องถึงจะสั่งให้ยุบนะครับ
อันนั้นจุดที่ ๑ แต่ว่าถ้าท่านเอาไปใส่ตรงหมวดอื่น ท่านขอให้มีการป้องกันก่อนได้ด้วย ไม่ใช่เฉพาะว่า
รอให้เขาเลือกตั้ง ซ้ำเสี่ยงกันแล้วก็ไปทำเหมือนอย่างเดิมอย่างนั้นมันไม่มีอะไรเพิ่มขึ้นนะครับ

๒. ขอว่ากระบวนการที่จะตรวจจับพวกทุจริตซื้อสิทธิ ขายเสียง ขอเปิดให้ใครก็ได้มีสิทธิ
ที่จะเริ่มกระบวนการได้ ไม่ใช่ว่าเป็นอย่างที่เคยเป็นมานะครับ ซึ่งถ้าไม่ได้เราก็รู้อยู่แล้วว่าที่เขียน ที่ทำกันมา
ทั้งหมดมันแก้ไม่ได้

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

๓. ถ้าฟังว่าทางคณะกรรมการบริหารพรรคมีส่วนรู้หรือควรจะต้องรู้ถึงพฤติการณ์เหล่านี้ด้วย ก็ต้องยุบพรรค แต่ที่เราไม่ใช่ทำร้ายพรรคนะครับ พอยุบแล้วเราควรจะต้องมีบทบัญญัติในมาตรา ๙๖ เพิ่มลักษณะต้องห้ามของคนที่จะสมัครรับเลือกตั้งเอาไว้ว่าถ้าเคยเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่ถูกศาลสั่งยุบตามมาตราที่จะเขียนนี่นะครับ ของผมเตรียมไว้สำหรับมาตรา ๖๗ ผมก็เขียนมาตรา ๖๗ แต่ท่านเปลี่ยนมาตราท่านก็กรุดาเติมในมาตรา ๙๖ ด้วยว่า ผู้บริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบเพราะเหตุ ที่ไปรู้หรือควรจะต้องรู้ถึงการซื้อสิทธิขายเสียงอย่างนี้ ก็ต้องห้ามไม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง แล้วก็ตลอดไปเลย หรือจะจำกัดเวลาที่สุดแต่แต่สมควร ก็ขอโอกาสท่านอย่างนี้ครับ ขอขอบคุณครับ

เลขานุการ : รับตามท่านเจริญได้ไหมครับ เอาอย่างนั้นนะครับ เดี่ยวไปหาที่ทางว่า จะเขียนตรงไหน เข้าใจว่าน่าจะเขียนที่ กกต. แล้วก็ท่านยังอยากให้เป็นหนึ่งมาตรา เดี่ยวผมรับดูให้ได้ไหม ครับ ถ้าเป็นหนึ่งมาตราได้จะพยายามเป็นหนึ่ง ถ้าไม่ได้จะขอความกรุณาว่าจะอยู่ในมาตราใดมาตราหนึ่ง แต่พยายามจะเขียน แล้วก็คราวนี้ฝ่ายเลขานุการจะไม่ลืมครับท่านเจริญ

ประธาน : เชิญท่านมานิจ

นายมานิจ สุขสมจิตร : ท่านประธานครับ เนื่องจากเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญนะครับ ผมคิดว่าการประชุมคราวหน้าอยากจะให้นำร่างอันนี้มาให้ดูกันเลยครับ ไม่เช่นนั้นจะหาไม่เจออีก

เลขานุการ : มันมีหลายอันที่รับไป สำคัญทั้งนั้นครับ ถ้าอย่างนั้นผมผ่านมาตรา ๖๗ ได้ไหมครับ ไปมาตรา ๖๘ ได้ไหมครับ

มาตรา ๖๘ พรรคสอง เมื่อคราวที่แล้วเรามีความเห็นจะให้ตัดออกตามที่ สสร. ได้แปรญัตติ เข้าใจว่าท่านสดศรีขอลงวันนะครับ แต่คงต้องสรุปว่าจะตัดหรือไม่ตัดนะครับ

ประธาน : ผมขอเชิญท่านสดศรี

นางสดศรี สัตยธรรม : กราบเรียนท่านประธาน ดิฉัน สดศรี สัตยธรรม นะคะ คงจะต้อง พูดซ้ำกันอีกว่าในการประชุมของเราที่ผ่านมาเนี่ยคะ ดิฉันอยากจะทราบจุดยืน ขอใช้คำว่า จุดยืน อีกครั้งหนึ่งว่า เราจะประชุมกันจริง ๆ หรือประชุมเล่น ๆ ที่ผ่านมา แล้วก็มาตรา ๖๘ พรรคสองทั้งพรรคนี้ มีการโหวตกันแล้วว่าให้ผ่านพรรคนี้ไป เราคงจะต้องให้มติอันนั้นที่ตกลงกันแล้วเป็นมติจากเสียงส่วนใหญ่ ที่ให้คงไว้ ซึ่งมาตรา ๖๘ ทั้งสองพรรค การที่ท่านจะตัดออกไม่ว่าพรรคใดพรรคหนึ่งควรจะมีความชัดเจน กว่านี้ แล้วก็ควรจะเข้าสู่มติของ สสร. ทั้ง ๑๐๐ ท่าน มากกว่าที่เราจะมาทำเอง พูดเอง แล้วก็ลบเองนะคะ เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ดิฉันอย่างไรก็จะขอยืนยันว่าจะขอลงวันในมาตรานี้ไว้ แล้วอยากจะให้ทราบว่า ในส่วนที่ ๑๓ คำว่า สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ผู้ที่ฉีกรัฐธรรมนูญก็คือ ขอพูดตรง ๆ ว่าคือทหาร การที่เราจะเอา คนที่ฉีกรัฐธรรมนูญมาไว้เป็นส่วนที่เป็นส่วนสำคัญของมาตรา ๖๘ พรรคสอง ก็ไม่ได้เป็นข้อที่น่ารังเกียจอะไร เราคงต้องยอมรับว่าการปฏิวัติทุกครั้งก็เกิดจากกำลังทหาร เพราะฉะนั้นในเมื่อการคงไว้ซึ่งสิทธิพิทักษ์

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๒๖/๒

รัฐธรรมนูญแล้ว ก็ไม่เ็นจะรังเกียจที่จะให้ม็องคักรหนึ่งซึ่งเขามีสิทธิมีส่วนในเรื่องนี้เข้ามาในการที่จะช่วยกัน
พิทักษ์รักษารัฐธรรมนูญนั่นเองนะคะ อย่างไรก็ตามถ้าท่านเห็นว่าควรตัด ดินฉันทให้เป็นมติของ สสร.
ทั้งหมด ไม่ใช่ ๓๕ ท่าน ซึ่งผ่านการลงมติไปแล้ว -----

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

วิพร ๒๗/๑

เพราะฉะนั้นดิฉันเห็นว่าไม่ควรจะมีการทบทวนในมาตรานี้คะ เพราะเหมือนท่านเขียนอะไรด้วยมือ แล้วลบด้วยมืออีกข้างหนึ่ง ซึ่งดิฉันเห็นว่าจริง ๆ แล้วเราก็เป็นผู้ใหญ่กันแล้วทั้งนั้นอายุก็ใกล้ร้อยกันทั้งนั้น อย่างไรก็ตามดิฉันเห็นว่าทำอะไรเราก็ควรจะให้เด็กรุ่นหลังเขาเข้าใจ แล้วก็ควรจะเป็นแบบ ทั้งพ่อแบบแม่แบบ ให้เป็นแบบของอนุชนรุ่นหลังต่อไป ขอขอบคุณคะ

เลขานุการ : ขออนุญาตท่านประธานครับ ในฐานะเลขานุการขออนุญาตเรียนชี้แจงข้อมูลสั้น ๆ แล้วก็ความเห็นนิดหน่อยว่า ความจริงมาตรา ๖๘ เขาไม่ได้โหวตกันนะครับ เราโหวตแต่เพียงว่าควรจะมี ผบ. เหล่าทัพหรือไม่ แล้วก็โหวตกันว่า ๑๗ ต่อ ๑๒ ว่าไม่ให้มี ผบ. เหล่าทัพอยู่ในมาตรา ๖๘ แต่ประเด็นว่าควรจะมีมาตรา ๖๘ หรือไม่ไม่ได้ลงมติกันนะครับ นี่ประเด็นที่ ๑

ประเด็นที่ ๒ เรียนท่านสวดศรีอย่างนี้ว่ากรรมการยกย่องตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๗ สามารถเพิ่มหรือตัดได้ในชั้นของเราได้ตลอดเวลา แล้วเราคงต้องมีความเห็นนะครับ ความจริงก่อนมาตรา ๖๘ เราทั้งตัดทั้งเพิ่มมาตลอดไม่ได้มีปัญหาอะไรนะครับ เพราะว่าท้ายที่สุดเราคงต้องฟังเสียงประชาชน ฟังเสียง สสร. ฟังเสียงทั้งหลาย แล้วเราก็ปรับแก้ของเราไป เมื่อคราวที่แล้วเราก็มีความเห็นผมเข้าใจว่าเป็นเอกฉันท์นะครับ ก่อนที่ท่านสวดศรีจะมาตั้งประเด็นว่าถ้าเห็นด้วยก็ควรตัดมาตรา ๖๘ ผมยังเข้าใจว่าแม้จะตัดมาตรา ๖๘ แล้ว ในที่ประชุม สสร. เขาสามารถหยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาเพื่อพิจารณาได้ ไม่ได้มีปัญหาอะไรที่จะหยิบขึ้นมาในชั้น สสร. แต่ว่าถ้าตัด ณ วันนี้ในชั้น สสร. ก็หยิบขึ้นมาได้อยู่ดี เพราะว่าทุกอันที่เพิ่มที่ตัดเขาก็หยิบขึ้นมาได้หมดแหละครับ แม้ไม่มีการแปรญัตติก็ตาม ถ้าเราตัดเราเพิ่มด้วยตัวเราเอง สสร. ก็สามารถหยิบยกขึ้นพิจารณาได้อยู่แล้ว ในท้ายที่สุดก็จะเป็นอย่างที่ท่านสวดศรีว่า คือถ้าวันนี้เราเห็นว่าควรตัดมาตรา ๖๘ พรรคสองนอก เข้าไป สสร. แล้วก็ต้องลงมติกันว่าเห็นด้วยไหมว่าควรตัดไม่ควรตัดนะครับ

ประธาน : เชิญท่านประพันธ์ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการครับ คือในร่างมาตรา ๖๘ ซึ่งเดิมที่ยกย่องครั้งแรกเป็นมาตรา ๖๗ ก็มีพรรคสอง พรรคสาม ผมเป็นคนเสนอเองว่าขอให้ตัดทั้งสองพรรคนะครับ แล้วที่ประชุมในการพิจารณารั้งแรกก็ตัดพรรคสามออกที่วามติขององค์กรชุดนี้มีมติไปแล้วมีผลตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งที่ประชุมก็ตัดไป เพราะว่ามันจะกระทบกับโครงสร้างในการยกย่องรัฐธรรมนูญเรื่องนี้เป็นอันมาก ก็เหลือแต่เฉพาะพรรคสองนะครับ หลังจากที่มีพรรคสองของมาตรา ๖๘ ไปแล้ว จากการรับฟังความคิดเห็นซึ่งตัวผมเองผมก็ติดตามมาตลอดนะครับ ก็เห็นว่ามียุทธศาสตร์มาก รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ก็มีการวิจารณ์มาก ซึ่งผมก็เห็นว่าถ้ายังคงไว้อยู่ในทางปฏิบัติก็จะใช้ได้น้อยนะครับ เพราะว่าเมื่อเหลือแต่พรรคสองสภาพบังคับจากมติหรือคำแนะนำที่ออกไปก็ไม่มีเมื่อไม่มีมันก็จะไม่เป็นประโยชน์ แต่กลับกลายเป็นประเด็นในการอภิปรายต่อไปอีกนะครับ ผมถึงเสนอว่า

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

วีรพร ๒๗/๒

น่าจะตัดวรรคสองของมาตรา ๖๘ ออกไปครับ ไม่ได้เป็นการไม่มีจุดยืนหรือว่ากลับไปกลับมาหรืออะไร
เพราะว่าเราร่างรัฐธรรมนูญเราบอกประชาชนว่า เราก็คิดร่วมสร้าง ร่วมร่างรัฐธรรมนูญ เราทำตามความ
คิดเห็นนะครับ ถ้าเราเห็นว่าจากการรับฟังความคิดเห็นแล้วมันไม่คุ้มกับที่เราใส่ในฉบับ ก็น่าจะตัดออกครับ

ประธาน : เชิญท่านสดศรีครับ

นางสดศรี สัตยธรรม : กราบเรียนท่านประธานนะคะ ดิฉัน สดศรี ในการร่างรัฐธรรมนูญ
ของเรานะคะ ดิฉันขอเรียนท่านเลขานุการนิดหนึ่ง ดิฉันไม่ได้โต้แย้งเรื่องมีทหารเข้ามาหรืออะไร
แต่มาตรา ๖๘ วรรคสอง เราได้มีการลงมติกันแล้วว่าให้คงมาตรานี้ไว้ในการประชุมที่บางแสนนะคะ
แล้วก็การที่เราฟังความคิดเห็นของประชาชน เรายังไม่ได้มีการทำโพลเลยว่า มาตรา ๖๘ วรรคสอง
เป็นมาตราที่เป็นข้อรังเกียจของประชาชนนะคะ ถึงแม้ว่าในเรื่องเกี่ยวกับการมีพุทธศาสนาควรจะบรรจุไว้
หรือไม่คะ ประชาชนส่วนใหญ่เขาก็มีความเห็นว่าควรมีพุทธศาสนาบรรจุไว้ แต่ท่านยังไม่รับฟังใน
เรื่องนี้เลย แต่เรื่องนี้ซึ่งไม่ได้เป็นเรื่องที่มีการ Debate หรือข้อโต้แย้งอะไรจากประชาชนส่วนใหญ่ แต่ท่าน
กลับมองว่าควรจะตัดทิ้ง ทั้ง ๆ ที่ท่านเองเป็นคนเสนอกันขึ้นมานะคะ ตัวเองไม่เคยเสนอเรื่องนี้
แล้วเรื่องนี้เป็นของอนุกรรมการรอบที่ ๒ นะคะ -----

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๒๔/๑

เมื่อท่านเสนอขึ้นมา การที่ท่านเสนอแล้วท่านต้องมีความคิดว่าท่านเสนอแล้วเป็นประโยชน์อย่างไร ดิฉันก็ไม่เข้าใจว่าเมื่อท่านเสนอแล้วท่านบอกท่านไม่เอา ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ ก็ยังไม่ได้มีข้อโต้แย้งจากประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งแตกต่างกับเรื่องควรจะมีพุทธศาสนาอยู่ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพราะฉะนั้นการที่ท่านว่า คนไม่เห็นด้วยกับวรรคสองนั้นนะคะ ดิฉันเห็นว่าเป็นเรื่องที่ท่านอาจจะพูดกันเองหรือคิดเอาเอง แล้วการวิพากษ์วิจารณ์นั้นก็เกิดจากพรรคการเมืองหรือนักการเมือง ถ้าท่านเห็นว่า มาตรา ๖๔ วรรคสอง นี้ไม่ควรบรรจุ ดิฉันเห็นว่าควรจะไปสู่การพิจารณาของ สสร. ทั้งหมดนะคะ ไม่ใช่ว่าการประชุมได้ผ่านไปแล้วแล้วก็เห็นชอบด้วยที่จะมี มาตรา ๖๔ วรรคสอง แต่ในขณะที่ท่านกำลังจะตัดมาตรานี้ออกไป เสียงของ ๓๕ เสียงไม่ใช่เป็นเสียงที่จะถือว่าเป็นเสียงที่ยุติ ควรจะให้เสียงของ สสร. ทั้งหมดมากกว่า เพราะฉะนั้นดิฉันยังเห็นว่า ในขั้นนี้ควรจะคงมาตรา ๖๔ วรรคสอง ไว้ เราขอฟังความคิดเห็นของ สสร. ทั้งหมด และเมื่อวานนี้ดิฉันทราบว่าคุณท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ก็เห็นชอบด้วยว่าควรจะมี มาตรา ๖๔ วรรคสอง เพราะท่านพูดถึงและท่านจะแปรญัตติในเรื่องนี้ด้วย เพราะฉะนั้นในขั้นนี้ถ้าเราตัดไปเสีย เราก็ไม่มีการอะไรที่จะมีการแปรญัตติอีกแล้ว เพราะฉะนั้นเพื่อความเป็นธรรมแล้วนะคะ ในฐานะที่เราได้ร่วมกันร่างรัฐธรรมนูญกันมา เมื่อมาถึงจุดนี้แล้วใกล้จะจบแล้ว มาตรานี้ดิฉันเห็นว่าไม่ใช่เป็นมาตราที่น่าเกลียดอะไรเลยนะคะ วิกฤตมันเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นถ้าหากจะเข้าไปในหมวดพิทักษ์รักษาซึ่งรัฐธรรมนูญแล้วก็ควรจะมีมาตรานี้อยู่ และไม่ได้เป็นการยกขึ้นเอง แต่เป็นมติที่พวกเราลงมติแล้วเห็นชอบด้วยกับมาตรานี้ เพราะฉะนั้นถ้าท่านจะตัดไป ก็ควรจะเป็นมติของ สสร. ทั้งหมด มากกว่าที่ท่านจะพิจารณาตัดออกไปในวันนี้ ขอบพระคุณคะท่านประธาน

ประธาน : เชิญท่านพิสิฐครับ

นายพิสิฐ ลิ้อารม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ

ลิ้อารม ครับ ผมก็เป็นสมาชิกในคณะอนุกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๒ ที่ได้มีการนำเสนอเรื่องนี้ ผมก็คิดว่าผมไม่ขัดข้องในแง่ของวิธีการว่าจะดำเนินการอย่างไรนะครับ แต่สิ่งที่ทางกรอบที่ ๒ ได้นำเสนอขึ้นมาใหม่นี้ ผมก็คิดว่าก็เป็นการแสดงออกถึงความยืดหยุ่นนะครับว่าเมื่อทางกรอบที่ ๒ ได้แสดงข้อมูลหรือข้อเสนอขึ้นมาใหม่นี้แล้ว เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่ได้รับฟังมา ยังไม่มีการยอมรับในประเด็นนี้ แล้วก็ประโยชน์ที่ได้จากการยื่นประเด็นนี้ก็อาจจะไม่คุ้มกัน ก็เป็นสิ่งที่กรอบที่ ๒ เองก็ได้ตัดสินใจว่าถ้าอย่างนั้นก็ขอให้ สสร. กิติ หรือคณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญได้นำไปปรับปรุง ยกเลิกนะครับ ผมเองผมก็ได้มีส่วนในการไปรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในเวทีหลายเวทีแล้วก็ในสื่อด้วย คำถามเรื่องนี้ก็กลับเข้ามาบ่อยครั้งเหมือนกันนะครับ ซึ่งเมื่อชี้แจงไปแล้วประโยชน์ที่ได้ก็มีอย่างที่เราเข้าใจกันแล้ว ซึ่งก็ไม่มากนักนะครับ ความรู้สึกก็คือว่าประเด็นนี้อาจจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกันแล้วก็สับสนได้มากกว่าที่จะมีประโยชน์นะครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าในเรื่องของเนื้อหา กรอบที่ ๒ ผมกลับมองว่าเป็นเรื่องที่ดีที่

คณะกรรมการข้าราชการร่างรัฐธรรมนูญ

เบญจกุล ๒๘/๒

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรามีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะรับฟังความคิดเห็น ส่วน สสร. ชุดใหญ่จะดำเนินการอย่างไรก็ตามที่สุดแต่ สสร. ชุดใหญ่นะครับ

ประธาน : เชิญท่านไพโรจน์ครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

นวพร ๒๙/๑

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม นายไพโรจน์ พรหมสาส์น ผมคิดว่าเรากำลังพิจารณาบททวนรัฐธรรมนูญทั้งหมดในส่วนที่เราร่างมาในส่วนของ กรรมการยกเว้นของเรา และเมื่อวานนี้ได้มีการประชุมรอบรอบ เข้าใจว่าได้มีการหยิบยกในการที่จะ ปรับปรุงแก้ไขอะไรอย่างไรมันก็คงจะเป็นเรื่องที่กรรมการเราสามารถที่จะพิจารณาได้ แต่ว่าถ้าจะให้ เป็นผลอย่างเป็นทางการจริง ๆ แล้ว ก็จะมีการนำเสนอต่อที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญตอนเราพิจารณา เป็นรายมาตรา เสร็จแล้วก็ในส่วนที่เราแก้ไข ซึ่งก็กรรมการแก้ไขจากร่างเดิมที่มีอยู่เป็นอย่างไร ถ้าที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นชอบด้วยก็แก้ไขไปตามนั้นได้ ซึ่งผมว่าทุกประเด็นที่เราพูดคุยกันนี้ แต่อันไหนที่ เรารู้อยู่แล้วว่ามันจะตัด จะแก้ไข รวมทั้งที่เราได้รับฟังจาก ๑๒ องค์กรด้วย ซึ่งเข้าใจว่าน่าจะมีการแก้ไข ในส่วนของกรรมการเรา ส่วนที่มีการแปรญัตตินั้นกรรมการจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ก็เป็นเรื่องที่ต้อง พุดกันในที่ประชุมและสภาก็คงจะต้องลงมติเป็นประเด็น ๆ ไป กระผมขอชี้แจงจากการที่ได้รับฟังใน ที่ประชุมเมื่อวานนี้ที่เราพูดกันนอกรอบครับ

ประธาน : จะมีท่านผู้ใดให้ความเห็นอีกไหมครับ

เลขานุการ : ท่านประธานขออนุญาตสั้น ๆ นิดเดียวครับ ความจริงผมเข้าใจผิด ต้องขอโทษท่านสจจศรี ความจริงเรื่องมาตรา ๖๗ เดิมเราลงมติไปด้วยนะครับ เราลง ๒ มติ มติแรกคือจะคง มาตรา ๖๗ ไว้ไหม อันที่ ๒ คือจะเอา ผบ. เหล่าทัพไว้ไหม ต้องขอโทษด้วย แต่อย่างไรก็แล้วแต่นะครับ ผมเรียนอย่างนั้นนะครับว่าประเด็นที่เราได้ลงมติไปแล้วหรือไม่ลงมติกี่แล้วแต่ เราก็สามารถแก้ไขได้หมดนะครับ ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๙ และเมื่อเราแก้ไขไปแล้ว สสร. เขาอยากจะทำตามร่างเราเขาสามารถทำได้ ตลอดเวลา โดยไม่ต้องแปรญัตติด้วยซ้ำไป เพราะว่าการประชุมระหว่างวันที่ ๑๑ มิถุนายน ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ประเด็นใดที่เราแก้ไขขอแปรญัตติได้หมด โดยไม่ทำอย่างเป็นทางการ เขาก็ปรายในสภา แล้วหยิบยกขึ้นมาได้เลย กระบวนการแบบนี้ก็รับกันโดยทั่วไป ผมเรียนอย่างนั้นนะครับ แต่ว่าผมขออนุญาต ว่าประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ได้พูดกันไปโดยทั่วไปแล้วที่เราจะตัดทิ้ง ถ้าวันนี้ไม่มีมติอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะที่ชัดเจน ก็อาจจะก่อให้เกิดความสับสนไปได้ ผมยังอยากขอท่านประธานว่าน่าจะมีการลงมติ วันนี้จะได้จบไปนะครับว่า มาตรา ๖๘ เราจะตัดทิ้งไหม ถ้าเรายืนยันว่าไป ก็ไปแปรญัตติ ถ้าเราตัดทิ้งเขาก็ อภิปรายในสภาได้อยู่แล้ว ในประเด็นนี้นะครับ

ประธาน : เชิญท่านสจจศรีครับ

นางสจจศรี สัตยธรรม : ดิฉันขอให้นับองค์ประชุมนะคะ ถ้าจะลงมติดังนี้

ประธาน : เชิญท่านวิจิตรครับ

นายวิจิตร สุระกุล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม วิจิตร สุระกุล ครับ ผมนั่งฟังดูเรื่องวิกฤติที่เรากำลังพูดอยู่นี้ครับ วิกฤติคำนี้ปกติแล้วมันหมายความว่า มันเป็นเหตุการณ์

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นวพร ๒๙/๒

ที่มันเกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหวังว่ามันจะเกิดอะไรขึ้นนะครับ ที่นี้โดยปกติแล้วในการบริหารประเทศ วิกฤติเหล่านี้มันจะเกิดขึ้นกับรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่ง ซึ่งในขณะนั้นหมายความว่าไม่มีผู้บริหารประเทศแล้ว มันต้องเกิดขึ้นกับรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่ง แล้วเราก็ต้องไปเชื่อว่ารัฐบาลนั้นถ้าถึงที่เป็นที่ตายแล้ว เขาจะต้องหาทางแก้เขาอย่างสุดความสามารถ แม้กระทั่งว่าฝ่ายค้านที่ค้านกันอยู่โดยไม่ลืมหูลืมตา พอถึงที่ตายเข้าแล้ว ก็ต้องมองออกว่าเห็นสมควรจะต้องแก้กันได้แน่แล้วนะครับ พอถึงจุด ๆ นั้นแหละครับ ทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลก็จับมือกันเพื่อความอยู่รอดของบ้านเมือง ปัญหาเหล่านี้ก็เกิดขึ้นที่ฝรั่งเศสตอนที่เดอโกตอนที่สภา National Assembly เชิญเดอโกเข้ามา เขาเข้ามาทุกพรรคแหละครับไปเชิญมา แล้วก็แก้ปัญหาได้ตก หมายความว่าวิกฤติเกิดขึ้นแล้วก็แก้ได้ ตอนสงครามโลกครั้งที่ ๒ นะครับ ตอนที่ ลอร์ดแชมเบอร์เลน เป็นนายกรัฐมนตรีก็เกิดปัญหาขึ้นมาว่าจะสู้รบกับฮิตเลอร์ไม่ได้แล้ว รัฐบาลของพรรครัฐบาลในนั้นเองนะครับ ลงมติไม่ไว้วางใจแชมเบอร์เลนนะครับ ลงมติกินเอง เพื่อจะล้มล้างไม่เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป แล้วก็ไปเชิญเขาเซอร์วิลสันมา อันนี้ก็แสดงให้เห็นว่าเมื่อมาถึงที่เป็นที่ตายทุกคนต้องเข้ามาช่วยกันเพื่อความอยู่รอดของชาติ -----

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๓๐/๑

ที่นี้ขณะนี้เราวิตกกังวลเกินไปว่า จะเกิดปัญหาอะไรขึ้นแน่ ๆ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าอย่าเพิ่งไปคิดอะไร
มากเกินไป ถึงจุด ๆ นั้นแล้วก็ต้องแก้ปัญหาจนได้ และอีกอย่างหนึ่งนะครับ นักรัฐศาสตร์เขาได้ศึกษากัน
มาแล้วว่า ประเทศที่พระมหากษัตริย์พระราชทานรัฐธรรมนูญ เขาเรียกว่าเป็น Royal Grant ถ้าเมื่อถึง
จุด ๆ หนึ่งวิกฤติปัญหาเกิดขึ้นจนทำอะไรไม่ได้แล้ว เขาก็เสนอว่าขอให้พระมหากษัตริย์นั้นมีสิทธิที่จะ
Recall หมายถึงว่าดึงอำนาจกลับได้ ผมขอเรียนแค่นี้ครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : ผมกำลังฟังเพลินเลย ได้ความรู้ดีครับ สำหรับมาตรา ๖๘ พรรคสองนี่นะครับ
ไม่มีใครผิด ไม่มีใครถูก ถูกด้วยกัน ผิดด้วยกันทั้งนั้นทั้ง ๓๕ ท่าน ในฐานะที่ผมเป็นประธานก็อยู่ในที่ประชุม
มาตลอด ก็เห็นเจตนาดี เห็นความหวังดีของแต่ละท่าน อย่างท่านสดศรีเองก็พยายามที่จะพูดถึงทางออก
ในยามที่เกิดวิกฤติขึ้นมาซึ่งไม่มีใครคาดฝันขึ้นได้ แต่ขณะเดียวกันในขณะที่เราได้ผ่านการไปทำการรับฟัง
ความคิดเห็นมาจากที่ต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรบางองค์กรที่เสนอเข้ามา และเป็นหน้าที่ของเราที่จะนำความเห็น
เหล่านั้นกลับมาพิจารณา มันเป็นเรื่องร่างเท่านั้น เป็นตุ๊กตาเท่านั้น ทุกท่านมีความหวังดีด้วยกันทั้งนั้น
ต่างมุมต่างมอง แต่เจตนาจริง ๆ ก็เพื่อที่จะทำให้ปัญหาหมดไป หรือบางทีก็เห็นว่าไม่จำเป็นถึงต้องขั้นนั้น
ก็ได้ อาจจะมีอย่างอื่นอีกก็ได้ เพราะฉะนั้นผมถึงบอกว่าไม่มีใครผิด ไม่มีใครถูก ถ้าถูกก็ถูกด้วยกัน ผิดก็ผิด
ด้วยกัน พูดอย่างนี้ฟังยากนะครับ แล้วผมในฐานะเป็นประธาน ผมไม่อยากจะให้เกิดความรู้สึกอะไรที่เรา
ทำงานมาค่อนข้างแล้ว เกือบไปถึงจุดหมายปลายทาง งานภาระข้างหน้าเรายังมีอีกเยอะ แล้วเรื่องนี้เอง
สภาร่างรัฐธรรมนูญก็ยังมีโอกาสที่จะต้องนำมาพูดจาอะไรกันได้ ทุกคนที่เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น
พูดได้ทุกอย่างในวันเปิดประชุม ไม่มีข้อห้ามหรอกครับ ยกเว้นในเรื่องการไปเซ็นญัตติอะไรต่าง ๆ อันนี้
รัฐธรรมนูญกำหนดเอาไว้ก็ต้องปฏิบัติตามนั้น แต่เรื่องที่จะไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือว่าคิดเห็น
หรือว่าลงมติเป็นอย่างอื่น ในสภาทุกสภาทำได้ ก็ยังมีโอกาสอยู่ เพราะฉะนั้นในฐานะที่ผมเป็นประธาน
เนื่องจากว่าผมได้เรียนแล้วว่าไม่มีใครผิด ไม่มีใครถูก ถ้าถูกก็ถูกด้วยกัน ผิดก็ผิดด้วยกัน เพราะฉะนั้นเรื่อง
ที่จะต้องมาโหวตลงอะไรต่าง ๆ ผมคิดว่าไม่โหวตหรอกครับ ผมรับผิดชอบ ทำตามเสียงส่วนใหญ่ก่อน
คือยกออกไว้ก่อน ถ้ามีอะไรเกิดขึ้นผมรับผิดชอบ ท่านอยู่เฉย ๆ ท่านก็ไม่ต้องบาดเจ็บอะไร ผมอยู่ตรงนี้
ผมก็ตัดสินใจอย่างนี้เพื่อให้เรื่องยุติเสีย งานข้างหน้าเรายังจะต้องทะเลาะกันอีกเยอะนะครับ เชื่อผมเถอะ
ผมผ่านมาเยอะหลายสมรภูมิ เพราะฉะนั้นประเด็นนี้ก็ขอร้องท่านสดศรีหรือว่าท่านอื่นที่เห็นกันคนละจุด
ผมขอใช้ในฐานะเป็นประธานขอร้องว่ายุติเพียงเท่านี้ โดยผมรับผิดชอบคนเดียว เอาออกไว้ก่อน แล้วถ้า
จะมีอะไรเกิดขึ้นในสภา ถ้าจะต่อว่ากันอย่างไร ฝ่ายไหนต่อว่าอย่างไร เขาจะได้ชี้แจงมาที่ผมนี้ โอ.เค. นะครับ
ผ่านไปครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นำพร ๓๑/๑

เลขานุการ : ผมผ่านไป ท่านประธานท่านจะประชุมถึงกี่โมงครับ ประธานโทษครับ
ตอนนี้ เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

ประธาน : คืออย่างไรวันนี้มันไม่จบหรือครับ ผมก็ตกลงกับท่านเลขานุการสมมติว่า
จะขอวันจันทร์ที่ ๒๘ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา อีกสักครั้งนะครับ แต่การประชุมวันนี้ ผมจะขอเพียง เวลา
๑๖.๓๐ นาฬิกา ก็แล้วกันนะครับ เชิญครับ

เลขานุการ : วันจันทร์ที่ ๒๘ ก็จะเข้า ปาย เดียวก็ไปดูอีกทีนะครับ ถ้าอย่างนั้นผมไป
หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย ขออนุญาตผ่านเลยได้ไหมครับ ไม่ต้องแก่นะครับ
หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เนื่องจาก สสร. เขาแปรญัตติมาเยอะ ขออนุญาต
ฝ่ายเลขานุการไปดูก่อนได้ไหมครับ แล้วเดี๋ยวมาดูกันอีกทีหนึ่งนะครับ ท่านจรัญ เชิญครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ผมขอฝากจุดเดียวนะครับ แนวนโยบายนี้ คือเขาฝากผมมา
อีกทีหนึ่ง ก็สุดแต่แต่ท่านจะกรุณา ในมาตรา ๗๙ (๓) นะครับ ท่านขอให้เพิ่มอีกนิดหนึ่งว่า ในเรื่อง
การศึกษา ขอให้จัดให้มีกฎหมาย เพื่อจัดตั้งองค์การเพื่อการปฏิรูปการจัดการศึกษาที่ดำเนินการเป็นอิสระ
อะไรอย่างนี้ ท่านช่วยดูให้ตามความเหมาะสม เพราะเขาอยากให้การศึกษารวมกันไม่ตายอยู่อย่างนี้
ไม่รู้มันจะมีความเหมาะสมแค่ไหน ขอบพระคุณครับ

เลขานุการ : เดี่ยวฝ่ายเลขานุการจดหน่อยนะครับ เดี่ยวลิ้ม ท่านชูชัยครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผม ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ คือเดิมรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เขียนเรื่อง
กฎหมายการศึกษาแห่งชาติไว้แล้วนะครับ ที่นี้ทางอนุกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ เห็นว่าเรื่อง
กฎหมายการศึกษานี้มี พรบ. ออกมาแล้ว ก็เลยไม่ได้เขียนใส่ไว้ แต่ว่าอย่างไรก็ตาม หลายที่ประชุมก็บอก
คล้ายกันนะครับว่า กฎหมายยังมีอีกหลายฉบับที่ยังไม่ได้ออก เพราะฉะนั้นการไปตัดออกของเขา อาจจะ
กระทบอย่างที่ท่านอาจารย์จรัญพูดนะครับ เพราะฉะนั้นอย่างไรฝ่ายเลขานุการช่วยดูด้วยครับ

เลขานุการ : ท่านวิชา เชิญครับ

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ : ก็คงเป็นประเด็นเดียวกันครับ ผมรับมาจากฝ่าย
การศึกษา องค์การทางการศึกษาทั้งหลายนี้ครับว่า อยากจะให้คงมาตรา ๘๑ วรรคแรก มาตรา ๘๑ เดิม
นะครับ แต่ว่าเราอาจจะปรับให้สั้นเข้าครับ โดยไม่ต้องเขียนยืดยาวอย่างนี้ เพราะว่าเรามีการปรับปรุงอะไร
กันเยอะแล้ว ขอให้มีการต่อเนื่องก็แล้วกันครับ ให้มีเชื้อต่อไปครับ เพราะว่าเขาน้อยเนื้อต่ำใจมากครับ
พวกกลุ่มการศึกษาว่าหายไป มาตรา ๘๑ ของเขานะครับ

เลขานุการ : ผมรับไปดูนะครับ อย่างไรก็ตามฝากได้อีกนะครับ หมวดแนวนโยบายพื้นฐาน
นี่นะครับ มันฝากได้เยอะนะครับ เดี่ยวขอดูนะครับ ฝ่ายเลขานุการขอรับไปดูก่อนกับที่ สสร. เขาแปรญัตติ
แล้วพวกเราจะเห็นต่าง

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

น้ำพร ๓๑/๕

หมวด ๒ รัฐสภา ส่วนที่ ๑

นายธีรวิทย์ สุมาวงศ์ : เมื่อสักครู่นี้ ผมขอย้อนไปที่หน้าที่ของชนชาวไทย มาตรา ๗๑ นะครับ รู้สึกจะเคยพูดกับท่านเลขานุการไว้แล้วว่าในพรรค บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แล้วพรรคของ บอกรว่า บุคคลซึ่งไปใช้สิทธิหรือไม่ไปใช้สิทธิ โดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิได้ ย่อมได้รับ สิทธิหรือเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ อันนี้เป็นสิทธิที่เพิ่มขึ้นมา ซึ่งไปใช้สิทธิ หรือ นะครับ ย่อมได้รับ สิทธิ ในกฎหมายเดิมจะพูดถึงว่าคนที่ไม่ไปใช้สิทธิจะเสียสิทธิ แต่ตรงที่บอกว่าไปใช้สิทธิแล้วได้สิทธิ เป็น เรื่องที่เดิมเข้ามา ซึ่งมันจำเป็นจะต้องเขียนด้วยหรือ

เลขานุการ : ก็มีความเห็นที่เสนอขึ้นมา แล้วผมเข้าใจว่าเสียงส่วนใหญ่อยากให้เขียน ส่วนว่าจะไปได้สิทธิอะไรบ้าง เข้าใจว่ายังคิดกันไม่ออกนะครับ คงไม่แจกกันหรือไม่ได้อะไร แต่ว่าพูดกันเรื่อง ลดภาษีบ้างอะไรต่าง ๆ บ้าง พูดหลายเรื่องนะครับ ซึ่งผมเข้าใจว่ากรรมการส่วนใหญ่ก็เห็นว่าเป็นเรื่องที่ดี เพราะว่าจริง ๆ แล้วถ้าเทียบกับต่างประเทศ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ไม่ได้อะไรหรอกครับ แต่ว่าสังคมไทย ถ้าได้ อะไรบางอย่างจากการไปใช้สิทธิ มันอาจจะดีกับประชาชน แล้วก็ทำให้การออกเสียงเลือกตั้งของคนมัน คึกคักยิ่งกว่าเดิมนะครับ เราก็เลยเขียนไว้ เข้าใจว่าเสียงส่วนใหญ่อยากให้เขียนอย่างนั้นนะครับ

คณะกรรมการสิทธิการรกร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

อารีรัตน์ ๓๒/๑

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธาน ผมจะขออนุญาตอีกที ผม อัครวิทย์ ผมยังไม่แน่ใจว่าจะต้องเขียน เพราะถ้าท่านอยากจะให้สิทธินี้ ท่านก็ให้เสียเลย จะโดยไม่ต้องมีเขียนอย่างนี้ท่านก็ให้ได้ แต่ท่านไปเขียนอย่างนี้เข้าจะเป็นปัญหา แล้วผมคิดว่าไม่เขียนเสียจะดีกว่า ไม่เคยเขียนในรัฐธรรมนูญนำมาใส่ไว้

เลขานุการ : ท่านประพันธ์ว่าอย่างไร เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขอขอบคุณครับ ผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ รู้สึกประโยคสองประโยคนี้ที่ว่าไปใช้สิทธิแล้วยอมได้รับสิทธินี้เป็นท่านไพบูลย์ พอดีท่านไม่อยู่ ท่านเป็นคนเสนอผมจำได้ เหตุที่เขียนอย่างนี้ก็หมายความว่า คือเราพูดคนเสียสิทธินี้ คนใช้สิทธิเราไม่ได้บอกอะไรเขาบ้างเลยว่า ถ้าเขาไปใช้สิทธินี้ เขาจะได้รับสิทธิอะไร มันควรจะเขียนไว้ด้วยว่าคนที่ทำหน้าที่ที่ดีก็ควรจะได้รับการชดเชย เช่น เรื่องต่อไปในอนาคตเมื่อรัฐบาลมีงบประมาณเพียงพอแล้ว เขาอาจจะลดหย่อนภาษีให้ นะครับ อย่างเช่น คนที่ไปออกเสียงแล้ว เขาอาจจะให้เขาไปรับที่ไปลงคะแนนมาหักลดหย่อนภาษีได้ อาจจะเป็น ๕๐๐ บาท ๑,๐๐๐ บาทหรืออะไร อันนี้เป็นเจตนาที่เขาเสนอเข้ามา นะครับ ที่ฟังดูวันนั้นก็รู้สึกท่านจะเห็นอย่างนี้

เลขานุการ : ก็จะขอว่าท่านไพบูลย์ไม่อยู่ เอมามาตรา ๒๘ คุยกันอีกทีได้ไหมครับ เข้าใจว่าขอหารืออย่างนั้นนะครับ แงวนไว้แล้วคุยกันมาตรา ๒๘ อีกทีหนึ่ง ท่านคมสันว่าอย่างไร เชิญ

นายคมสัน โพธิ์คง : ขอประเด็นสั้น ๆ นิดเดียว ในเรื่องของมาตรา ๗๑ ที่เดิมเข้ามานี้ บทบัญญัติมาตรา ๗๑ ของเดิมถูกตีความเรื่องหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งถูกตีไปถึงเรื่องท้องถื่นด้วยนะครับ ไปถูกใช้ท้องถื่นเขาเขียนในรูปแบบนี้ เพราะฉะนั้นถ้าไปถูกใช้แล้วถูกตีความลักษณะเข้าไปถึงท้องถื่นด้วย ผมคิดว่า การได้สิทธินี้เป็นปัญหาในเชิงเรื่องของการใช้จ่ายงบประมาณมหาศาลครับ เพราะฉะนั้นประเด็นตรงนี้ผมคิดว่าวันที่ ๒๘ คุยอีกครั้งก็ได้ครับ แต่ว่าประเด็นนี้ต้องรอบคอบ เรื่องของการได้สิทธิเพราะว่ามันจะมีอะไรที่รัฐจะต้องจ่ายไปตรงในเรื่องของการเลือกตั้งเหล่านี้เยอะเกินควรหรือเปล่า ผมคิดว่าในประเด็นนี้ต้องพิจารณาให้รอบคอบครับ

เลขานุการ : ผมไปหมวดรัฐสภา หมวด ๖ ได้ไหมครับ บททั่วไป เฉพาะบททั่วไปนี้ผมถามเพื่อ Confirm ได้ไหมว่า บททั่วไปมีหลายเรื่อง แต่เรื่องสำคัญเรื่องเดียวที่อยากหารือคือเรื่องเราคงยืนยันใช้ใหม่ว่าจะมีสองสถานะครับ เขาอย่างนั้นนะครับ จะได้ไม่ต้องกลับไปกลับมา นะครับ ก็จะมีเสียงข้างน้อยอยู่ ไม่ต้องทบทวนได้ไหมท่านคมสัน เข้าใจว่าเสียงส่วนใหญ่อยากให้มีสองสภา Debate มาหลายรอบแล้ว

นายคมสัน โพธิ์คง : ตอนนี้อาจจะน้อยก็ได้ครับ ท่านประธานครับ คือประเด็นนี้จริง ๆ เป็นประเด็นที่ต้องพูดกันเยอะครับ ผมคิดว่าถ้าเวลาประชุมขณะนี้เหลือไม่มาก ประเด็นที่จะ Debate

คณะกรรมการการยกย่องวีรกรรมคุณ

อารีรัตน์ ๓๒/๒

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประเด็นนี้ผมคิดว่ายกไปวันจันทร์ได้ไหมท่าน เพราะเรื่องนี้จริง ๆ เราก็มีการคุยกันเยอะว่า เพราะไปรับฟังความคิดเห็นมามันมีเสียงสะท้อนหลาย ๆ อย่างอยู่เหมือนกันสำหรับประเด็นเรื่องของการมีสองสภาหรือไม่มีสองสภา เพราะว่าถ้าเราเลือกทางใดทางหนึ่งนี้บางทีก็ตอบประชาชนยากเหมือนกัน ไป ๆ มา ๆ เรื่องของการไม่มีสองสภา มีสภาเดียวอาจจะตอบประชาชนง่ายกว่าการมีสองสภาด้วยซ้ำไป ท่านประธานครับ

เลขานุการ : ได้ครับ ไปมาตรา ๒๘ ท่านประธานครับ แต่ว่าผมคิดเดี๋ยวแค่นั้น เมื่อวานฟังข่าวเขาบอกว่า มีการคุยกันเรื่องว่าไม่รู้จะหาที่ทางที่มาของวุฒิสภาอย่างไรก็เลยตัด คือ Logic แบบนี้ผมคิดว่ามันจะมีปัญหา ความจริงมันต้องเริ่มต้นจากคิดว่าควรจะมี ไม่ควรมีนะครับ แล้วไปหาวิธีการให้มีให้ได้ แต่ถ้าคิดว่าไม่รู้จะทำอย่างไรแล้วเลยตัดทิ้งนี้มันก็แปลก ๆ อยู่เหมือนกันในสายตามผม ผมไม่แน่ใจนะครับ

ประธาน : ท่านวิจิตร

นายวิจิตร สุระกุล : ผม วิจิตร สุระกุล ครับ ผมตั้งข้อสังเกตไว้อย่างหนึ่งครับ เรื่องการไปรับฟังประชาชน คือถ้าเราไปรับฟังประชาชนแล้วเราเอาตามที่ประชาชนบอกในทุก ๆ เรื่องนะครับ โดยไม่ยึดหลักเกณฑ์และหลักการใด ๆ ทั้งสิ้น ผมเรียนตัวอย่างง่าย ๆ ว่า ในทางรัฐศาสตร์เขามีอยู่คำว่า ประชาชนต้องการอะไร ประชาชนมีต้องการอยู่ ๒ เรื่อง ๑. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ๒. ความสะดวกในการดำรงชีวิต เอาเฉพาะความสะดวกในการดำรงชีวิตนี้ เขียนในรัฐธรรมนูญ เขียนสักกี่พันหน้าก็ได้ เขียนไม่หมด ถ้าเอาตามที่ชาวบ้านเขาอยากจะทำอะไร

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

พหุวิทยาจารย์ ๓๓/๒

เพราะฉะนั้นเมื่อเราไปฟังเขามา เราต้องมาดูด้วยว่าหลักการของรัฐธรรมนูญเขาทำกันอย่างไร ต้องยึดหลักการเป็นหลัก แล้วผสมผสานให้มันเข้าซึ่งกันและกัน หลักของ ๒ สภาส่วนใหญ่ทั่วโลกมี ๒ สภา แล้วเขาก็มีหลักการอยู่ ๗ - ๘ ข้อ ว่าหลักการของ ๒ สภามันคืออะไร มี ๗ - ๘ ข้อ แล้วทีนี้ถ้าหากว่าเราจะมาเขียนเพราะชาวบ้านก็ไม่รู้ เขาไม่รู้เรื่องเหล่านี้ เพราะฉะนั้นถ้าเราไปรับฟังเสียงชาวบ้านมา แล้วไม่มาดูของเราเสียก่อนด้วย อันนี้เป็นเรื่องจะลำบากนะครับ ขอขอบคุณครับ

เลขานุการ : ถ้าอย่างนั้นผมไปส่วนที่ ๒ ได้ไหมครับ สภาผู้แทนราษฎร เรื่องวิธีการได้มาซึ่งสภาผู้แทนราษฎร ยังไม่ต้อง Debate ได้ไหมครับ เรื่องใหญ่ เอาจายละเอียดเรื่องอื่นได้ไหมครับ จะเพิ่มเติมเรื่องอะไรบ้างครับ ท่านไพโรจน์ ขออนุญาตท่านประธาน

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ผมอยากจะเรียนท่านประธานและที่ประชุม เรื่องใหญ่ ๆ ที่จำเป็นต้องรับฟังจาก ๑๒ องค์กรอะไรต่าง ๆ เรายังไม่ได้ นะครับ เราได้วันที่ ๒๖ แล้วก็วันที่ ๒๘ ไม่รู้จะทันหรือเปล่า ผมคิดว่าทั้ง สส. สว. เอาไว้หลังจากเราฟังทั้งหมด แล้วมาว่ากันทีเดียวน่าได้ไหมครับ เพราะว่าตอนนี้ก็ยังไม่ขอยุติไม่ได้

เลขานุการ : เห็นตรงกันครับ แต่ผมหมายความว่ารายละเอียดในส่วนสภาผู้แทนราษฎร ท่านจะมีอะไรเพิ่มเติมไหมครับ ท่านวุฒิสภา เชิญครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสภา ดันไชย : บังเอิญมีคนตั้งข้อสังเกตเรื่องคุณสมบัติผู้รับสมัครแบบแบ่งเขต เรากำหนดแบบแบ่งเขตในมาตรา ๙๕ (๔) แต่ว่าไม่มีคุณสมบัติ สัดส่วน จะมีแต่คุณสมบัติเฉพาะ สส. เขต ฝ่ายเลขานุการลองดูด้วยครับ

เลขานุการ : เพราะเดิมที เขต เราใช้ เขตประเทศ ใช่ไหม เราเลยไม่ได้เขียนใช่ไหมครับ พอเราใช้เขตเป็นโซน ท่านวุฒิสภาตั้งข้อสังเกตว่าอาจจะต้องเขียนหรือเปล่าใช่ไหมครับ เพราะว่าเดิมทีเป็นเขตประเทศมันก็ไม่มีคุณสมบัติหรอก ในเรื่องที่อยู่อาศัยอะไรต่าง ๆ พอเป็นโซนมันจะมีปัญหานะครับ ผมอยู่กรุงเทพฯ จะไปสมัครโซนอีสานได้ไหม อะไรต่าง ๆ ยังไม่ได้พูดกันเรื่องนี้ เดี่ยวฝ่ายเลขานุการรับท่านรองเลขานุการช่วยจดด้วย ถ้าลืมห้อยอะไรช่วยเตือนนะครับอาจารย์วุฒิสภา

รองศาสตราจารย์วุฒิสภา ดันไชย : ที่บอกเพราะผมกลัวผมลืมครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานครับ ขอเตือนนิดหนึ่งครับ ผมขอในรายละเอียดในมาตรา ๙๖ อยากจะขอเพิ่มลักษณะต้องห้ามอีกวงเล็บหนึ่งครับ เคยเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบยังไม่เกินห้าปีในวันเลือกตั้ง

เลขานุการ : อันนี้เดิมเลยนะครับ ส่วนของอาจารย์วุฒิสภารับตุนะครับ เดี่ยวจะเขียนอย่างไร เพราะว่าไม่ได้คุยหลักการอะไรกันเลย เดี่ยวรีบไปดู แต่ว่าของท่านอาจารย์จรัญที่ขอให้เดิม เดี่ยวเดิมเลยนะครับ

คณะกรรมการการยกย่องวีรกรรมคุณ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๓๓/๒

หมวดวุฒิสภา ก็เหมือนเดิมนะครับ หลักการใหญ่ ๆ เรื่องที่มาอะไรอย่างนี้เราไม่คุยนะครับ มีเรื่องย่อย ๆ อะไรใหม่ที่ท่านอยากให้เติมมีไหมครับ อาจารย์วุฒิสภา เชิญครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสภา ดันไชย : ขอประทานโทษท่านเลขานุการ นิดเดียว มาตรา ๙๖ มีคนฝากเหมือนกันว่า กรณีที่เราเขียนเรื่องพรรคเมื่อส่งแล้วห้ามถอน แต่ว่าในกรณีที่ถ้าบุคคลนั้น ขาดคุณสมบัติเองจะมีปัญหาอย่างไรหรือเปล่าครับ เช่น ผมสมัครแล้วผมจะเปลี่ยนใจ ผมไปบวชเสีย ขาดคุณสมบัติโดยตัวบุคคล จะมีปัญหาตามมาตรานี้หรือไม่อย่างไร ฝากฝ่ายเลขานุการลองดูนะครับ

เลขานุการ : ท่านรองว่าอย่างไรเรื่องนี้ ผมนิดเดียว เข้าใจว่าระบบเดิมเราบอกว่า ก็ไม่มีปัญหา ก็ถือว่าขาดไป ก็ถือว่าครบไปตามปกติ มีความเห็นอื่นใหม่ว่าจะให้ทำอย่างไร ผมไม่แน่ใจ คือเคลื่น คือเคลเกิดขึ้นเมื่อคราวที่แล้วครับ เรื่องหมอบเปรมครับ

นายอัชพร จารุจินดา : จะไปดูนิดหนึ่งครับ เพราะว่าถ้าให้เปลี่ยนผู้สมัครได้จะมีผลกระทบต่อการศึกษาเสียงค่อนข้างเยอะ ธรรมดาที่ผ่านมาถ้ายื่นสมัครก็สมัครแล้วตรวจสอบคุณสมบัติ แล้วถ้าขาดคุณสมบัติภายหลังก็หายไปคนนั้น

นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธานครับ ในกรณีนี้ต้องแยกมองระหว่างการลงทะเบียนเลือกตั้งจริง ๆ กับการเป็นบัญชีรายชื่อ บัญชีสัดส่วน เพราะถ้าหากลงทะเบียนเลือกตั้งจริง ๆ มันต้องหาเสียงหาอะไรต่ออะไร เพราะว่าบัญชีรายชื่อ ๔๐ คนนี้ คนกลางหาย คนที่ ๔๐ จะให้เขาเพิ่มอีกคนเป็นคนสุดท้ายไหม

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

พุทธชาติ ๓๔/๑

เลขานุการ : คือระบบบัญชี เราไม่ได้ให้เพิ่มอยู่แล้วครับ เพราะว่าระบบบัญชีเป็นบัญชีที่ไม่ต้องเติมก็ได้ คือเราบอกว่าจำนวน ๑๐๐ คน จะส่ง ๕ คนก็ได้ จะส่ง ๒๐ คนก็ได้ ๙๙ คนก็ได้ เพราะฉะนั้นระบบบัญชีรายชื่อไม่กระเทือนอะไร

นายอัศวินวิทย์ สุมาวงศ์ : คราวที่แล้วเรื่องที่มีมันเกิดขึ้นมันเป็นเรื่องบัญชีใช้ไหมครับ
คราวที่แล้วมันได้บัญชีเดียวของพรรคเดียว มันเลยไม่ครบ ๑๐๐ คน

นายอัชพร จารุจินดา : คือคราวที่แล้วมันจะไม่เกิดอีกครับ แต่ว่ามันมีปัญหาคราวที่แล้วมันมีบัญชีเดียวจนครบ เรากำหนดว่า สส. ต้องมี ๑๐๐ คน เมื่อบัญชีมีบัญชีเดียว ๙๙ คน ก็ขาดไป ๑ คนก็เปิดสภาไม่ได้ แต่คงไม่เกิดอีกแล้วครับ ถ้าจะเกิดคงอีก ๑๐ ปี

เลขานุการ : ท่านมานิจว่าอย่างไรครับ เชิญครับ

นายมานิจ สุขสมจิตร : ผมมีอีกเรื่องนะครับท่านเลขานุการครับ คือตามมาตรา ๙๙ เราพูดถึงเรื่องว่า การควมรวมพรรคเราไม่ใหรวมพรรคในระหว่างที่อายุสภาผู้แทนยังไม่เสร็จสิ้นลง คราวนี้ถ้าเผื่อมีการแก้งทำให้พรรคถูกยุบ แล้วก็ไปอยู่พรรคใหญ่ เราจะแก้ปัญหานี้อย่างไรครับ

เลขานุการ : เขาต้องสมัครรับเลือกตั้งใหม่นี้ครับ ก็ไม่มีผลอะไร ถ้าเขาลงสมัครรับเลือกตั้งใหม่ก็ปกติ

นายมานิจ สุขสมจิตร : เป็นสมาชิกอยู่แล้วครับ และอายุยังไม่หมด

เลขานุการ : ถ้าเขาออกหรือยุบพรรคอะไรก็แล้วแต่ เขาต้องไปเลือกตั้งใหม่หมดครับท่าน

นายมานิจ สุขสมจิตร : ไม่ได้ เขาเป็น สส. อยู่แล้วพรรคทำ หาเรื่องให้เขา พรรคถูกยุบสมาชิกภาพหมดไปเลยหรือเปล่า ถ้าพรรคถูกยุบ

เลขานุการ : คือพรรคถูกยุบมันจะไปหาใหม่ได้กรณีเดียวเท่านั้น ก็คือกรณีที่การก่ล้มแก้งเขาอะไรต่าง ๆ เขา แต่โดยรวมถ้ายุบทั้งพรรคมันก็ต้องพ้นจากตำแหน่งไปหมดไปทั้งพรรคท่านรองเชิญ

นายอัชพร จารุจินดา : รับไว้ในมาตรา ๑๐๑ (๔) ขาดจากสมาชิกภาพของพรรคการเมืองในกรณีศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค และไม่อาจเข้าสมาชิกพรรคอื่นได้ อย่างที่ท่านอาจารย์มานิจว่า

เลขานุการ : อันนี้ไม่ใช่เรื่องยุบพรรคครับ เรื่องบางคนพยายามให้พรรคขับออกจากพรรค

นายอัชพร จารุจินดา : แต่ท่านมานิจยกคือว่า เขาจะใช้ (๔) คือทั้งหมดแก้งถูกให้ยุบพรรคหมด แล้วก็วิ่งไปหาพรรคใหม่แทนการควมรวม

เลขานุการ : จะให้ทำอย่างไรครับ ประธานโทษ ให้ฝ่ายเลขานุการไปคิดไม่รู้จะคิดอย่างไรครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

พุทธชาติ ๓๔/๒

นายมานิจ สุขสมจิตร : ให้ฝ่ายเลขานุการไปคิดแล้วกัน ผมก็นึกไม่ออก แต่คิดว่าคงมี
ครีธณูชัยทำอย่างนี้ได้

เลขานุการ : โอ.เค. ครับ

ประธาน : เชิญท่านไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ท่านประธานครับ ผมตรวจหามาตราไม่เจอ แต่เป็นห่วงว่า
กรณี que เลือกตั้งแล้วยังไม่ได้ครบ ดูเหมือนเราจะเขียนไว้ ได้สมาชิกร้อยละ ๙๕ สามารถเปิดประชุมได้
ซึ่งอันนั้นผมยังเป็นห่วงอยู่ มันจะได้ตามนั้นหรือเปล่า ๙๕ เปอร์เซ็นต์ มันไม่ได้เปิดไม่ได้ยุ่งอีกนะครับ ตรงนี้
เรากำหนดไว้สูงเกินไปหรือเปล่า

เลขานุการ : มาตรา ๙๑ ถึงมาตรา ๙๓ ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ช่วยดูสักนิดหนึ่งตรงนี้นะครับ น่าเป็นห่วงนะครับว่าเราแน่ใจ
หรือว่าเมื่อเลือกตั้งแล้วเราประกาศผลมันจะได้ร้อยละ ๙๕ จะเปิดประชุมได้ ถ้าเปิดประชุมไม่ได้ก็เลือก
ประธานสภาไม่ได้ เลือกประธานสภาไม่ได้ก็ตั้งรัฐบาลไม่ได้ ก็จะเป็นผลกระทบตามไปครับ

เลขานุการ : หากท่านประพันธ์จะทำอย่างไรเรื่องนี้ เพราะว่ามันจะสอดคล้องกับ
เรื่องการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฝ่ายท่านประพันธ์คิดได้ไหมครับว่าอันนี้ใส่อย่างไร คือ
ร้อยละ ๙๕ เท่าที่ผมฟังไม่ใช่ตัวเลขสูงนะครับ เขาบอก แม้แต่ ๕ เปอร์เซ็นต์เองก็มีผลต่อการตั้งรัฐบาล
จริง ๆ เขาอยากได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เหมือนเดิม เพียงแต่ว่าอยากจะให้ กกต. ทำงานให้มันเร็วขึ้น หรืออะไร
ต่าง ๆ เหล่านี้มันจะทำอย่างไร เรากลับไปดูระบบเดิมได้ไหม แต่ในขณะเดียวกันก็ Lock ว่า กกต. ต้องทำ
อะไรให้มันเสร็จสิ้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตนะครับ คือในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แก้ไขเพิ่มเติม เขาแก้ไขให้คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ต้องจัด
ให้มีการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน ฉะนั้นมันบังคับ ในจุดที่ ๒ ถึงถูกบังคับว่าจะอย่างไรก็ต้องจัด
ให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน ฉะนั้นเขาต้องประกาศผลไปก่อนนะครับ โดยเหตุนี้จุดที่ ๒ เขาถึงให้ใบแดงได้แค่
๒ ใบแค่นั้นเอง มันต่างกับชุดแรกที่ไม่มีบังคับถึงสั่งแล้วสั่งอีกนะครับ อันนี้ก็ไม่ต้องไปดูในกฎหมายลูกนะครับ
ถ้ากฎหมายลูกว่าต้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งภายใน ๓๐ วัน นับแต่มีการ
เลือกตั้งเหมือนกับการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นตามประกาศคณะปฏิรูป ฉบับที่ ๓๒
กกต. ก็ต้องประกาศผลไปก่อนภายใน ๓๐ วัน แล้วคงจะต้องไปลดยาทิ้งอะไรก็ต้องเป็นลักษณะแบบนั้น

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๓๕/๑

เลขานุการ : ได้ไหมครับ เจาระบบแบบนี้ ท่านวุฒิสภาเชิญ

รองศาสตราจารย์วุฒิสภา ดันไชย : ผม วุฒิสภา ท่านประธานครับ ประเด็นนี้ผมยังติดใจเรื่อง ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ผมคิดว่าจริง ๆ ถ้าไม่ได้เป็น Majority มันจะมีปัญหามากเรื่องการตั้งรัฐบาล ผมเองยังคิดว่าใช้หลัก ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ว่าไปกำหนดระบบการเลือกตั้งว่าต้องรับรองก่อน เราให้อำนาจการสอยทีหลัง ผมคิดว่าระบบนี้น่าจะช่วยทำให้การเมืองชัดเจนกว่า ผมเองยังคิดว่า ๙๕ เปอร์เซ็นต์นี้คนตั้งคำถามเขอะนะครับว่าทำไมต้อง ๙๕ เปอร์เซ็นต์ แล้ว ๕ เปอร์เซ็นต์ มีความหมายมากต่อการที่พรรคใดจะเป็นรัฐบาล

เลขานุการ : ท่านอัครพรเชิญ

นายอัครพร จารุจินดา : ขออนุญาตท่านประธาน มันมีอีก ๒ กรณีครับ กรณีหนึ่งก็คือไปลาออก คราวที่แล้วก็ลาออก หรือกรณีที่เขตเลือกตั้งบางเขตคนสมัครมีคนเดียว แล้วมันก็ไม่ถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ มันก็ไม่ได้สักที่อยู่นั่น แล้วทำให้คนเดียวนั้นทำให้ไม่สามารถเดินหน้าอะไรได้เลย ถ้าจะคิดคงต้องคิดเผื่อตรงนี้ด้วย

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : อีกประเด็นหนึ่งที่น่าคิดก็คือ เขาละมันอาจจะไม่เกิด ถ้ามันเกิด มันต่างกันแค่จุดนะครับ แล้วเกิด ๕ เปอร์เซ็นต์ยังไม่ออกมา พอผล ๕ เปอร์เซ็นต์ออกมาไม่ได้ก็เป็นของอีกฝ่ายหนึ่งนะครับ นี่ก็เกิดปัญหาได้เหมือนกัน ประธานสภาที่เลือกไว้แล้ว นายกรัฐมนตรีที่เลือกไว้แล้วยังกันใหญ่เลย เพราะฉะนั้นการกำหนด ๙๕ เปอร์เซ็นต์ อันตรายมากครับ

เลขานุการ : ท่านคมสันเชิญครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : ท่านประธานครับ คือประเด็นเรื่องของการรับรองผล เนื่องจากมันเกิดขึ้นใน กกต. ชุดแรกไปพิจารณาเรื่องของการคัดค้านการเลือกตั้งว่ามันจะดำเนินการไม่ได้ แล้วจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากว่าในแง่บทบัญญัติของเรื่องการคัดค้านการเลือกตั้งค่อนข้างเขียนแบบเดินตามกฎหมายเลือกตั้งเมื่อปี ๒๕๒๒ ซึ่งกลไกมันไม่สอดคล้องกัน มันมีหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องการคัดค้านการเลือกตั้งไม่เขียน เพราะฉะนั้น กกต. ชุดแรกเขาก็เลยมองว่าเขามาใช้เรื่องการประกาศรับรองผลแทน แล้วก็เอาเรื่องของประกาศรับรองผลเป็นตัวหลักในการที่บอกให้ใบเหลือง ใบแดง แล้วก็ศัพท์ใบเหลือง ใบแดง มันเกิดขึ้นจากการที่มันมีการต้องถูก ๒ ครั้ง ถูกใบเหลือง ๒ ครั้ง แล้วเป็นหนึ่งในแดง อาจารย์กมลชัยเป็นคนตั้งประเด็นใบเหลือง ใบแดงนี้ขึ้นมาในประชุมของ กกต. แล้วก็ใช้หลักนี้มาตลอด ซึ่งต่อมาเวลาเราแก้ไขเราก็มานั่งเนี่ยกับเรื่องนี้ครับ จริง ๆ ระบบที่ถูกต้องมันควรจะเป็นเรื่องของการคัดค้านการเลือกตั้ง เพราะกระบวนการคัดค้านการเลือกตั้งไม่ชอบ ส่วนการประกาศรับรองผล ถ้าไม่มีกรณีของการผิดพลาดอันเนื่องมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่แล้ว โดยหลักการต้องรับรองผลแล้วก็สอยออกทีหลัง แล้วก็ไปสู่กระบวนการเลือกตั้งใหม่ แต่ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาชุดแรกก็เปลี่ยนวิธีการใช้ เพราะว่าการกลไกของกฎหมาย

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

มันเอื้อ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าถ้าเราวางหลักการตรงนี้ว่าจะไปทำเรื่องกลไกเรื่องของการคัดค้านการเลือกตั้ง ภายหลังให้มันเอื้อ แล้วก็ใช้ระบบของการรับรองก่อน แล้วก็ในส่วนของกระบวนการถ้า กกต. จะไม่รับรอง ผลก็ต้องทำให้เสร็จภายในกำหนดเวลา พอถึงตรงนั้นจะต้องรับรองเสมอแล้วไปสอยออก ผมคิดว่า ประเด็นนี้มันจะไปได้แล้วจะไม่ใช่เป็นปัญหาครับ

นายจรัญ ภักดีธนากุล : ท่านประธานครับ ผมก็ได้รับความห่วงกังวลฝากมาว่าปัญหาของสุญญากาศทางการเมือง ทางอำนาจรัฐ สำคัญมาก มากกว่าอย่างอื่นเลย เพราะฉะนั้นเขาก็บอกว่า ถ้าเมื่อของเดิมที่จะต้องให้ครบจำนวน สส. หรือ สว. ถึงเปิดสภาได้อะไรอย่างนี้ มันอาจจะทำให้ประเทศตกอยู่ในภาวะที่ชะงักงันแล้วก็เป็นอัมพาตได้ ปัญหาหนึ่งของเรายกเว้นให้เหลือ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ก็ทำได้ใช่ไหมครับ ก็ยังมีผู้ขอมาบอกว่าให้มาขอเดชะขอให้ลดเหลือ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ได้ไหม ท่านพูดไปถึง ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งอันนั้นมันก็จะหนักเกินไป เพราะฉะนั้นระหว่างความเห็น ๒ ด้าน ผมก็ยังคิดว่าอย่างน้อยที่สุด ก็ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ที่ท่านให้ไว้ในร่างแรกน่าจะยืนอยู่ได้ ผมยังเห็นว่าอยากจะขอลดลงเหลือ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ ด้วยซ้ำ เราค่อยแก้ปัญหา ปัญหาที่ตั้งรัฐบาลแล้วมันเพี้ยนอะไรมันแก้กันได้ มันไม่ใหญ่เท่ากับปัญหาของสุญญากาศทางการเมืองอะไรอย่างนั้น ขอบพระคุณครับ

เลขานุการ : ท่านรองอัครพรมีความเห็นเสนอแนวทางกลาง ๆ เชิญท่านรองอัคร

นายอัคร จารุจินดา : มันอีกทีหนึ่ง วิธีเขียนนะครับ คือยอมรับหลักเรื่อง

๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ไว้ก่อน เสร็จแล้วถ้าพ้นผ่านจากวันเลือกตั้งไปแล้ว ๓๐ วัน แล้วก็ยังไม่ได้ครบ แต่ว่าจำนวนที่มีนั้นอาจจะถึง ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ก็ให้เปิดประชุมไปได้ คือยังยึดหลัก ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์อยู่ สิ่งที่เขียนอยู่ในมาตรา ๙๑ นั้นคล้าย ๆ ว่าวันเลือกตั้งนั้นได้ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ก็ โอ.เค. เอาไปเลย มันก็ยึดไปได้อีกหน่อยหนึ่ง คือผมเองเห็นด้วยกับท่านอาจารย์จรัญ เนื่องจากในคราวที่ผ่านมามันเกิดสุญญากาศค่อนข้างบ่อย ในเรื่องนี้ แล้วก็ยังไม่ได้หาระบบที่อุดช่องว่างตรงนี้อย่างชัดเจน มันก็เลยต้องเขียนเผื่อไว้ว่าจะมีเหตุการณ์อะไรหรือไม่

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นายจรัญ ภัคดิธนากุล : ท่านประธานครับ ผมก็เคยคิดอย่างนี้ แล้วเคยให้ความเห็นแบบนี้ว่า ถึงแม้ยังไม่ครบก็ให้เรียกประชุมกันได้ก่อน ทำกันไปก่อน แต่ว่าอย่าเพิ่งไปใช้อำนาจไปตั้งรัฐบาลไปทำอะไรใช่ไหมครับ แต่วิธีนั้นเขาก็บอกว่าจะเปิดประชุมไปทำไมมันก็ไม่ได้ประโยชน์ ยกตัวอย่างเลยนะครับ วุฒิสภาเลือกมาแล้วได้ ๙๔ เบอร์เซ็นต์ เปิดไม่ได้ใช่ไหมครับ ช่วงนั้นพอดี กกต. ล้ม เกิดตาย เกิดขาด เกิดลาออกทั้งหมด ก็จะต้องตั้ง กกต. ใหม่ แล้วตั้ง กกต. ใหม่ก็ต้องใช้วุฒิสภาใช่ไหมครับ สมมุติหาแล้วส่งชื่อมาตีหมดเลย วุฒิสภายังประชุมไม่ได้ ก็ตั้ง กกต. ใหม่ไม่ได้ ก็เปิดไปเลือกวุฒิสภาใหม่ไม่ได้ เหตุการณ์นี้ก็คือจะเกิดสุญญากาศของอำนาจรัฐในส่วนนี้ทันที แล้วก็ไม่มีทางแก้ทางอื่น ผมคิดว่าปัญหานี้ใหญ่กว่า โดยเฉพาะของวุฒิสภาผมว่าต้องหย่อนให้เปิดได้เร็ว ให้เปิดได้ให้ทำงานไปได้ก่อน แล้วก็ต้องเลือกให้ครบภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันอย่างที่เราคิดทางแก้ให้ผมว่าถูกต้องแล้ว ปัญหาอยู่ที่ ๙๕ เบอร์เซ็นต์ ๙๐ เบอร์เซ็นต์อะไรอย่างนี้ แค่นั้นเพียงไรถึงจะเพียงพอครับ

เลขาธิการ : ผมฟังยังไม่ค่อยชัดเจนครับ แต่ผมฟังว่าเรื่องให้ไปก่อนแล้วค่อย เห็นตรงกันแล้วนะครับ คือหมายความว่าไม่ได้เกี่ยวกับ ๙๕ เบอร์เซ็นต์ หรือ ๑๐๐ เบอร์เซ็นต์นะครับ แต่หลักการเอาตรงนี้นะครับ ท่านประธานเห็นด้วยไหมครับ ก็ขอว่าภายในสามสิบวันที่พูดนี้ ให้ กกต. เห็นชอบไปก่อนแล้วไปสอยทีหลัง เพราะฉะนั้น ๙๕ เบอร์เซ็นต์มันจะเหลือกรณีอื่นครับ ๕ เบอร์เซ็นต์ไม่ใช่กรณีเรื่อง กกต. มาให้ใบเหลือง ใบแดงแล้ว มันอาจจะเกิดกรณีอื่นที่อาจจะเกิดขึ้นได้ซึ่งมันไม่รู้คืออะไรนะครับ เอาหลักนี้ไปก่อนได้ไหมครับ ท่านประพันธ์ เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตนะครับ คือถ้าหากว่ากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งให้ กกต. ประกาศผลการเลือกตั้งไปก่อนภายใน ๓๐ วันนับจากวันเลือกตั้ง แล้วไปสอยทีหลัง ผมคิดว่าจำนวน ๙๕ เบอร์เซ็นต์นี่พอนะครับ อันนี้จำนวนอีก ๕ เบอร์เซ็นต์นี่ก็เกือบ ๒๐ คนใช่ไหมครับ มันก็มากพอสมควรนะครับ คืออย่าไปเอาปัญหาที่เกิดขึ้นคราวที่แล้ว ที่ว่ามีพรรคเดียวแล้วลงเลือกแล้วไม่ได้ถึง ๒๐ เบอร์เซ็นต์อะไร อันนั้นอาจจะไปดูในกฎหมายลูกอีกทีหนึ่งนะครับ แต่ผมว่าทั้งหลักการอันนี้ผมว่าดีนะครับ

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธานครับ ผมขออนุญาต ผม อัครวิทย์ ครับ คือถ้าเราพูดว่าถึงว่ากฎหมายเลือกตั้งเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ตามใจเราได้มันก็คงจะออกรูปนี้ได้ แต่ต้องระลึกว่ากฎหมายเลือกตั้งไม่ใช่เราออก เราเป็นคนร่าง ซึ่งอาจจะร่างอย่างที่เราระสงค์ แต่คนที่ออกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง กรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งสรรหา สส. สว. ไม่ใช่เรานะครับ เรายกร่างเท่านั้น แต่ สนช. เป็นคนพิจารณาและประกาศใช้ เขาอาจจะไม่เห็นด้วยกับร่างที่เราเสนอไป ฉะนั้นตรงนี้ไม่มีอะไรเป็นหลักประกันนะครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ศิริพร ๓๖/๒

เลขานุการ : อย่างนี้ครับ ท่านอัครวิทย์ครับ ถ้าตกลงหลักการอย่างนี้ได้ มาตรา ๙๑
วรรคสามก็คงไว้เช่นครับ แต่บทบัญญัติว่าด้วย กกต. ให้ใบเหลือง ใบแดงต้องไปเขียนให้ชัด เขาอย่าง
หลักการที่เราพูดเขียนในรัฐธรรมนูญให้ชัดได้ไหมครับ ท่านประธานครับ เดียวไปดูคำจะใช้อย่างไรกัน

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตครับ อย่างที่ท่านอัครวิทย์ว่า ถ้าอย่างนั้นเราอาจจะ
เขียนต่อไปก็ได้ว่ากรณีที่มันไม่ครบอย่างนี้ หรือจะต้องเลือกภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ถ้ามันยังไม่ได้ก็ให้
เป็นไปตามนั้น เขาแค่นั้นอะไรอย่างนี้อีกก็ออกหนึ่งไม่ต้องไปเขียนอีกแกก็หนึ่งว่าในที่สุดแล้วถ้าเกิดมันยัง
ไม่ได้ตามนี้ แล้วมันเลือกภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันมันยังไม่ได้ ซึ่งหนึ่งร้อยแปดสิบวันนี่ก็นานนะครับ
อาจจะต้องเอาแค่เก้าสิบวันหรืออะไร แล้วยังไม่ได้ก็มาให้เปิดเท่าที่มันมีอะไรอย่างนี้ เราก็จะแก้ปัญหา
ไปได้

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๓๗/๑

เลขานุการ : ที่ผมเรียนหลักการเดิมก็คือว่า ๕ เปอร์เซ็นต์ที่ถูกตัดทิ้งนี้ต้องไม่ถูกตัดโดย กต. คือถูกตัดโดยเหตุอื่นนะครับที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เพราะฉะนั้นถ้าเอาหลักอย่างนี้ มาตรา ๙๑ พรรคสามนี้ มันคงไม่ได้ เพียงแต่ว่าท่านอัครวิทย์ก็ตั้งใจที่บอก กต. ต้องไปสอยที่หลังนี้มันต้องเขียนให้ชัด เพราะถ้าเขียนไม่ชัดเวลาไปเข้า สนช. สนช. เขาจะเปิดช่องให้ กต. ให้ใบแดงก็ได้ เพราะฉะนั้นผมถึงเรียนว่าก็ต้องไปเขียนในอำนาจ กต. ให้ชัดว่าการสอยนี้จะเกิดขึ้นภายหลัง ๓๐ วัน หรืออะไรก็แล้วแต่อย่างนี้ ใน บทบัญญัติเรื่องรัฐธรรมนูญนะครับ ในรัฐธรรมนูญอีกทีหนึ่ง ส่วนกฎหมายลูกเดี่ยวไปตามอีกที ท่านไพโรจน์ ว่าอย่างไรครับ เชิญครับ

นายไพโรจน์ พรหมลาส์ : ผม ไพโรจน์ พรหมลาส์ ครับ มีนิดเดียวครับ คือถ้าหากว่า การนับคะแนนเป็นไปตามที่ กรอบที่ ๒ เขาเสนอ คือนับที่หน่วยเลือกตั้ง อันนี้ปัญหาจะน้อยไปนะครับ เพราะว่ามันนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งมันจะเสร็จเร็วมาก แล้วก็อาจจะติดค้างอย่างมากไม่เกิน ๒ - ๓ วัน อาทิตย์หนึ่งนะครับ สามารถที่จะประกาศผลได้เร็ว อาจจะไม่ต้องรอถึง ๓๐ วันด้วยซ้ำไป ถ้าเป็นอย่างนั้น เราก็คงจะเปิดการประชุมสภาได้เร็วขึ้น

เลขานุการ : ท่านคมสันว่าอย่างไรครับ เขาประเด็น ๙๕ เปอร์เซ็นต์ก่อนนะครับว่าอย่างไร

นายคมสัน โพธิ์คง : คือ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ผมเห็นด้วยอยู่แล้วครับ ที่นี้ในประเด็น

ต่าง ๆ ที่ว่ารายละเอียดของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต้องเขียนเยอะพอสมควร แต่ว่าในแง่หลักการ เรื่องของการสอยออกกับเรื่องประกาศรับรองผล ถ้าจะให้มันต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขตามกำหนดเวลา คือยอมให้ กต. ไม่รับรองได้ แต่ว่าต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ๓๐ วัน หลังจากนั้นแล้วถ้าทำไม่เสร็จภายในระยะเวลา ต้องประกาศรับรองผลไปก่อน แล้วก็ใช้ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ให้เขาไป อันนี้ผมคิดว่ามันไปได้อยู่ แต่ว่าตัวล็อกนี้ อาจจะขยายนิดหนึ่งว่า สอยที่หลังมันก็คือเงื่อนไขหลัง ๓๐ วันไปแล้วก็ต้องไปใช้ระบบนั้น แต่ก่อนนั้นต้องให้เขาด้วยครับ ไม่ใช่พบแล้วมันจริง พบชัด ๆ ไม่ให้มันก็ประหลาด ๆ อยู่ เพราะฉะนั้นถ้าพบชัด ๆ นี้ต้องให้เขาก่อน แล้ว ๓๐ วันก็ไปสอยออกถ้าครบกำหนด เป็น ๒ Step

เลขานุการ : ถ้าเขาจัดทันใน ๓๐ วันใช้ใหม่ ยอมเขา ถ้าเขาไม่ทัน ๓๐ วันก็ต้องไปสอยที่หลังนะ เอาหลักนี้นะ อาจารย์วุฒิสสาร ท่านประพันธ์รับได้นะครับ เอาหลักนี้นะครับ รับได้นะครับ เพราะฉะนั้นมาตรา ๙๑ พรรคสามนี้คงใหม่ครับ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ แล้วเดี่ยวไปปรับเรื่อง กต. ตามหลักการที่เราคุยกัน เพราะฉะนั้นส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร เราจบในรายละเอียดได้ใหม่ครับ ที่มาอะไรต่าง ๆ เราว่าไปนะครับท่านประธานครับ

ประธาน : มีอยู่เรื่องหนึ่งนะครับ คือท่านอาจารย์เกริกเกียรติท่านได้เสนอเอกสารมาแล้ว ก็อยากจะให้เราไปศึกษาดู ผมขอเชิญท่านอาจารย์ช่วยชี้แจงครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เบญจกุล ๓๗/๒

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ในเรื่องของการเลือกตั้งนี้ก็ได้มีการพูดกันมาก แล้วก็มีความเห็นว่าถ้าเราอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากเราจะแก้ไขในเนื้อหาของรัฐธรรมนูญแล้วสิ่งที่สำคัญอีกอันหนึ่งก็คือระบบการเลือกตั้ง ระบบการเลือกตั้งนี้มันจะเป็นวิธีการที่จะคัดคนที่เข้าไปมีอำนาจเข้าไปเป็นรัฐบาล เพราะฉะนั้นถ้าอยากเห็นการปฏิรูปการเมืองเกิดขึ้นจริง ผมคิดว่าระบบการเลือกตั้งนี้ก็ต้องพิจารณากันอย่างจริงจังว่า ถ้าเราอยากเห็นการเมืองเปลี่ยนแปลงแล้วอะไรควรจะเปลี่ยนแปลง ผมได้นำเสนอเอกสารในวันนี้ อยากจะขอให้พวกเราทุกคนลองไปอ่านดู แล้ววันจันทร์ที่ ๒๔ นี้เราคงจะได้มาถกกันอีกทีหนึ่งนะครับ ผมคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญนะครับ ผมคิดว่าผมได้แสดงความเห็นไว้หลายครั้งนะครับ แล้วเรื่องนี้ก็ได้มีการศึกษากัน เรื่องหนึ่งที่เป็นเรื่องที่น่ากังวลมากก็คือเรื่องมันยุ่งยากนะครับ แต่จากการที่ผมไปศึกษาดูแล้วมันไม่ใช่เรื่องยากเลย ประชาชนเขาก็เลือกของเขาแบบเดิม เข้าไปในคูหาเลือกตั้ง เลือกผู้แทนที่เขา รักเลือกพรรคที่เขาชอบ ก็แค่นั้นเอง แต่ประเด็นที่มันเกิดขึ้นก็คือว่า ในการคำนวณแบ่งเขตเลือกตั้งจะแบ่งอย่างไร คำนวณอย่างไร อันนี้เป็นหน้าที่ของ กกต. -----

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นวพร ๓๘/๑

ซึ่งก็อาจจะบอกว่ายากอีกเหมือนกัน ผมก็ใช้ตัวเลขที่เราพิจารณาเมื่อคราวที่แล้ว ๓๒๐ ๘๐ จากตัวเลข
อันนั้นผมก็ไปนั่งไล่โดยเป็นสัดส่วนอยู่ ๑๐ กลุ่มจังหวัด ในเอกสารที่แจกให้ท่านผู้มีเกียรติไปจะเห็นว่า
มันลงตัวได้ ๑๐ เขต ในแต่ละเขตมันมีจำนวนประชากรใกล้เคียงกัน แล้วที่นั่งของพรรคก็ได้ทุกเขตลงตัว
หมด เพราะฉะนั้นในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ผมก็คิดว่ามันไม่ใช่เรื่องยากเย็น เพราะมันอยู่ในเขตจังหวัด
อันนี้ในประเด็นที่ว่าทาง กกต. ก็คงจะต้อง ถ้าสมมุติเรารับการอันนี้ กกต. ก็คงต้องทำงานเพิ่มอีกนิดหนึ่ง
แต่ไม่ใช่เรื่องยาก แต่ผมคิดว่าระบบที่เรานำเสนอเนี่ยมันจะเปลี่ยนโฉมหน้าทางการเมืองอย่างสำคัญ
รายละเอียดนี้อยู่ในเอกสาร ผมขออนุญาตนำถกกันในวันจันทร์ดีกว่าครับ ขอขอบคุณครับท่านประธาน

ประธาน : ขอบพระคุณครับท่านอาจารย์เกริกเกียรติ ที่นี้ก่อนที่จะเลิกประชุมผมอยาก
ขอให้ท่านอาจารย์สมคิดได้ช่วยชี้แจงกำหนดการ พวกเราจะพบปะกันอย่างไรอีกเมื่อไร เชิญครับ

เลขาธิการ : ก่อนผมชี้แจงท่านพิสิฐมีมติหนึ่งท่านประธานครับ จะขออนุญาตท่านพิสิฐ
ก่อนได้ไหม ผมจะได้ชี้แจงตอนสุดท้ายเลย

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผมมี ๒ ประเด็นสั้น ๆ

ประเด็นที่ ๑ ก็คือ เรื่องของหมวด ๘ ได้มีการแจกเอกสารทุกท่านแล้วนะครับ ก็เป็นการแก้
Wording ด้อยค่าซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องใหญ่ ไม่ได้เรื่องสาระสำคัญ แต่ว่าเป็นการนำเอาสิ่งที่เราได้รับฟังความ
คิดเห็นมาครบรวมไปถึงที่อาจารย์ปรีชา สุวรรณทัต ได้เขียนลงหนังสือพิมพ์นะครับ ก็เป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์
ผมก็ได้นำมาปรับปรุงแล้วก็แก้ไข รวมถึงที่อาจารย์สมชัย ฤชุพันธุ์ ได้ขอแปรญัตติเขียนมาผมก็พยายาม
จะปรับ แต่ว่าก็จะมีบางประเด็นที่บางท่านแปรญัตติมา ผมก็เห็นว่าไม่น่าจะมีความเหมาะสมก็ไม่ได้ใส่
ลงไป แต่อันนั้นก็เป็นการแก้เล็ก ๆ น้อย ๆ

ประเด็นที่ ๒ จริง ๆ ผมก็ไม่อยากจะเสียเวลาที่ประชุมแห่งนี้ครับ ในเรื่องของระบบ
เลือกตั้ง อนุกรรมการ กรอบที่ ๒ ที่ดูเรื่องนี้กันมาก็ได้ก่อให้เกิดคำถาม คือจริง ๆ ประเด็นเรื่องวิธีการ
เลือกตั้งว่าจะเลือกอย่างไร สิ่งที่ท่านอาจารย์หลายท่านได้พยายามเสนอขึ้นมาผมยอมรับเป็นเรื่องที่ดี
เป็นเรื่องที่จะมียุทธศาสตร์ แต่ว่าในสถานการณ์อย่างนั้นนะครับ ที่ออกไปยังสื่อ ยังบุคคลต่าง ๆ ได้ก่อให้เกิด
ความสับสนและไม่เข้าใจ แล้วก็ในการชี้แจงผมยอมรับว่าไม่ใช่เรื่องง่ายที่นาจะชี้แจงวิธีการแบบเยอรมัน
เพราะฉะนั้นผมก็ขออนุญาตที่จะตั้งเป็นข้อสังเกตว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องพูดอีกเยอะ ถ้าจะต้องคุยกัน
นะครับ แต่ว่าถ้าจะใช้เวทีนี้ในการคุย ซึ่งเรามีเวลาเหลือไม่มาก ผมก็เป็นห่วงพอสมควรว่ามันจะก่อให้เกิด
ผลที่อาจจะต้องยืดเยื้อต่อไปอีกมากมายครับ เพราะว่าวิธีการถ้าหากจะเปลี่ยนแปลงอย่างที่ท่านอาจารย์
หลายท่านได้นำเสนอ มันคงจะไม่ใช่แค่มติตรงนี้ แล้วก็ไปสู่ สสร. แล้วก็ไปมีมติ เพราะมันจะมีผลต่อระบบ
ต่อความเข้าใจของประชาชนอีกมากมาย ก็ขอตั้งเป็นข้อสังเกตแค่นี้ก่อนครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

นวพร ๓๔/๒

เลขานุการ : ส่วนของท่านพิสิฐเอง ผมเข้าใจว่าเดี๋ยวเราต้องหารือกันวันที่ ๒๔ นะครับ เพราะว่าท่านช่วยแก้มาก็ดี แต่ว่าคงต้องไปหารือกันต่อ ท่านชูชัยจะอภิปรายหรือครับ ท่านประธาน ขออนุญาตท่านชูชัย

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผมมี ๒ ประเด็นสั้น ๆ นะครับ ก็อยากให้ทางกรรมการยกเว้นรัฐธรรมนูญไปอ่านข้อคิดเห็นของท่านอาจารย์เกริกเกียรติ ซึ่งท่านได้ใช้ความพยายามในการอธิบาย แล้วก็เพื่อน สสร. หลายท่านเมื่อได้คุยกันจริง ๆ แล้ว พุดในรายละเอียดแล้วก็รู้สึกเห็นด้วย แล้วก็ผมอยากเห็นว่าอันนี้เป็นโอกาสเดียวซึ่งไม่รู้อีก ๑๐ ปีข้างหน้าจะเกิดอีกหรือเปล่า ที่จะวางระบบที่ดีที่สุดระบบหนึ่ง ในการเลือกตั้งของเมืองไทยนะครับ ผมคิดว่าเรื่องการบอกว่าประชาชนเข้าใจหรือไม่เข้าใจ เรื่อง Party list ประชาชนก็ไม่เข้าใจ ผมเองก็ไม่ค่อยเข้าใจ ซึ่งมาเข้าใจตอนหลังว่ามันบกพร่องอย่างไร ก็ต่อเมื่อมาศึกษา ยังรายละเอียดแล้วนะครับ ที่เราจะบอกประชาชนก็คือว่า ผลที่ได้จากสิ่งนี้มีคุณค่าต่อแผ่นดินนี้อย่างไร ต่อพวกเขาอย่างไรนะครับ ก็อยากจะให้ไปอ่านแล้วก็ค่อยทำความเข้าใจ ผมเกรงว่าเราจะทำในสิ่งที่เขาของเขามาแล้วทำสิ่งที่ไม่ถูกหลักการนะครับ อันนั้นก็เป็นเรื่องที่เป็นปัญหาใหญ่มากกว่า-----

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ประเด็นที่ ๒ ได้คุยกับท่านเลขาสมคิดและอาจารย์ไชยยศว่า ผมจะเข้าไปอยู่ใน
อนุกรรมการเรื่องกฎหมายลูก เรื่องการเลือกตั้ง เพราะว่าครั้งแรกไม่ได้เสนอเพราะเกรงว่าจะไม่มีเวลา
ตอนนี้ผมจัดตารางอะไรได้แล้ว ก็อยากจะให้ที่ประชุมเห็นชอบด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

เลขานุการ : ขออนุญาต เหลือบนึกเรื่องท่านอาจารย์ชูชัยนะครับ แล้วไปทำคำสั่ง
แต่งตั้งอีกทีนะครับ ผมขออนุญาตเรียนเรื่องตารางการทำงานอย่างนั้นะครับ ท่านทั้งหลายมีเอกสารตาราง
การทำงานอยู่ เขียนค่อนข้างลงรายละเอียดนะครับ วันที่ ๒๒ คือวันนี้ผ่านไปแล้ว วันที่ ๒๔ คือมะรืนนะครับ
จะเป็นการที่เราพบกับกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการลงประชามติ ชุดท่านอาจารย์
เจิมศักดิ์ และมีกรรมการรับฟังความคิดเห็น ๔ ภาค และมีกรรมการรับฟังความคิดเห็นขององค์กรตาม
รัฐธรรมนูญ ทั้ง ๓ กรรมการนี้จะมาพบเรา เพื่อมาเล่าให้เราฟังว่าเขาไปรับฟังแล้วเป็นอย่างไรบ้าง
อันนี้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะว่าเป็นการรับฟังครั้งสุดท้ายแล้ว ก็ขอความกรุณาทุกท่านเข้าร่วมประชุมด้วย
ในช่วงเช้า ส่วนช่วงบ่ายที่ห้องนี้เลยครับ จะขออนุญาตท่านทั้งหลายว่า จะขออนุญาตจัดที่ประชุมว่า
ขอฝังกรรมการที่มาร่วมกับเรานั่งฝั่งนั้นะครับ ท่านทั้งหลายที่นั่งฝั่งขวามีผมขอความกรุณาย้ายมา
ทางซ้ายมือหน่อย ให้เขานั่งทางขวา จะได้สะดวก ตอนบ่ายจะเป็นการพบกับองค์กรต่าง ๆ บางองค์กร
ซึ่งกรรมการชุดท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้จัดให้มาพบกับเรา นั่นคือวันที่ ๒๔ ตารางวันมะรืนนะครับ
วันที่ ๒๕ ไม่ได้เกี่ยวกับเรา แต่วันที่ ๒๕ เป็นวันสุดท้ายของการส่งความเห็นขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ
ให้แก่ชุดเรา วันที่ ๒๖ เป็นวันที่ผมจะขอให้ฝ่ายเลขานุการของสภาชี้รอคส์ความเห็นขององค์กร
ตามรัฐธรรมนูญทั้งหมดส่งให้พวกเรา ขอให้พวกเราช่วยมารับในล็อกเกอร์ของพวกเราเนะครับ วันที่ ๒๘
คือวันจันทร์ เป็นวันสุดท้ายของการแปรญัตติของ สสร. วันที่ ๒๘ ขอให้ท่านช่วยเขียนเพิ่มเติมด้วยว่า
เป็นวันที่เราจะพบกัน ๙ โมงครึ่ง เข้าวันที่ ๒๘ คือเช้าวันจันทร์จะมีการประชุมด้วยนะครับ จะขออนุญาต
พูดต่อไปนะครับ วันที่ ๒๘ ท่านช่วยเติมว่าเรามีการประชุม วันที่ ๒๙ วันที่ ๓๐ เราได้รับความเห็นของ
องค์กรตามรัฐธรรมนูญมาแล้ว และประชาชนมาแล้ว เราจะดูความเห็นขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ
กับประชาชนว่าเรื่องไหนที่เราเห็นด้วยและจะปรับ เรื่องไหนที่เราไม่เห็นด้วย วันที่ ๒๙ วันที่ ๓๐ ๒ วัน
วันที่ ๑ มิถุนายน จะมีการแปรญัตติอย่างเป็นทางการของ สสร. เราก็ใช้เวลาทั้งวัน ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐
คูร่างของ สสร. เสร็จแล้วจะเว้นไปวันที่ ๔ เราจะเชิญ สสร. ที่แปรญัตติ แล้วเราเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยนี้มาร่วม
หารือ โดยวันที่ ๔ จะเป็นกรอบที่ ๑ วันที่ ๕ จะเป็นกรอบที่ ๒ วันที่ ๖ จะเป็นกรอบที่ ๓ วันที่ ๗ มิถุนายน
ผมเหลือไว้ ๑ วันครับ ผมเข้าใจว่ามีหลายเรื่องที่เราจะต้องตัดสินใจ วันที่ ๗ เป็นวันสำคัญ ขออนุญาตว่า
ทุกท่านเข้าร่วมประชุมโดยพร้อมกันในวันที่ ๗ อาจจะต้องมีการโหวตอีกครั้งหนึ่งนะครับ วันที่ ๗ น่าจะโหวต
เพราะว่าเรื่องหลายเรื่องที่ตกลงกันยังไม่ได้คงต้องตกลงให้ได้ในวันที่ ๗ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของการทำร่าง
วันที่ ๘ วันที่ ๙ ฝ่ายเลขานุการขอว่าจะต้องไปทำตารางเปรียบเทียบ จะต้องทำร่างรัฐธรรมนูญ ตรวจภาษา

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ

ประกาศฉบับที่ ๓๔/๒

วันอังคารที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ทุกอย่างให้เสร็จเรียบร้อย ๒ วันนี้นักน้อยมาก ทางฝ่ายกฤษฎีกาก็ป็นอยู่นะครับ ต้องนอนตี ๔ อาจจะไม่ได้นอน วันที่ ๑๐ มิถุนายน เราจะส่งร่างฉบับของเราครั้งสุดท้ายให้แก่ สสร. ทั้งหลาย ซึ่งท่านประธาน สสร. บอกขอให้ส่งเข้าวันที่ ๑๐ มิถุนายน ผมก็ขอว่าเที่ยง หมายความว่าเข้าฝ่ายเลขานุการของสภาต้องทำ Draft ทั้งหมด ๑๐๐ ชุดแจก สสร. และวันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พวกเราจะต้องเข้าร่วมประชุมกับ สสร. เพื่อจะลงมติในเรื่องต่าง ๆ วันที่ ๑๐ ไม่ต้องมาครับ วันที่ ๑๐ ผมแจกเท่านั้นเอง คนอื่นไม่ต้องมาครับ วันที่ ๑๐ ผมทำหน้าที่แจกให้ สสร. ทั้งหลาย ก็ขออนุญาตตามตารางนี้นะครับ ถ้าท่านมีคำถามอะไรแต่ขออนุญาตนัดว่าคราวหน้าเป็นวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เป็นการรับฟังความคิดเห็นครั้งสุดท้ายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญของประชาชนทั้งหลาย เพื่อจะดูว่าสิ่งที่เขารวบรวมมานั้นมีสิ่งใดที่เราคิดว่ามีประโยชน์ แล้วเอามาเขียนในร่างรัฐธรรมนูญของเรา ท่านอาจารย์ธงทอง เชิญครับ

นายธงทอง จันทราศุ : ขออนุญาตเขียนเป็นรายละเอียดเท่านั้นครับ จะได้กำหนดตารางการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้องครับ ช่วงวันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๓๐ ที่ สสร. จะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่เราแก้ไขเพิ่มเติมเป็นรอบ ๒ แล้ว สสร. มีตารางการทำงานใหม่ว่าทุกวันหรือไม่อย่างไร ผมจะได้ทำถูกต้องครับ

เลขานุการ : ทุกวันครับ ไม่แน่ใจครับ เพราะยังไม่กำหนด แต่คิดว่าจะเป็นทุกวัน เข้าใจว่าจะเป็นทุกวัน เพราะผมเข้าใจว่าเฉพาะเรื่อง สสร. อาจจะอภิปราย ๑ วัน ผมไม่แน่ใจนะครับ อาจจะต้องใช้แบบนี้

นายพิสิฐ ลีธรรม : ห้องไม่ว่างไม่ใช่หรือครับ วันพุธมีประชุม สนช.

เลขานุการ : สนช. เขาเลิกทางให้หมดแล้วครับ เดือนมิถุนายนจะไม่ประชุม ตกลงกันไปแล้วครับ

ประธาน : ถ้าไม่มีอะไรนะครับ ผมขอขอบพระคุณ ขอเลิกประชุมครับ พบกันอีกครั้งหนึ่งวันที่ ๒๔ ที่ห้องนี้ แล้วค่อย ๆ ว่าเป็นวันไปนะครับ ไม่อย่างนั้นแล้วจะจำกันไม่ได้ เลขานุการเองก็ฝากงานแล้วก็ไม่ได้ลงให้เขา วันที่ ๒๔ ก็แล้วกันนะครับ มาพบกันที่นี้ ๐๙.๓๐ นาฬิกา ขอขอบพระคุณและขอเลิกประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๕๐ นาฬิกา

กลุ่มงานฯ เลข ๑

สำนักรายงานการประชุมและฯ เลข